

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 3., LETO: XXVIII

JESENICE, DNE 25. JANUARJA 1979

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstrednik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

40 LET PROIZVODNJE DODAJNIH MATERIALOV ZA VARJENJE V ŽELEZARNI

Ob praznovanju 40-letnice proizvodnje dodatnega materiala za varjenje v železarni Jesenice je prav, da se ozremo na prehojeno pot v tem obdobju. Prav je, da ob tej priliki ugotovimo in navedemo dosežene uspehe, obenem pa si začrtamo naloge za nadaljnji razvoj proizvodnje dodatnega materiala v TOZD Elektrode in v Železarni kot celoti.

PROIZVODNJA V TOZD ŽELEZARNE V LETU 1978

Ena izmed posebnosti proizvodnega procesa v Železarni Jesenice v lanskem letu, je bila med drugim tudi velika količina polproizvodov, nabavljenih iz tujih virov. Medtem, ko smo leta 1977 imeli tujega vložka skupno z blumi prevajalnimi v Sisku, 114.000 ton, smo ga lani nabavili 169.000 ton.

Določene težave sta pri tako veliki količini tujega vložka, predstavljala omenjeni kvaliteten asortiment in občasna kasnitev dobav izven dogovorjenih rokov. To je tudi imelo poleg lastnih objektivnih ter subjektivnih težav, določen vpliv na doseganje proizvodnih rezultatov v temeljnih organizacijah, oziroma celotni Železarni. Pri skupni proizvodnji smo dosegli 97,3 % in pri gotovi proizvodnji 95,0 % gospodarskega načrta.

TOZD PLAVŽ

Oba plavža sta v lanskem letu obratovala zelo dobro in sta z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo presegla za 10.880 ton, oziroma za 6,8 %. Lansko leto je bila v juliju dosežena doslej največja mesečna proizvodnja 15.694 ton. Prvič odkar obratujeta, sta oba plavža pri proizvodnji presegla količino 170.000 ton. K temu proizvodnemu uspehu je pripomogel kvaliteten in na železu bogatejši vsip, oziroma uporaba uvožene železove rude. Za leto 1978 je bil planiran izplen iz celotnega vsipa 53,6 %, dosežen pa 53,82 %, kar je tudi za 1,11 % višja številka kot leta 1977. Poraba koksa je bila planirana 670 kg na tono grodlja, dosežena pa 666 kg na tono. To je za 26,1 kg na tono manj, kot v letu 1977.

TOZD JEKLARNA

Za doseganje letne planirane količine skupne proizvodnje martinarne, ki je znašala 320.000 ton surovega

Začetki proizvodnje prvih dodatnih materialov za varjenje v železarni Jesenice segajo že v leto 1933. V tem času se je začela izdelava dveh strženskih elektrod in sicer Savica in Triglav po licenci Böhler. Proizvodnja se je v manjši meri nadaljevala tudi na začetku druge svetovne vojne, proti koncu vojne pa je bila popolnoma ukinjena.

Po osvoboditvi je bila proizvodnja strženskih žic ponovno uvedena, istočasno pa se je leta 1946 pojavila na trgu tudi prva pobakrena žica za plamensko varjenje VA 37.

V železarni Jesenice je bila že leta 1946 izdelana prva oplasčena elektroda mineralno-kislega tipa Bled. Ta elektroda se je uporabljala za manj zahtevna varilska dela in se ni uveljavila, ker ni bila enakovredna uvoženim elektrodam. Leta 1948 je bila izdelana elektroda za elektroobložno rezanje Kozara. V tem letu je Železarna nabavila dve elektrodni

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje na 6. strani)

ZA NADALJNJO KVALITETNO RAST ŽELEZARJA

Z namenom nadaljnega kvalitetnega izpolnjevanja vsebinske zasnove tednika ŽELEZAR in njegovo nadaljnje podružbljanje, je uredništvo v petek, 19. januarja, povabilo na razgovor predstavnike temeljnih organizacij združenega dela, delovnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij Železarne ter predstavnike družbenopolitičnih organizacij občine. Med 23 udeleženci so bili tudi France Kobentar, sekretar občinskega komiteja ZKS, Stefan Ščerbič, predsednik izvršnega odbora osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne, Ana Pagon, predsednica koordinacijskega sveta ZSMS Železarne in namestnik predsednika delavskega sveta Železarne Peter Zbontar.

Kotuvod v razpravo je glavni in odgovorni urednik navedel da je v lanskem letu izšlo 50 števk Železarja v povprečnem obsegu 18 strani, za

kar je potrebno poprečno 144 tipkanih strani gradiva, ki ga poprečno tedensko prispeva 54 dopisnikov kar pomeni, da skoraj 90 % gradiva prispevajo neprofesionalni oziroma zunanji dopisniki.

Dogovorjen režim za oddajanje gradiva tiskarni, v ponedeljek in torek v štirih obrokih, zahteva od delavcev na uredništvu in sodelavcev v teh dneh izredno intenzivno in odgovorno delo. Kakršnokoli odstopanje od dogovorjenega režima lahko ogrozi reden izid glasila, kar pa se doslej še ni naredilo, čeprav se uredništvo vseskozi srečuje s kadrovskimi težavami. Že več mesecev sta

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

POŠKODBE PRI DELU IN ODSOTNOST ZARADI NJIH

Pomemben kazalec razmer v temeljni ali delovni organizaciji so tudi poškodbe pri delu in bolezenska odsotnost z dela.

Ker je v zadnjem obdobju bilo mnogo govora o bolezenski in drugih vrstah odsotnosti z dela, pa pogledimo kako je s poškodbami pri delu v Železarni.

V zadnjih petnajstih letih smo bili vsako leto navajeni ugotavljati, da je število poškodb pri delu v Železarni v upadanju.

To upadanje je razvidno iz naslednje preglednice:

USTANOVLJENA PROIZVODNJA V TOZD VRATNI PODBOJI

Zaradi pomanjkanja naročil so v torek, 23. januarja, začasno ustavili proizvodnjo v temeljni organizaciji združenega dela VRATNI PODBOJI. Z delom bodo nadaljevali v ponedeljek, 29. januarja. Ta čas pa je dve tretjine delavcev na tako imenovanem prisilnem dopustu, ostali pa na različnih delih v temeljni organizaciji, predvsem na odpremi in v drugih obratih Železarne.

Sedanje stanje ponovno opozarja, da bi se morali bolj intenzivno vključiti v propagandno dejavnost za prodajo podbojev oziroma iskanje ustreznega tržišča. Najbrž v tem pogledu še nismo naredili vsega, niti izčrpali vseh možnosti.

DEVETE SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

V torek 30. januarja, oziroma v četrtek, 1. februarja, sklicujejo predsedniki Janko Burnik, Valentin Črv in Vera Dulmin devete ločene seje družbenopolitičnega zbora, zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Jesenice. Delegatom predlagajo v razpravo in sprejem naslednje predloge:

PREDLOG DOGOVORA O USKLAJEVANJU DAVČNE POLITIKE V LETU 1979

Izvršni svet skupščine občine v utemeljitvi predloga navaja, da delovni ljudje v republiki, občinah in samoupravnih interesnih skupnostih, na osnovi 110. člena ustave SR Slovenije, usklajujejo obveznosti temeljnih organizacij združenega dela, delovnih ljudi in občanov, zaradi izenačevanja pogojev gospodarnosti in skladnega razvoja SR Slovenije. Zato vsako leto posebej sprejemajo posebni dogovor o davčni politiki. O osnutku dogovora, ki ga je sestavil odbor udeleženk, to je občin, je izvršni svet razpravljal že decembra in republikemu sekretariatu za finance, ki ga je odbor pooblastil, da sestavi končno besedilo predloga dogovora, poslal tudi svoje stališče. Delegati vseh treh zborov se morajo na sejah izreči o

pristopu k dogovoru, ki zajema naslednje davke in takse:

– davek od osebnega dohodka, ki naj bi tudi v letu 1979 znašal 0,5 %, oziroma do 0,5 % kar pomeni, da lahko občine glede na svojo proračunsko situacijo določijo nižjo stopnjo;

– davek iz kmetijske dejavnosti ostane nespremenjen in se določa na osnovi proporcionalne stopnje v štirih skupinah, kakor so po zakonu razdeljene katastrske občine in sicer: za I. skupino od 9 do 11 %, II. od 6 do 8, III. od 3 do 5 in IV. stopnjo od 1 do 2,5 %. Za zavezance, ki se jim ne odmerja prispevek za zdravstveno zavarovanje kmetov, razen za kmete kooperante, ki so zdravstveno zavarovani kot osebe v delovnem razmerju, bodo občine v letu 1979

(Nadaljevanje na 12. strani)

V valjarni profilov

PRILIV DELAVCEV IZ DRUGIH REBUBLIK NI NEUSLAHLJIV

V stabilizacijskem letu se bomo morali vsi delavci stabilizacijsko obnašati, kar pomeni, da bomo morali prevzgojiti nekatere, ki z neustreznimi navadami neustrezno reagirajo. Zavedamo se, da bo prevzgoja dolgotrajna, ker so navade zelo obstojne, vendar se jih z doslednim delom da odpraviti (preusmeriti).

Ena naših slabih navad je, da radi »naročamo« nove delavce, nimamo pa časa in motivacije, da bi zaposlili tiste, s katerimi smo že sklenili delovno razmerje.

Zelo dober kazalec takega odnosa do življenja dela, ki ga je mogoče opaziti tudi v Železarni, je vsakoletno zviševanje plana zaposlenih delavcev, ne upoštevajoč pri tem naravnega priliva, na katerega bomo v bodoče edino lahko računali. Stanje v zadnjih petih letih nam pokaže naslednjo sliko:

Leto	1974	1975	1976	1977	1978
Plan	6193	6288	6444	6621	6785
% doseganja plana	98,0	99,0	97,7	98,6	97,5

Iz razpredelnice je razvidno, da planiramo število zaposlenih preko naših možnosti.

Na žalost smo bili v tem pogledu v zadnjem letu še slabši. Vemo, da je na povečanje plana zaposlenih v preteklem letu vplivala predvsem TOZD Hladna valjarna Bela, vendar nas to ne opravičuje. Nismo namreč upoštevali danih možnosti – pomanjkanje moških delavcev v občini in bližnji okolici, neustrezne ponudbe iz ostalih krajev in zasedenih kapacitet samih domov.

Pri letošnjem planiranju zaposlenih smo skušali izhajati iz danih možnosti in nismo upoštevali zgolj želja temeljnih organizacij, vendar smo pri tem naleteli na veliko težavo. Ena večjih je bila ta, da temeljne organizacije ne čutijo zadosti prihodkovne verige.

Ne obnašamo se gospodarno, če se borimo za večje število zaposlenih. Ta pot ne vodi do cilja. Izhod moramo iskati v boljšem izkoriščanju delovnega časa, v zmanjševanju odsotnosti z dela, v enakomernejši porazdelitvi dopustov skozi vse leto, skratka v notranjih rezervah (zakaj sta nam zadnji dve besedi tako priskuteni?).

Dogovoriti se moramo, da bomo delavci, ki smo že sklenili delovno razmerje, opravili več dela, ker za zaposlitev novih delavcev enostavno nimamo možnosti in končno se moramo premisliti kaj bomo ustvarili.

Kako preusmeriti reko? Vsaka ideja bo dobrodošla.

PREDSEDSTVO OK SZDL O URBANISTIČNI POLITIKI

V ponedeljek, 29. januarja, predsednik občinske konference SZDL Jesenice Zdravko Črv sklicuje sejo predsedstva in v razpravo predlaga: poročilo o izvajanju urbanistične politike v občini Jesenice, koledar pomembnejših prireditev v občini v letu 1979 in samoupravni sporazum praznovanja dedka Mraza v občini Jesenice. Delegati so prejeli za vsa obravnavana vprašanja obsežno pisno gradivo, kar bo nedvomno prispevalo h kvalitetni in prodorni razpravi oziroma konkretnim zaključkom.

O izvajanju urbanistične politike, prostorskem planiranju, stanju urbanistične dokumentacije, pridobivanju dovoljenj in problematiki nedovoljene gradnje je predložil oddelek za urbanizem, gradbene in geodetske zadeve skupščine občine Jesenice. V uvodu je poudarjeno, da je področje urbanističnega urejanja vedno bolj v ospredju pozornosti občanov, delovnih ljudi, družbenopolitičnih organizacij in skupnosti ter predmet razprav na vseh ravneh. Z uveljavljanjem določil ustave namreč prehaja prostorsko planiranje v sklop družbenega planiranja, kar tudi zahteva tvorno vključevanje slehernega dejavnika v naši so-

cialistični samoupravni družbi v ta prizadevanja.

Zvezni zakon o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije postavlja pred družbenopolitične skupnosti obvezo in naloge, da vključijo v svoje družbene plane razvoja poleg socialne in ekonomske komponente plana tudi prostorsko vprašanje in si s tem zagotovijo celovitejši in skladnejši družbenoekonomski razvoj.

V ta namen pripravlja skupščina Socialistične republike Slovenije republiški zakon o sistemu družbe-

(Nadaljevanje na 13. strani)

»Temeljna organizacija ima organ samoupravne delavske kontrole.

Organ samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji nadzoruje: izvajanje statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov temeljne organizacije ter samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov; izvajanje sklepov delavcev, organov upravljanja, izvršilnega organa in poslovnodnega organa ter skladnost teh aktov in sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev; uresničevanje delovnih obveznosti in samoupravljalnih funkcij delavcev in organov temeljne organizacije; odgovorno ter družbeno in gospodarsko smotrno uporabo družbenih sredstev in razpolaganje z njimi; uporabo načela delitve po delu pri razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke; uresničevanje in varstvo pravic delavcev v medsebojnih razmerjih v združenem delu; obveščanje delavcev o vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in kontrolo v temeljni organizaciji, ter uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov delavcev.

Organ samoupravne delavske kontrole ima lahko tudi delovna skupnost. (zakon o združenem delu, člen 556, str. 272)

Citirali smo samo enega od petnajstih členov zakona o združenem delu, ki govorijo in opredeljujejo naloge in odgovornosti samoupravne delavske kontrole v temeljnih organizacijah združenega dela, kar dovolj zgovorno dokazuje kakšen izreden pomen zakon pripisuje temu samoupravnemu mehanizmu. V zakonu o združenem delu se samoupravna delavska kontrola opredeljuje kot sestavni del samoupravnih pravic in dolžnosti in je tako tudi po svoji naravi nerazdružljivi del samoupravljanja v organizacijah združenega dela.

Če bi poskušali s teh vidikov ocenjevati delo odborov samoupravne delavske kontrole v temeljnih organizacijah združenega dela v naši delovni organizaciji, potem bi morali priznati, da je delovanje teh organov še daleč od tistega, kar pred njih postavlja zakon o združenem delu. Funkcija teh samoupravnih organov je še vedno preveč opredeljena samo na določene pojave ali organe, to je da reagira le takrat, kadar na posamezni pojav delavske kontrole opozori drug organ, pa čeprav tudi organ kontrole. V tem je velika nevarnost, da se organi samoupravne delavske kontrole zbirkarizirajo in poistovetijo s poslovnimi in drugimi organi. To z drugimi besedami pomeni nevarnost, da se odcepijo od delavcev in da prenehajo biti delavska — samoupravna kontrola.

Samoupravna delavska kontrola bi se morala izvajati proti vsakomur, ki sprejema in uresničuje v praksi sklepe, vendar z namenom, da so sklepi, ki se sprejemajo v interesu delovnih ljudi, da se dosledno spoštujejo in učinkovito uresničujejo, da se zaščiti družbeno lastnino, onemogoči zlorabo položaja, prepreči sovražne namere razbijanja kolektiva, da se zaščitijo samoupravni odnosi in pospeši njihov nadaljnji razvoj in podobno. Če s takega vidika gledamo na funkcijo delavske kontrole, potem so nosilci kontrole vsi delavci v združenem delu, ki jo uresničujejo neposredno prek odborov samoupravne delavske kontrole v temeljnih organizacijah združenega dela.

MESTO IN VLOGA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Pri presojanju in ocenjevanju uresničevanja zakona o združenem delu le preveč verbalno in deklarativno opredeljujemo mesto in vlogo samoupravne delavske kontrole ravno v pogledu uresničevanja zakona o združenem delu. Ravno odbori samoupravne delavske kontrole v temeljnih organizacijah združenega dela bi morali biti najbolj udarna sila v zahtevah za hitrejše, odgovornejše in doslednejše uresničevanje zakona o združenem delu v praksi. Zakon o združenem delu v 551. členu pravi: »Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic so delavci v organizacijah združenega dela upravičeni in dolžni uresničevati samoupravno delavsko kontrolo neposredno, po organih upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole.«

To se pravi, da gre za zakonsko dolžnost in ne samo pravico, česar pa se v praksi premalo zavedamo. Najbrž ne bo preveč zgrešeno mnenje, da je osnovni vzrok za to premajhna osveščenost in usposobljenost delegatov v odborih samoupravne delavske kontrole. Sicer smo v lanskem letu imeli seminar za te delegate, ki pa izgleda še ni prinesel željenih rezultatov pa tudi težko je pričakovati od enega samega seminarja, ki je imel bolj informativni značaj, večje rezultate. To pa je vsekakor dovolj močan signal, da bomo morali v tej smeri nadaljevati, to je z usposabljanjem delegatov v odborih samoupravne delavske kontrole.

Pri obravnavanju mesta in vloge samoupravne delavske kontrole pa je potrebno še posebno poudariti, da je dosledno uresničevanje zakona o združenem delu bistven element družbene samozaščite. Tako imamo v naši socialistični samoupravni družbi poleg delovnih ljudi kot temeljnih subjektov družbene samozaščite, tudi različne druge organe in institucije, vključno samoupravno delavsko kontrolo. Seveda je posebnega pomena v pogledu organiziranja družbene samozaščite v temeljnih organizacijah združenega dela posebna varnostna služba, ki se angažira za sprejemanje ukrepov v primeru izrednih okoliščin — neposredna vojna nevarnost, elementarne nesreče, požar in podobno. Jasno pa je, da strokovne službe notranje kontrole in varnosti morajo biti v funkciji samoupravne delavske kontrole in da strokovni kadrovski potenciali v službi samoupravne kontrole lahko dajo najboljše rezultate, če bodo vse službe delovale sinhronizirano.

To je le nekaj vidikov, ki bi jih pri obravnavanju naslovnega vprašanja morali imeti stalno pred očmi in to še toliko bolj, ker očitno samoupravna delavska kontrola v temeljnih organizacijah združenega dela naše železarne še ni zaživela v smislu zakona o združenem delu.

Čeprav delegate v odborih samoupravne delavske kontrole na osnovi zakona delavci v temeljnih organizacijah lahko odpokličejo, na kar je nedvomno potrebno opozoriti, pa vendar mislimo, da bi morali predvsem nameniti organizirano in trajno pozornost osveščanju in usposabljanju delegatov v odborih samoupravne delavske kontrole. Pri tem pa imajo največjo vlogo in odgovornost osnovne organizacije zveze sindikatov, ki so sestavljale listo kandidatov za organe samoupravne delavske kontrole. To pa organizacije obvezuje, da izvoljene delegate v te organe tudi usposabljaajo za kvalificirano in odgovorno uresničevanje nalog, ki izhajajo iz zakona o združenem delu, sicer pa tudi lahko dajo predlog za njihov odpoklic.

POŠKODBE PRI DELU IN ODSOTNOST ZARADI NJIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

leto	stalež	smrtne poškodbe	ostale skupaj	%	izpad del. dni	izpad d. na poškodbo
1950	7.214	14	1.233	17	24.817	20
1955	7.083	3	1.212	17,1	15.946	13
1960	6.944	3	1.197	17,2	16.432	14
1965	6.965	2	873	12,5	16.235	19
1970	5.886	1	481	8,1	11.136	23
1975	6.409	—	456	7,1	10.138	22
1976	6.440	1	353	5,5	6.100	17
1977	6.531	—	454	6,9	8.086	18
1978	6.617	—	544	8,2	8.246	15

Iz preglednice je razvidno, da so bile poškodbe pri delu in stalnem upadanju do 1976. leta, ko smo dosegli najnižje število poškodb oziroma najnižjo pogostost in najnižjo resnost poškodb. V tem letu se nam je poškodoval vsak 18. zaposleni, odsotnost z dela zaradi poškodb pa je bila nižja kot en dan na zaposlenega. To so bili istočasno tudi najboljši rezultati med vsemi članicami Združenja jugoslovanskih železarn.

V zadnjih dveh letih, posebno pa v preteklem letu, nam število poškodb ponovno narašča. Predvsem nam narašča pogostnost oziroma število primerov na število zaposlenih, saj se je v preteklem letu poškodoval vsak 12. zaposleni. Odsotnost z dela na poškodovalca pa je najnižja in

znaša le 15 dni. To nam pove, da so poškodbe lažjega značaja, ki v poprečju ne zahtevajo daljšega zdravljenja. Zanimivo je ugotoviti, da je bilo v Železarni v preteklem letu 70 takih poškodb oziroma 13 % od vseh poškodb, zaradi katerih so bili delavci — poškodovanci bolezensko odsotni le od enega do treh dni. Ob dobro organizirani in strokovno usposobljeni prvi pomoči na naših rešilnih postajah se nam postavlja vprašanje, ali je bila ta bolezenska odsotnost v vseh primerih potrebna oziroma opravičena.

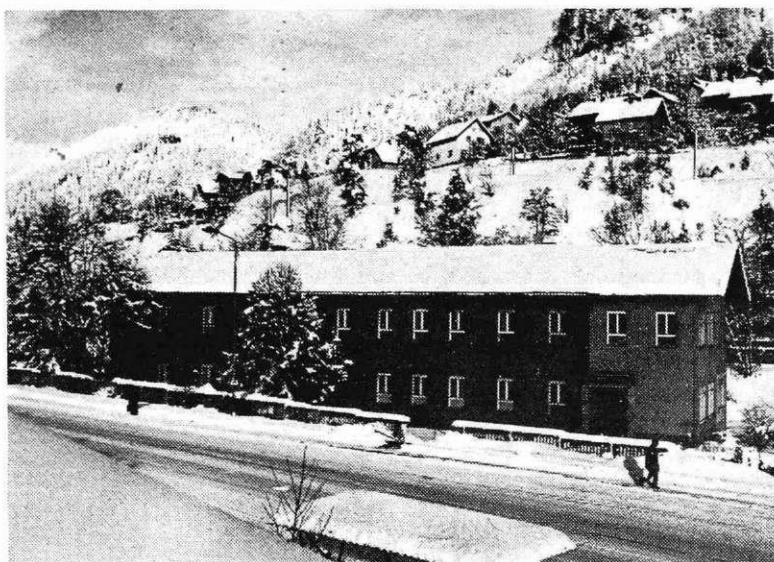
Zanimiva je tudi primerjava odsotnosti zaradi poškodb s celotno bolezensko odsotnostjo v Železarni. Celotna bolezenska odsotnost v preteklem letu je bila 128.628 dni, kar pomeni, da je bil v poprečju vsak zaposleni bolan skoraj 20 dni, vsak zaposleni zaradi poškodb pa 1,3 dni. S tem nočem reči, da so poškodbe zanemarljive, ampak da je ostala bolezenska odsotnost visoka. Navajeni smo, da nas vsaka poškodba pri delu preseneti in bolj prizadene in nas zato tudi bolj obvezuje, da storimo vse, da se poškodbe pri delu ne bi dogajale, ker pri dobro organiziranem tehnološkem procesu ob pogoj, da so delovne priprave in naprave brezhibne ter da je delavec za svoja opravila in naloge strokovno usposobljen in delo opravlja z normalno pazljivostjo, normalno do poškodb ne more priti. To pa pomeni, da za vse poškodbe pri delu obstajajo vzroki, ki so zelo različni in se pogosto med seboj prepletajo ali celo sestavljajo, dokler ne pride do nezaželenega dogodka, ki ima za posledico tudi poškodbo delavca.

Torej, za poškodbe so vzroki, zato smo za njih tudi odgovorni.

Ob ugotavljanju visoke bolezenske odsotnosti pa se nam pojavlja podobno vprašanje, o katerem premalo razmišljamo. Pozitivna zakonodaja varstva pri delu pravi, da je primarna naloga delovnih ljudi in delovnih organizacij preprečevati poškodbe pri delu in zdravstvene okvare. Zato bi morali vedeti, kolikšna je bolezenska odsotnost zaradi zdravstvenih okvar, ki nastanejo zaradi slabih ekoloških in mikroklimatskih pogojev pri delu oziroma v delovnih prostorih. To pomeni, da so za marsikateri primer bolezenske odsotnosti tudi vzroki v TOZD. Zato moramo temu vprašanju in vprašanju odprave težkega fizičnega dela posvetiti veliko več pozornosti kot do sedaj.

Zato mora to področje postati sestavni del vsakega našega razvojnega načrta. Zavedati se moramo, da je človeško življenje najdražje, zato smo lahko zadovoljni, da je v zadnjih letih manj hudih telesnih poškodb in da smrtnih poškodb v zadnjih letih v Železarni skoraj nimamo več.

Zoran Krejčič

Obratna ambulanta železarne Jesenice

ZA NADALJNO KVALITETNO RAST ŽELEZARJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

odstni dve delavki (bolezen, poročni dopust) in sicer korektorica-novinarica in administratorka-daktilografka, za katero so šele v zadnjem času dobili nadomeščanje. Seveda so zategadelj toliko bolj obremenjeni ostali trije delavci na uredništvu. Ob tem je omenjal mnogo večjo kadrovsko zasedbo pri ostalih tovarniških tehnikah na Slovenskem, ki pa vsi izhajajo v manjšem obsegu pa tudi z ožjo vsebinsko zasnovo ter prizadevanja, da bi na uredništvu dobili še enega delavca. To je tudi vzrok za nekatere slabosti, med katerimi je prav gotovo na prvem mestu premalo neposrednih stikov z delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih Železarne.

Poudaril je, da je bilo v lanskem letu izredno prisotno prizadevanje tako v uredniškem odboru Železarja kakor v odboru za informiranje pri delavskem svetu Železarne, da bi vsebinsko čim bolj obogatili glasilo in sporočila oziroma informacije kvalitativno dvignili. Pri tem pa je Železar še velikokrat odvisen od delovanja in ažurnosti celotnega informativnega sistema v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih oziroma v Železarni kot celoti. Pozval je navzoče, da bi kritično spregovorili o svojem glasilu, pri čemer pa naj upoštevajo sedanjo kadrovsko zasedbo uredništva.

Razprava, ki je sledila je pokazala, da je še precej različnih mnenj o sami vsebinski zasnovi glasila, kakor tudi različnih kriterijev ocenjevanja predvsem posameznih plemičnih ali kritičnih sestavkov. Vsekakor pa je dala več koristnih in spodbudnih mnenj in predlogov, ki jih bo uredništvo moralo upoštevati pri nadaljnjem izpopolnjevanju glasila. Pri tem velja predvsem poudariti predlog, oziroma zelo koristno misel, da bi Železar moral biti še bolj učinkovit pri povezovanju temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti ter medsebojnem spoznavanju njihovega dela, uspehov in težav s katerimi se borijo. Pri tem pa morata priti še bolj do izraza delavec in njegova delovna prizadevanja. Koristna je bila tudi pobuda, da bi moralo biti več strokovnih sestavkov s področja črne metalurgije in komentarjev k posameznim poglavjem zakona o združenem delu s primerjavo kako daleč smo pri uresničevanju posameznih določil v Železarni. Utemeljena je bila tudi zahteva, da bi enako morale biti v glasilo zastopane informacije iz vseh samoupravnih interesnih skupnosti, kajti v Železarni je skoraj 2.000 delegatov,

ki delujejo v temeljnih delegacijah pa tudi sicer so vsem delavcem potrebne tovrstne informacije. Več bi moralo biti tudi informacij iz krajevnih skupnosti in o povezanosti le-teh s temeljnimi organizacijami in obratno. Izraženo je bilo tudi mnenje, da bi glasilo moralo objavljati več sestavkov o življenju in aktivnosti upokoencev. Nekatere članke so menili, bi bilo potrebno dopolniti s komentarjem in se izogibati nevtralnimi informacijam, predvsem pa bi moralo biti več mobilizacijskih informacij.

Precej različnih mnenj je bilo izrečenih glede plemičnih in kritičnih sestavkov, pri čemer je prevladalo mnenje, da dober sestavek mora naleteti na odmev, oziroma mora vzbuditi, pri tem pa prav gotovo prizadeti različno reagirajo. Najbrž pa je bila popolnoma odveč razprava o tem ali naj bodo predvsem plemični sestavki podpisani, oziroma navedba avtorja ali ne, kar je povsem svobodna odločitev avtorja, ki pa za uredništvo seveda mora biti znan. Praksa namreč mnogokrat kaže, da je bila reakcija na plemični ali kritični sestavek namenjena avtorju ne pa vsebini, čeprav ima po ustavi vsak pravico do popravka obvestila, če je le-to, na primer, prizadelo pravico ali interes človeka, organizacije ali organa. Ob tem je bila poudarjena tudi pravica občana, da v sredstvih javnega obveščanja izrazi in objavi svoje mnenje.

Zelo različna so bila tudi mnenja o bralnosti Železarja, kar pa seveda povezuje z bolj objektivno presojo še predvsem, če upoštevamo, da je v Železarni še vedno 40 % delavcev z nedokončano osnovno šolo, med katerimi so tudi nepismeni ali polpismeni, predvsem pa taki z nerazvito bralno kulturo. Sicer pa je bilo izraženih več mnenj, da je Železar dober, kvaliteten in da dovolj informira, da pa obstojijo še možnosti za njegovo kvaliteto rast, seveda ob ustreznih kadrovski zasedbi uredništva. Tudi ta razgovor je bil predvsem namenjen temu, da bi uredništvo dobilo pobude in predloge za nadaljnjo kvaliteto rast glasila in njegovo vsebinsko izpopolnjevanje.

Zelo razgibana in živahna razprava je pokazala, da so v nekaterih temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih pred sestankom kolektivno razmišljali o teh vprašanjih predvsem pa, da bo s še tesnejšim sodelovanjem uredništva Železarja z vsemi viri informiranja in nadaljnjim prizadevanjem za podružbljanje glasila mogoče njegovo kvaliteto še dvigniti in izboljšati delegatske informacije. Prisotni so bili enotnega mnenja, da bi v tem sestavu vsaj dvakrat na leto obravnavali uresničevanje vsebinske zasnove tednika Železar.

KRATKE NOVICE USPEŠNO ZAKLJUČENA REMONTA

V soboto, 20. januarja, zjutraj je ponovno normalno stekla proizvodnja na Lectromelt električni peči v TOZD Jeklarna. Kakor smo poročali, se je glavni letni remont, ki je bil zaradi izrednih potreb po jeklu, predvsem dinamo kvalitete, preložen z jeseni, pričel 16. januarja. Remont je bil planiran za štiri dni in je bil zaključen z nekajurno zamudo, pri čemer moramo upoštevati, da je potekal v izredno težkih pogojih, saj je temperatura dosegala tudi minus 20 stopinj. Kljub temu je remont potekal med vzdrževalci zelo usklajeno in v enakomernem ritmu in so se vsi vzdrževalci potrudili, da je bil remont uspešno zaključen.

Tudi planiran remont globinske peči III v TOZD Valjarna bluming-stekel, ki se je pričel 10. januarja in je bil usklajen z remontom električne peči, je bil sicer z zamudo, vendar uspešno zaključen. Peč je začela v ponedeljek, 22. januarja, redno obratovati. Manjša prekoračitev roka je bila zaradi večjega obsega dela, kot so ga planirali.

OBA PLAVŽA NORMALNO OBRATUJETA

Krajše prekinitev v proizvodnji grodja v enem plavžu, ki so v preteklem tednu nastale zaradi zmrzovanja, so trajale le krajše obdobje in ta teden oba plavža že normalno obratujeta. Prepričani smo, da bodo plavžarji s prizadevanjem in vestnostjo, kakršno so pokazali že celo lansko leto, ta izpad proizvodnje grodja kmalu nadoknadili.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME ZA JANUAR – DECEMBER 1978

TOZD	Skupna proizvodnja			Got. proizvod. za prodajo			Odprema I-XII. 1978
	družb. plan	izvršitev I-XII 78	%	družb. plan	izvršitev I-XII 78	%	
	1	2	2/1	3	4	4/3	5
Plavž	160.000	170.880,5	106,8				
Jeklarna	505.000	484.053,8	95,8		7,9		7,9
- SM	320.000	320.750,6	100,2				
- EI	185.000	163.303,2	88,2				
- ASEA	85.000	75.456,0	88,7				
- LM	98.000	86.185,5	87,9				
- BBC	2.000	1.661,7	83,0				
Livarna	1.800	1.679,2	93,2	600	972,2	162,0	972,2
- jeklo	1.740	1.641,0	94,0		971,0		971,0
- kovino	60	38,2	63,6		1,2		1,2
Valj. bluming-štelcel	446.300	435.735,0	97,6	63.700	68.320,9	107,2	68.865,8
- bluming	262.100	269.926,5	102,9	2.000	4.088,9	204,4	4.268,8
- štelcel	184.200	130.946,1	90,0	61.700	30.726,1	104,1	30.972,4
- term. obd.		34.862,4			33.505,9		33.624,6
Valj. žice in prof.	136.000	125.985,9	92,6	47.070	33.335,4	70,8	33.869,9
- valj. žice	110.000	96.746,4	87,9	47.070	30.965,2	65,8	31.453,3
- valj. prof.	26.000				2.370,2		2.416,6
Valj. deb. pl.	100.000	100.911,2	100,9	98.830	99.388,8	100,6	100.394,4
HV Bela	92.000	77.783,7	84,5	92.000	77.002,8	83,6	76.441,8
HV Jesenice	30.000	30.121,3	100,0	28.350	28.022,6	98,8	27.908,4
Žičarna	68.000	68.016,4	100,0	50.650	50.055,7	98,8	49.554,7
Profilarna	26.000	24.983,3	96,0	24.230	23.482,3	96,9	23.631,7
Skladišče 38	1.980	1.050,9	53,0	1.980	1.050,9	53,0	1.050,9
Vratni podb.	1.000	908,5	90,8	1.000	907,3	90,7	857,8
Jeklovlek	20.000	20.661,1	103,3	19.930	20.649,1	103,6	20.464,0
Elektrode	23.600	25.877,8	109,6	21.430	23.480,1	109,5	23.602,3
- el. + var. žica	17.300	17.422,0	100,7	17.230	17.351,1	100,7	17.494,2
- var. prašek	900	732,5	81,3	900	725,0	80,5	704,1
- suha el. masa	900	976,8	108,5	900	976,8	108,5	976,8
- ognjevd. mat.	4.500	6.746,5	149,9	2.400	4.427,2	184,4	4.427,2
Želblarna	11.200	11.012,5	98,3	11.190	10.995,7	98,2	10.815,5
SKUPAJ	1.622.880	1.579.661,1	97,3	460.960	437.671,7	94,9	438.437,3
Elektr. Zagreb				3.000	2.996,4	99,9	2.996,4
ŽELEZARNA	1.622.880	1.579.661,1	97,3	463.960	440.668,1	94,9	441.433,7

PROIZVODNJA V TOZD ŽELEZARNE V LETU 1978

(Nadaljevanje s 1. strani)

jekla, je bilo potrebno večmesečno obratovanje s petimi SM pečmi. S takšnim načinom obratovanja je martinarna pričela 23. januarja in ga nepretrgoma nadaljevala do konca aprila. V maju in juniju je s petimi SM pečmi obratovala le krajše obdobje medtem, ko v juliju, avgustu in septembru takšen način obratovanja, zaradi večje odsotnosti delavcev, ni bil mogoč. Ponovno je pričela obratovati s petimi SM pečmi v oktobru in ga s krajšimi vmesnimi presledki nadaljevala do konca leta. Takšen način obratovanja, ki je bil večkrat izjaven ob minimalnih posadah na peceh in v livni jami, je omogočil, da je martinarna planirano skupno proizvodnjo presegla za 750 ton.

Precej slabša je bila situacija v elektro jeklarni, ki je za gospodarskim načrtom skupne proizvodnje zaostala za 21.670 ton ali za 11,8%. V elektro jeklarni je bil delno vzrok manjše proizvodnje zahtevnejši asortiment. Tu gre predvsem za proizvodnjo velikih količin dinamov jekla, v zadnjem času pa tudi nerjavnih jekel. Zaradi slabše vzdržnosti ognjevd. obzidave, je bilo izvedeno tudi več remontov in tekočih popravil, kot je bilo predvideno. V zadnjih dveh mesecih se je stanje v vzdržnosti stene na ASEA peči nekoliko izboljšalo zaradi uporabe krommagnezitne opeke. Razen tega je bilo lani na obeh peceh tudi nekaj večjih okvar, ki so povzročile daljše zastoje. Zaradi boljšega dela martinarne, je celotna TOZD dosegla planirano skupno proizvodnjo s 95,8%.

TOZD LIVARNA

Vzroka, da je TOZD Livarna dosegla 93,2% skupne proizvodnje, ki je bila predvidena z gospodarskim načrtom, sta bila dva. Slabši delovni pogoji, ki so nastali zaradi gradnje naprav za kontinuirno vlivanje jekla in drobnejši ter zahtevnejši kvalitetni asortiment. Planirana količina odlitkov za tuje naročnike v višini 600 ton, je bila za 372 ton ali 62,0% presežena.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Valjarna bluming-štelcel je dosegla 435.855 ton skupne proizvodnje, oziroma 2,4% pod gospodarskim načrtom. Skupnih zastojev na obratovni čas je bilo 31,4%, kar je za 0,6% več, kot v letu 1977.

Precej slabši proizvodni rezultat je v tem obdobju imela valjarna štelcel, ki je pri skupni proizvodnji dosegla samo 90,0% z gospodarskim načrtom predvidene količine. Glavni vzrok za to so bile težave pri obratovanju valjavskega ogrodka štelcel, kar je povzročilo pogoste krajše, pa tudi več daljših obratovnih zastojev.

V aprilu je bil izveden s planom predvideni letni remont valjavskega ogrodka bluming in štelcel. Pri valjavskem ogrodka bluming je trajal štiri dni in pri štelcelu ogrodka dobrih sedem dni. Potisna peč je obratovala vsak mesec in sicer skupno 156 dni ali poprečno 13 dni mesečno. Izvajano je bilo skupno 90.570 ton domačih in tujih slabov ali poprečno pri vsaki obratovni kampanji 7.547 ton.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V valjarni žice je bilo v obdobju januar-avgust preveč zastojev na obratovni čas, saj so bili vsak mesec višji kot 40%. Delno so šli ti zastoji na račun velikega števila manjših zastojev, delno pa tudi zaradi nekaterih večjih okvar na ogrevni peči za blume in na elektro oziroma mehanskih napravah, predvsem valjavskega ogrodka Jumping. Šele v septembru se je pričela situacija normalizirati in so se tudi zastoji precej znižali. Skupni zastoji v letu 1978 so bili 45,92%, kar je za 5,62% več kot v letu 1977. Zaradi visokih zastojev je bil tudi gospodarski načrt skupne proizvodnje samo za 88,0%.

Valjarna profilov je delala dobro in je za 12,4% presegla planirano skupno proizvodnjo. K temu rezultatu je pripomoglo tudi to, da je v preteklem letu valjarna žice prevzela valjanje tanjših dimenzij vložka, potrebnega za TOZD Jeklovlek.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Ta valjarna je tudi imela občasno nekaj težav in to predvsem z zastoji. Vendar je kljub temu uspela preseči planirano skupno proizvodnjo za 1.262 ton. Prvič v njeni zgodovini je tudi presegla količino 100.000 ton. Razen dobrega dela je k temu rezultatu pripomogla tudi solidna preskrba z vložkom.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

V tej temeljni organizaciji je bilo nekaj problemov, zaradi katerih ni bila dosežena skupna in gotova proizvodnja. Predvsem je treba omeniti občasno pomanjkanje TVT dinamov kvalitete, ki jih nismo vedno uspeli pripraviti v potrebni količini in kvaliteti zaradi težav v valjarni štelcel in v Elektrojeklarni. Na nižjo proizvodnjo so imeli občasno vpliv tudi razni zastoji. Zato je tudi gospodarski načrt skupne proizvodnje izpolnjen samo 84,5%.

Najboljši proizvodni rezultati so bili doseženi v januarju s 7.110 tonami, juniju 7.064 tonami, avgustu 7.328 tonami in oktobru 7.226 tonami. Proizvedenih je bilo 22.258 ton dinamov in 1.534 ton nerjavnih kvalitete, kar je znatno manj, kot je predvideval gospodarski načrt.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Hladna valjarna Jesenice je planirano skupno proizvodnjo dosegla, vendar bi bil rezultat lahko še boljši. Pri kvalitetnem asortimentu je bilo proizvedenih lani 5.550 ton dinamov jekel in 2.309 ton kvalitetnih ter ogljikovih jekel. Obe količini sta nekoliko nižji, kot doseženi v letu 1977.

TOZD ŽIČARNA

Žičarna je dosegla planirano skupno in gotovo proizvodnjo. Proizvedeno je bilo 12.992 ton patentirane, 4.594 ton VAC in 995 ton EPP žice. Te količine kažejo, da je bila pri patentirani in EPP žici proizvodnja nekoliko nižja kot je bila planirana in v letu 1977 dosežena, medtem ko je bila pri VAC žici planirana količina prekoračena in zaradi obratova-

nja nove naprave tudi znatno presežen lanskeletni dosežek.

TOZD PROFILARNA

Profilarna je lani nekoliko zaostala za gospodarskim načrtom. Osnovni vzrok za to so bile težave z vložkom, kar je vplivalo na bolj pogosto menjavo oblikovalnega ogrodka. Delno je bilo to posledica manjše proizvodnje na valjavskem ogrodka štelcel ter na Tronx škarkar in delno neredne in premajhne dobave TVT, naročene v železarni Sisak.

TOZD VRATNI PODBOJI

Vzrok nižje skupne in gotove proizvodnje, kot je predvideval gospodarski načrt, je bilo pomanjkanje naročil.

TOZD JEKLOVLEK

Bilo je občasno nekaj težav z vložkom, ker nismo pravočasno dobili paličastega jekla, naročenega v železarni Store. Vendar je temeljni organizaciji Jeklovlek, kljub temu uspelo doseči z gospodarskim načrtom predvideno skupno in gotovo proizvodnjo. Izredno dober proizvodni rezultat je bil dosežen v decembru z 2.085 tonami skupne proizvodnje.

TOZD ELEKTRODE

V tej temeljni organizaciji so presegli z gospodarskim načrtom predvideno skupno in gotovo proizvodnjo. K temu je pripomoglo tudi dodatno delo ob prostih sobotah. Precejšen zaostanek na planirano količino je pri varilnem prašku, ker talilna peč od 22. aprila do konca junija zaradi okvare transformatorja, ni obratovala.

TOZD ŽELBLARNA

TOZD Želblarna je dosegla planirano skupno in gotovo proizvodnjo. Bilo je nekaj težav zaradi mehanskih okvar na želblarskih strojih. Vendar se je stanje kasneje, zaradi izvedenih glavnih remontov na želblarskih strojih znatno popravilo. Del dosežene proizvodnje je bil narujen z dodatnim delom ob prostih sobotah.

Avgust Karba

Železarski globus

LIBERIJA

V tej afriški državi, ki ima velike zaloge visoko kvalitetne železove rude, bodo zgradili prvo železarno. V prvi fazi bo zgrajena naprava za proizvodnjo železove gobe z letno proizvodno zmogljivostjo 1,25 milijona ton, nato pa jeklarna z napravo za kontinuirno vlivanje in valjarne za proizvodnjo ploščatih ter profilnih izdelkov ter žice. Skupni investicijski stroški za celotno železarno so predvideni v višini ene milijarde dolarjev. V konkurenci za izvajanje te investicije je vrsta znanih zahodno-evropskih in japonskih podjetij. Po končani izgradnji vseh faz bo imela ta železarna letno proizvodno zmogljivost šest milijonov ton surovega jekla.

Sodelavci pri menjavi valjčnic v valjarni bluming

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 29. 1.	PRISTAVEC BOŽIDAR	BURJA ANTON, st.
TOREK – 30. 1.	STARE BRANKO	SITAR ANTON
SREDA – 31. 1.	CEJ JOŽE	BENEDIČIĆ MITJA
ČETRTEK – 1. 2.	VEHAR JANEZ	BAK DUŠAN
PETEK – 2. 2.	KAVČIČ IVAN	PINTAR MARJAN
SOBOTA – 3. 2.	ENIKO VANDA	SLAMNIK IVAN
NEDELJA – 4. 2.	VARL ALOJZ	KOVAČ JANEZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je:

vezni telefon je:	358
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni	410
nočni pa	od 14.00 do 18.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela:	od 18.00 do 6.00 ure
dnevni dežurni	od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa	od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.	

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 29. januarja do 3. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Sitar;
popoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan – Zidar.

V soboto, 3. februarja, samo dopoldan I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V sobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej,
popoldan: I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražisar.
V soboto, 3. februarja, samo dopoldan II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.

V torek, 30. januarja in v četrtek, 1. februarja, dodatno za Železarno, od 7. do 13. ure I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražisar in od 13. do 19. ure II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

ŽERJAVOVODSKI TEČAJ

Na osnovi potreb po žerjavovodskih objavljamo interni

RAZPIS
za žerjavovodski tečaj

POGOJI:

- da ima kandidat najmanj 6 razredov osnovne šole
- da je vsaj eno leto zaposlen v železarni Jesenice
- da ima odslužen vojaški rok
- da bo kandidat izpolnjeval psihofizične zahteve.

Kandidati dobijo obrazce za vpis pri personalnih uslužbenkah TOZD, katerim pravilno in čitljivo izpolnjene obrazce tudi vrnejo do 3. 2. 1979.

Interesenti naj se prijavijo do roka, ker poznejših prijav ne bomo sprejemali.

Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati iz TOZD, v katerih se žerjavi uporabljajo.

KADROVSKI SEKTOR

VABILO UPOKOJENCEM

Osnovna organizacija sindikata TOZD Elektrode vabi na tovariško srečanje vse upokojujence temeljne organizacije Elektrode, ki bo v soboto 3. februarja.

Zbor upokojujencev je ob 10. uri na parkirnem prostoru pred Kazino.

PREDSTAVA ZA DELAVCE ŽELEZARNE

DPD SVOBODA FRANCE MENCINGER
JAVORNIK – KOROŠKA BELA

obvešča vse delavce železarne Jesenice, da bo v petek, 26. januarja, ob 19. uri gledališka predstava za delavce Železarne:

KOMEDIJA SERGEJA MIHALKOVA:
»ROBINZONI IN DEKLETI«
V REŽIJI FRANCJA TUŠARJA.

Za vse delavce Železarne je vstop prost.

K številnemu obisku vas vabijo vaši sodelavci – dramski delavci.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna bluming štelcel z dne 19. 1. 1979

OBJAVLJAMO

Naslednje proste delovne naloge:
kalkulant štelcel, šifra 8019, U-3, 11. ktg., 1 oseba

Pogoji:

Ekonomska srednja šola in 3 leta delovnih izkušenj v obratnem in strokovnem knjigovodstvu. Prijave z osnovnimi podatki ter podatki o strokovnosti pošljite v roku 15 dni kadroviku valjarn.

NOVI PREDPISI O ZAPOSLOVANJU UPOKOJENCEV

Na podlagi sklepov pristojnih zborov republiške skupščine in skupščine skupnosti socialnega varstva Slovenije, veljajo od 6. januarja 1979 dalje v Sloveniji novi zakonski predpisi o prenehanju dela delavcev, ki izpolnijo pogoje za starostno pokojnino ter o zaposlovanju upokojencev.

25. decembra so namreč navedeni samoupravni organi sprejeli dva pomembna zakona za področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja. To sta zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih. Zakona predvsem določata in urejata pravice upokojencev, ki po upokojitvi ponovno sklenejo delovno razmerje ali začasnou opravljanju samostojno dejavnost. Oba spremenjena zakona se med seboj povezujejo in le skupaj predstavljata celovito in usklajeno ureditev zaposlovanja upokojencev.

Spremenjeni zakon o delovnih razmerjih določa pogoje, v katerih delavcu preneha delovno razmerje ob izpolnitvi pogojev za polno osebnostno pokojnino po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter pogoje, kriterije in postopek za zaposlovanje upokojencev.

Spremembe in dopolnitve zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pa opredeljujejo posledice, ki jih ima sklenitev delovnega razmerja na uživanje pokojnine ter pravice, ki jih imajo takšni upokojenci v pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ko prenehajo z delovnim razmerjem oziroma z opravljanjem samostojne dejavnosti.

Ker so mnogi zavarovanci pričakovali večje spremembe pri določanju zavarovalne dobe, na podlagi katere se lahko uveljavi polna osebnostna starostna pokojnina, naj najprej povem, da mora zavarovalec imeti za polno pokojnino, kar pomeni istočasno da izpolnjuje pogoje za upokojitev — 40 let zavarovalne dobe in zavarovanka 35 let. Spremenjeni 171. člen zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih pa določa naslednje:

V primeru iz prvega odstavka tega člena se:

— delavcu — borcu NOV, če to želi, ugotavlja izpolnitev pogojev za polno osebnostno pokojnino po splošnih predpisih s tem, da se enojno šteje obdobje posebne dobe, ki se po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju dvojno vštejejo v pokojninsko dobo;

— delavcu, ki se mu šteje zavarovalna doba s povečanjem, ugotavlja izpolnitev pogojev za polno osebnostno pokojnino v dejanskem trajanju, če to želi.

Iz tega je razvidno predvsem, da so najprej uredili predpise, s katerimi se določajo pogoji ki omogočajo delavcem, da ne odhajajo premladi v pokoj, če se počutijo še sposobne za

delo. Ob tem je treba poudariti, da sta oba zakona v svojih določilih postavila pred delavce — zavarovance alternativo:

- ali delavec v družbenem delu;
- ali upokojenec.

To pomeni, da se bo upokojenec, ki se po uveljavitvi katere koli pokojnine ponovno zaposli s polnim delovnim časom, ustavilo izplačevanje pokojnine. Sicer pa zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih v svojem 2. členu določa, da se doda za 215. členom še nov 215. a člen, ki se glasi:

»Ne glede na določbe 213., 214., in 215. člena tega zakona delavci v temeljni organizaciji določijo v samoupravnem splošnem aktu dela, ki jih lahko opravljajo upokojenci po pogodbi o delu.

Delo po pogodbi o delu iz prejšnjega odstavka lahko traja največ 20 ur na teden.

Ker sem v uvodu povedal, da oba zakona stopita v veljavo 6. januarja 1979 naj dodam, da tudi oba določata, da je treba uveljaviti te predpise v roku šestih mesecev. Iz tega sledi, da bodo vsi upokojenci, ki so sedaj v

delovnem razmerju s polnim delovnim časom ali pa so zavarovani kot osebe, ki opravljajo samostojno dejavnost, morali urediti svoja razmerja in se odločiti do 6. julija 1979, ali ostanejo zavarovanci in se odpovedo izplačevanju pokojnine, ali pa da prekinijo delovno razmerje, oziroma prenehajo opravljati samostojno dejavnost.

Upokojenci, ki se bodo odločili za prejemanje pokojnine in bodo razrešeni delovnega razmerja, lahko sklenejo z organizacijo, pri kateri so bili v delovnem razmerju, pogodbo o delu. Če gre za enkratno storitev, pri tem niso vezani na število opravljenih ur na teden pač pa lahko traja takšno delo največ tri mesece v posameznem letu. Lahko pa se glasi pogodba tako, da delajo skozi vse leto, vendar pa največ 20 ur na teden. V nobenem primeru pa **ni mogoče lastnosti zavarovanka.**

Dragi bralci, toliko za danes. Iz tega nam je vsem lahko jasno, da novi predpisi še vedno poudarjajo ustavno pravico vsakomur do dela, vendar pa bolj določneje urejajo statusna ali bolj natančno zaposlitvena (delovna) razmerja.

Torej kdor je voljan in sposoben delati, če tudi izpolnjuje pogoje za osebnostno pokojnino ali je že upokojen, bo še lahko delal v skladu z določili teh zakonskih predpisov in v skladu z dogovorom z delovno organizacijo, kjer bo želel delati.

O drugih določilih — novostih teh zakonov pa še drugič.

Zdravko Pogačnik

PREDLOG ZA SPREMEMBO DOLOČIL 25. ČLENA PRAVILNIKA O UREJANJU STANOVANJSKIH VPRAŠANJ DELAVCEV DO ŽELEZARNA JESENICE

Odbor za stanovanjska vprašanja pri delu vsakega sveta Železarne je obravnaval, 15. decembra 1978 določila 25. člena pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev v delovni organizaciji Železarne Jesenice in ugotovil, da se določila tega člena ne morejo izvajati zaradi različnih meril pri vrednotenju odnosa do dela in prizadevnosti v posameznih TOZD in delovnih skupnostih.

Odbor predlaga, da se spremeni 25. člen pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev v DO Železarne Jesenice tako, da se iz prejšnjih sedmih kriterijev uveljavijo le trije kriteriji:

- podpovprečna višina delov. prispevka delavcev 5 točk
- povprečna višina delov. prispevka delavcev 10 točk
- nadpovprečna višina delov. prispevka delavcev 17 točk

Pismene pripombe, predloge in dopolnila naj vse TOZD in delovne skupnosti pošljejo na center za proučevanje samoupravljanja in informiranje, najkasneje do 10. februarja.

Dopolnjen pravilnik je sprejet, če ga po predhodni javni razpravi sprejmejo vsi delavski sveti TOZD in DS Železarne, kar z ugotovitvenim sklepom potrdi DS Železarne.

Pravilnik stopi v veljavo osmi dan po sprejemu ugotovitvenega sklepa na seji DS Železarne.

Odbor za stanovanjska vprašanja

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Energetika

24. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja Rudi Buh je 18. januarja sklical 24. redno sejo odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Energetika.

V uvodu so ugotovili, da je bilo v decembru izvedenih pet razporeditev in tri preložitve delavcev. Trije delavci so se vrnili iz JLA, dva delavca pa iz druge delovne organizacije.

Odbor ni ugodil prošnji delavca za preložitve v drug obrat, zaradi pomanjkanja kadra.

Odbor je razpravljal o pereči problematiki s kategorizacijo delovnih

opravil oziroma o nagrajevanju ter problematiko posredoval DS TOZD Energetika. Na znanje so vzeli vlogo občinske konference ZSMS Jesenice v zvezi z udeležbo mladih delavcev v mladinskih delovnih akcijah v letu 1979 in vlogo pihalnega orkestra Jeseniških železarjev v zvezi z izredno plačano odsotnostjo za leto 1979.

Kadrovik je podal poročilo o gibanju zaposlenih v letu 1978 v TOZD Energetika in sicer:

Gibanje zaposlenih v letu 1978:

	1977	1978
Plan zaposlenih	241	253
Poprečni stalež	231	244
Stanje 31. 12. 1978	235	241
Sklenitev del. razmerja	24	30
Prekinitev del. razmerja	23	33

Stalež zaposlenih v TOZD se je v letu 1978 povečal zaradi povečanega prestopa delavcev iz drugih TOZD, kar se ne šteje kot sklenitev delovnega razmerja.

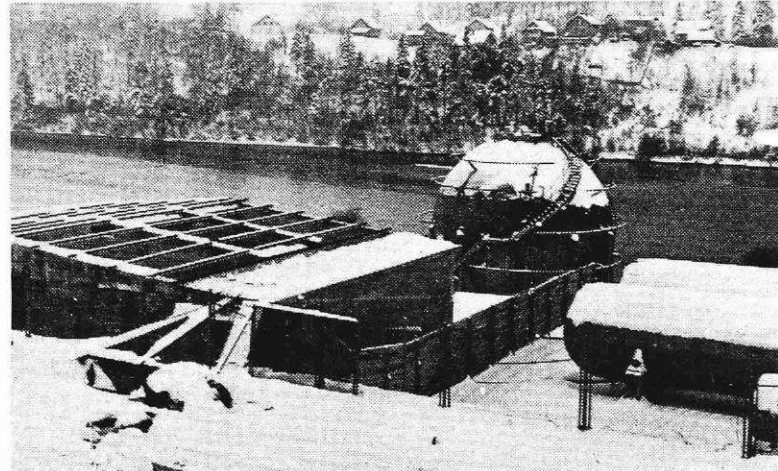
Vzroki prekinitev delovnega razmerja v letu 1978:

	1977	1978
Upokojeni — redno	5	5
Upokojeni — invalid.	—	1
Odhod v JLA	9	10
Umrlj	2	1
Redna odpoved	3	5
Prekinitev na izjavo	4	10
Izključeni iz TOZD	—	1
Skupaj	23	33

Prekinitev delovnega razmerja se je povečala največ zaradi odhoda delavcev v druge DO, zato je potrebno ugotoviti vzroke odhodov.

KN

Železarski globus

Naši objekti za Savo

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulih štirinajstih dneh smo prejeli 28 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Aktualna tema, o kateri so skupine največkrat razpravljale, je bila tokrat ocenjevanje delovne uspešnosti oziroma volitve novih delegatov za ocenjevanje. Seveda pa so skupine poleg tega obravnavale tudi druga vprašanja in opozorile na nekatere probleme v posameznih obratih.

SDS SM peti 2 (TOZD Jeklarne) je opozorila, da mora zaradi bolezenskih izostankov nekaterih delavcev delati v okrnjenem sestavu ter naslovila na obratovodstvo prošnjo, da poskrbi za nove sodelavce. Zaradi pomanjkanja ljudi v posadi postaja delo vse bolj nevarno.

SDS strojne adjustaže in adjusterjev v Hladni valjarni Bela se je sestala z namenom, da se okvirno pogovori o disciplini in proizvodnji v obratu. Na sestanku je bilo izrečenih več predlogov in pripomb. Tako se ji je zdelo potrebno opozoriti tovariše, ki skrbje za zadostno količino vložka, da bo plan za leto dosežen le, če bo zagotovljeno normalno obratovanje vseh linij. Nadalje, da so kolobarji, ki prihajajo v adjustažo na razrez, valoviti. Ali kdo dela na tem, da bi se te napake odstranile? Zaradi valovitosti je namreč rezanje počasnejše, s tem pa tudi proizvodnja manjša. Stroj je naj bi popravljal vzdrževalec, ki stroj pozna, kajti za odstranjevanje napak se porabi preveč časa. Izrečene so bile tudi pripombe na slab remont na CTL liniji ter predlog za popravilo pritiskalne valja in namestitve oljnika na SSSL. Za povezovalno linijo menijo, da bi jo bilo potrebno pregledati. Skupina se je zavzela tudi za manjšo porabo zaščitnih sredstev, zlasti rokavic, ter za strožje kriterije v zvezi z neupravičenimi izostanki z dela. Poleg tega je zahtevala tudi pismeno izjavo s strani vodstva TOZD, če je možna zamenjava dnin za delavce, ki obiskujejo večerno šolo za poklicne šoferje.

SDS odprema hladne valjarne Jesenice pa se pritožuje nad pomanjkanjem delavcev in nad slabimi delovnimi pogoji, zaradi prepiha, vrta in ker nimajo nobenega ogrevanja. Opozorja tudi, da odbijajo še vedno ležajo na rampi. Skupina meni, da ima preizkušne postavke (5 skupina), izjavila pa se je tudi proti povečanju prispevne stopnje za stanovanja, kajti po njenem mnenju je že tako preveč raznih odtegljajev.

SDS strugarna valjev (TOZD Strojne delavnice) se je v januarju sestala še dvakrat. Na prvem sestanku je bilo med drugim govora o nezadovoljivem ogrevanju delavnice. Odgovor v zvezi s tem ji je bil posredovan na drugem sestanku na katerem je med drugim zadovoljila delegata v sindikatu, da ugotovi, kakšna je možnost, da bi sodelavec, ki že dalj časa boluje, dobil podporo.

Največ zapisnikov (9) smo prejeli iz TOZD Vzdrževanje. **SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2** sta med drugim razpravljali o delovanju obeh skupin v minulemu letu ter o remontu EP Lectormelt. Skupini ugotavljata, da sta se sestali v letu 1978 desetkrat in sicer vedno skupaj. Sestankov se je udeleževalo od 30 — 40 članov. Na sestankih sta obravnavali vse gradivo, ki sta

ga sprejeli s centra za samoupravljanje. V zvezi s smernicami plana sta opozorili na iztrošenost naprav in neurejeno skladiščenje rezervnih delov. Ob devetmesečnem poslovnem poročilu sta opozorili na vprašanje fluktuacije, ki bi bila lahko manjša, če bi bili vzdrževalci za svoje delo bolje nagajeni. Omenjata tudi, da sta imeli pripombe na pravilnik o delovnih razmerjih ter, da sta na vseh sestankih obravnavali probleme v obratu in opozorili tudi na nepravilno razdelitev beneficirane dobe na delovna mesta. Razen tega sta skupini obravnavali še akcijski program, varno delo, delovno disciplino in predlagali manjše izboljšave za lažje in bolj varno delo. (Prav bi bilo, da bi vse delovne skupine, podobno kot te dve, pregledale oziroma ocenile svoje samoupravno angažiranje v minulemu letu. **Praksa, po kateri se kaže zgledovati!**). V zvezi z omenjenim remontom pa je bilo skupinama obrazloženo, da bo, zaradi skrajšanja in velikega obsega del, potrebno delati po 12 ur. **SDS HVŽ 1 in 2** sta imeli pripombe na prevoz olja in motorjev, govora pa je bilo tudi o delovni disciplini, ki popušča.

Na skupnem sestanku **SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2** je bilo postavljenih več vprašanj oziroma pripomb. Skupini menita, da naj se določi komisija, ki bo ugotovila, kdo je upravičen, da dobi bundo. Urediti je treba vprašanja internih izpitov iz HTV. Priprava dela naj bi pri remontih obvestila vse sodelujoče TOZD glede orodja, ki se bo potreboval. Postavlja se tudi problem pomanjkanja vzdrževalcev (saj je plan kadra vsako leto manjši, potrebe po vzdrževanju pa vedno večje) ter ureditve avtobusnega postajališča pred valjarno Bela (skupina je na to že dvakrat opozorila in zahtevala odgovor).

V TOZD Transport se je sestalo pet SDS, o obratni problematiki pa je razpravljala le **SDS lokomotivna delavnica** in sicer o ogrevanju delavnice in garderob. Skupina opozarja, da lahko pride do zamrzitve hladilne vode v diesel lokomotivi ter vprašuje, kdaj bo ta problem rešen in kje so vzroki.

Člani **SDS samski domovi (TOZD Družbena prehrana)** pa so na sestanku med drugim spregovorili o vprašanju kuhanja v čajnih kuhinjah in sobah samskih domov. Skupina zahteva, da se zaradi nereda in nečistoče prepreči kuhanje po sobah, za kuhanje v čajnih kuhinjah pa naj bi se uvedel poseben nadzor. Ker jih uporabniki preveč zamažejo naj bi bile v bodoče zaklenjene, kdor pa bi si hotel kuhati pa bi moral predložiti osebno izkaznico.

SDS prodajni sektor je med drugim razpravljala o nesoglasjih, ki vladajo v izvoznem oddelku in ki po mnenju enega od razpravljalcev onemogočajo kvaliteten in koordinirano delo oddelka. Ta je tudi poudarila, da se v kolikor se odnosi ne bodo izboljšali, predlaga SEOP, da se delo normira. Po njegovem mnenju vse nesoglasja izhajajo iz premajhnega izkoristka delovnega časa. Problema pa na sestanku SDS ni bilo moč rešiti, ker so predstavnice izvoza zahtevale, da se spor v smislu zapisnika z dne 25. 12. 1978 reši v ožjem krogu.

SDS oddelka splošne administracije se je, kot je to že običajno, sestala v dveh delih: posebej čistilke in posebej ostali člani SDS, sicer pa je razpravljala o istih vprašanjih. Ob tem kaže posebej opozoriti na razpravo o bolniški odsotnosti, na podlagi katere je skupina sklenila, da bo obratni ambulantni Železarne posredovala spisek bolniške odsotnosti za zadnji dve četrtletji minulega leta, zdravniku pa naj tiste bolnike, ki so

se pojavljali na spiskih v obeh četrtletjih podrobneje pregledajo. Snažilke so v okviru te razprave kritično ocenile delo zdravnikov, češ, da bolnika ne pregledajo temeljito temveč samo sprašujejo po boleznih in je hkrati pišejo recepte. Skupina meni, da bi zaradi velike dnevne bolezenske odsotnosti čistilk kazalo pri kadrovanju v oddelku imeti strožje kriterije.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

BOLJ NATANČNO ZAPISOVANJE SESTANKOV SDS

Na sestanku delegatov TOZD in drugih udeležencev o vsebinski zasnovi Železarja, bil je minuli petek, je tovariš Anton Miklič iz TOZD Valjarna bluming-štelkel med drugim kritično spregovoril o objavljanju pregledov sestankov SDS. Dejal je, da so izvečki večkrat netočni, da se z besedno igro bistveno obrne besedo, zaradi česar prihaja do nesporazumov in zaradi česar so prišli do konflikta z raziskovalnim oddelkom (RO).

Ker primera ni podrobneje konkretiziral sem pogledal v Železarja, kaj bi utegnili povzročiti konflikt. Zdi se, da bi to utegnili biti naslednje besedilo: »Skupina (SDS bluming 4, op. B. L.) med drugim opozarja, da je potrebno urediti faktorje in izračune (MD-kromi C 1832 in navadne kvalitete ne morejo imeti istega faktorja) ter da so skladišča na liniji in v 3 hali premajhna.« (Železar 16. XI. 1978). V zapisniku omenjene skupine z dne 8. XI. 1978 pa piše takole (povzemanj po pripombo, ki edina pride v poštev za nesporazum z RO): »3. Faktorje in izračune enkrat urediti tako kot to mora biti MD-kromi C 1832 in navadne kvalitete ne morejo imeti isti faktor itd.« (pred »MD-kromi ...« ni nobenega ločila, op. B. L.). Žal je tovariš Miklič ta teden na dopustu in nisem mogel ugotoviti ali je imel kot sporno v mislih ravno to priredbo zapisnika. Je ta priredba sploh lahko sporna? Je sporen zapisnik?

Ne glede na to, kaj je sporno, vsekakor kaže sproti opozorjati na napake, do katerih prihaja. Bodisi zaradi slabo čitljivih zapisnikov, nerodno zapisanih misli, tiskarskega škrtata itd. Takšnih opozoril doslej še ni bilo, sicer bi objavili popravke. Razen tega pa bi verjetno morali biti bolj natančni pri pisanju zapisnika.

Prav je seveda, če se na sporno, neobjektivno, napačno informacijo opozori na sestanku. Vsekakor pa ob tem kaže biti konkreten, povedati, kaj je narobe.

To omenjam tudi zato, ker je bilo na sestanku izredno veliko govora, namigovanj na nekakšne sporne članke, namigovanj ob katerih si človek lahko misli marsikaj. Poskus, da bi se definirale, kaj je pravzaprav SPORNO pa je bil le en sam in še ta na pobudo odgovornega urednika, ob članku o vlivanju sarž.

B. Lakota

OK ZSMS O PROGRAMU DELA

V petek, 19. januarja, je bila na Jesenicah tretja seja občinske konference zveze socialistične mladine, na kateri so spregovorili o akcijskem programu občinske konference v letošnjem prvem polletju ter o uvodniku v glasilo Železar »OO ZSM – žarišče delovanja mladih.«

Bistvene naloge, ki čakajo mlade v letošnjem letu so: okrepiti vlogo in stike z osnovnimi organizacijami, analizirati delo mladih delegatov, v krajevnih skupnostih okrepiti sodelovanje med osnovnimi organizacijami, ustanoviti aktivne v družbenih organizacijah in društvih, mladi delavci se morajo vključiti v razprave o zaključnih računih, veliko pozornost bo potrebno posvetiti evidentiranju brigadirjev ter tekmovanju za najboljšo osnovno organizacijo.

Letos praznujemo tudi 60-letnico SKOJ in tudi jeseniška mladina se bo vključila v praznovanje te pomembne obletnice.

Program je razdeljen po mesecih, manjkajo pa nosilci nalog. Člani predsedstev občinske konference ter področnih konferenc bodo na skupnem sestanku spregovorili tudi o nosilcih posameznih nalog.

O nalogah do konca meseca smo že poročali, danes pa nekaj več o delu v februarju in marcu.

V prihodnjem mesecu naj bi izšlo glasilo OK ZSM Jesenice Horizont, namenjeno pa bo kolektivnim članom zveze socialistične mladine. Stekla bo tudi anketa o interesih mladih v občini, posveti z mladimi delegati, na katerih naj bi spregovorili o nalogah delegatov, njihovi odgovornosti ter problemih, s katerimi se srečujejo. Sestal se bo tudi koordinacijski odbor za družbene organizacije in društva v katerih bodo formirali aktivne ZSM. Razen tega čaka mlade v jeseniški občini v naslednjem mesecu tudi ustanovna seja počitniške zveze, v okviru osnovnih organizacij in občinske konference pa naj bi začela z delom delovna telesa za spremljanje dela mladih delegatov. Ustanovili naj bi klub brigadirjev, pozivili delo mladih

KRATKE NOVICE

Preteklo sredo, 17. januarja, je bila na Jesenicah ustanovna seja centra za klubsko dejavnost, ki dejansko pomeni uresničevanje dogovorov s seminarja za animatorje klubskih dejavnosti, ki je bil 23. decembra preteklo leto na Jesenicah. Ustanovne seje se je udeležilo 25 mladih, ki so se med drugim dogovorili, da bodo v okviru centra delovale komisije: za glasbeno, likovno, gledališko, literarno, plesno in filmsko dejavnost. Osnovna želja je, da bi klubska dejavnost res zaživela. Na občinski ravni naj bi se vanjo vključili predvsem kolektivni člani ZSM in prvi uspehi se že kažejo, v osnovnih organizacijah pa naj bi delo snelo tudi na samoiniciativnosti mladih.

Center za klubsko dejavnost vodi Milena Bunjevca, na zadnji seji izvršnega odbora zveze kulturnih organizacij Jesenice pa so mladi že dali nekaj predlogov za dopolnitev programa in tako bo klubska dejavnost postala sestavni del programa ZKO. Mladi so opozorili tudi na mentorstvo in financiranje skupine Jutro ter nasploh na kontinuirano delo z mladimi iz drugih republik.

Pred dnevi je bila na Jesenicah seja konference mladih iz krajevnih skupnosti, na kateri so za predsednika konference izvolili Iva Železnikarja iz krajevnih skupnosti Javornik-Koroška Bela. Na konferenci so spregovorili o aktualnih nalogah mladih v krajevnih skupnostih. Med temi nalogami velja vsekakor omeniti ustanavljanje krajevnih svetov, nadaljnjo krepitev osnovnih organizacij, delegatskega sistema in klubske dejavnosti.

Na željo mladih iz ŽIC Jesenice je imel pred dnevi predsednik OK ZSMS Jesenice Slavko Mežek predavanje o obeh mladinskih kongresih, ki so se ga udeležili predstavniki mladinskih razrednih aktivov.

Na tretji seji občinske konference zveze socialistične mladine na Jesenicah so podelili tudi priznanja OK ZSMS za prizadevanje do leta X. kongresov ZSMS in ZSMJ. Priznanja je prejelo 20 osnovnih organizacij ZSMS, 16 kolektivnih članov ZSMS – družbenih organizacij in društev, 13 delovnih organizacij, 30 posameznikov, poleg tega pa so posamezniki in osnovne organizacije prejele tudi priznanja za športne dosežke – v šatfetnem teku, krosu, malem nogometu, odbojki in košarki.

Rk

v osnovnih organizacijah postaja milice, postaja mejne milice in Carina, stekla pa naj bi tudi kadrovska, organizacijska in vsebinska akcija za nadaljnjo krepitev kluba študentov jeseniške občine.

Prihodnji mesec naj bi pripravili tudi okroglo mizo na temo »javno ocenjevanje«, posvet referentov za ljudsko obrambo in družbeno samozščito iz osnovnih organizacij ter seminar za predsednike in sekretarje osnovnih organizacij. Mladi se bodo udeležili tudi pohoda na Stol, začel se bo program usposabljanja pionirjev pred sprejemom v ZSMS, izvedli pa bodo tudi mladinski kulturni teden, ki bo posvečen slovenskemu kulturnemu prazniku.

Tudi v mesecu marcu čaka mlade obilica nalog. Nadaljevala se bo vrsta akcij, tako formiranje aktivov v družbenih organizacijah in društvih, anketa o interesih mladih, formirali naj bi tudi krajevne svete ZSMS, ustanovili več marksističnih krožkov in oblikovali center pri OK ZSMS, nadaljevali pa se bodo tudi obiski po osnovnih organizacijah.

Marca naj bi pripravili tudi okroglo mizo na temo »60 ZSMS in ostale družbenopolitične organizacije v TOZD«, posvet referentov za mladinske delovne akcije, referentov

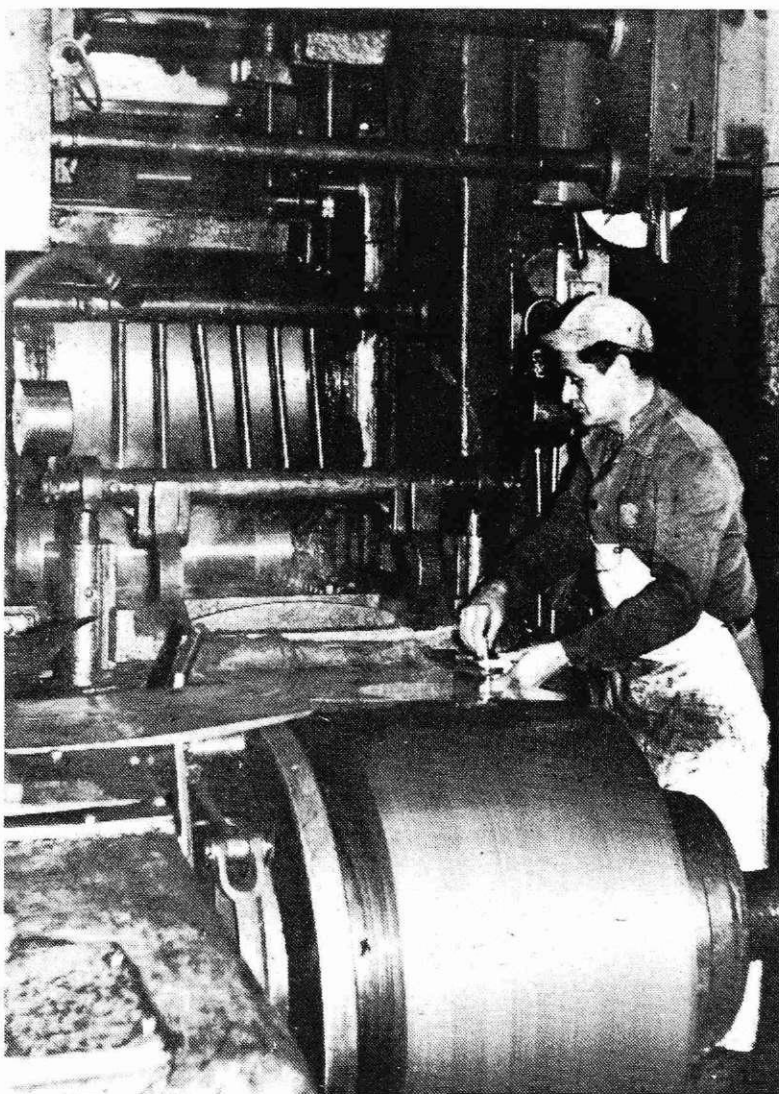
za kulturo ter seminar za vodstva osnovnih organizacij z glavno temo: ZSM po X. kongresu ZSMS in ZSMJ.

Marca se bodo začele tudi priprave na mesec mladosti, na začetek lokalnih delovnih akcij in brigadirski dan na vseh šolah v občini.

Mladi so na konferenci spregovorili tudi o uvodniku v glasilo Železar, ki je bil objavljen 7. decembra preteklo leto, nanaša pa se na delo mladih v občini. Mladi so menili, da nekatere navedbe v članku diskvalificirajo delo mladih, saj dejansko delo in aktivnost mladih dokazujejo prav nesprotno. Zato so predlagali, naj bi se o vlogi in namenu in pomenu mladinske strani v tem glasilu, ki dejansko pomeni razširjanje možnosti informiranja v občini pogovorili, nosilca te akcije pa sta predsedstvi in komisiji za informiranje koordinacijskega sveta ZSMS Železarne in občinske konference zveze socialistične mladine.

Razen tega so tudi predlagali, naj bodo članki v glasilu podpisani in se zavzeli za še večjo aktivnost mladih na področju informativne dejavnosti.

Rk

Sodelavec v hladni valjarni Jesenice

AKTIVNOST ŠPORTNIH KOMISIJ V OO ZSMS TOZD IN DS ŽELEZARNE

V petek, 12. januarja, je bila 9. seja športne komisije pri koordinacijskem svetu Železarne Jesenice, na kateri bi morali sestaviti program dela športne komisije za letošnje leto.

Od 22 vabljenih predstavnikov športnih komisij OO ZSMS TOZD in delovnih skupnosti Železarne se je seje udeležilo le šest predstavnikov. Na tej seji bi morali uskladiti programe športnih komisij vseh osnovnih organizacij v Železarni in sestaviti program dela športne komisije pri KS ZSMS Železarne. To pa ni bilo mogoče, ker tudi navzoči niso prinesli s seboj programa dela svojih športnih komisij.

To neaktivnost in neodgovornost posameznih predsednikov osnovnih organizacij, predsednikov športnih komisij ali celo komisij v osnovnih organizacijah ZSMS, ne smemo spregledati. Splošno znano je, da športno udejstvovanje med mladimi krepí prijateljstvo in izboljšuje medsebojne odnose v samih TOZD in delovnih skupnostih. Zato ob tej priložnosti apeliramo na vse mlade, da v svojih OO ZSMS skupaj s člani športnih komisij sestavijo programe dela športno-rekreativne dejavnosti in jih v najkrajšem času predložijo

koordinacijskemu svetu ZSMS Železarne.

V preteklem obdobju je športna komisija pri KS ZSMS dobro delovala. Komisija se je trudila, da bi vključila v razna tekmovanja čim več mladih. To ji je tudi do neke mere uspelo.

V preteklosti se je dogajalo, da je več OO ZSMS v Železarni organizirala različna medobratna tekmovanja v istem časovnem razdobju, kar je seveda povzročalo neskladje v delovanju športne komisije. Zato želimo s pomočjo programov, športnih komisij v osnovnih organizacijah, sestaviti enoten in usklajen program.

Pri tem ne želimo spreminjati programov osnovnih organizacij, temveč jih samo uskladiti med seboj, da bodo športna tekmovanja razporejena čez vse leto.

Ob koncu naj še enkrat apeliramo na vse mlade v Železarni, naj skupaj s svojimi komisijami sestavijo programe športno-rekreativne dejavnosti. S tem nam bo olajšano delo pri organizaciji športnih tekmovanj z željo, da bi na teh tekmovanjih sodelovalo čim več mladih iz vse Železarne in da bi bila ta tekmovanja rekreativnega značaja.

Vojko BERNARD

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje ...

Tito

PRIROČNI FILTRI ZA ZNIŽANJE RADIOAKTIVNOSTI VODE

Vzorci vode	Prostor- nina vzorcev (v ml)	Čas merje- nja vzorcev (v min.)	Aktiv- nost vzorcev (v im- pulzih)	Odst. zmanj- šanja radioak- t. v filtr. vodi
Prvi vzorec iz filtra (s šestimi papirnati-mi ovoji)	6	2	113.994	13,28 %
Drugi vzorec iz filtra (s šestimi papir. ovoji)	6	2	115.888	11,89 %
Prvi vzorec (vzet iz onesnažene vode) pri filtrir. s filtrom s 6 plastmi papirja	6	2	131.456	0
Drugi vzorec (vzet iz onesn. vode) pri filtrir. s filtrom s 6 plastmi papirja	6	2	131.532	0
Prvi vzorec vode, vzeti iz filtra z lesnim ogljem in s 3 plastmi papirja	6	2	88.876	30,56 %
Drugi vzorec vode, vzeti iz filtra z lesnim ogljem in s 3 plastmi papirja	6	2	88.640	31,10 %
Prvi vzorec (iz onesnažene vode) pri filtriranju z lesnim ogljem	6	2	128.000	0
Drugi vzorec (iz onesnažene vode) pri filtriranju z lesnim ogljem	6	2	128.662	0

Iz navedenih podatkov je razvidno, da se je odstotek radioaktivnosti vode v filtru s šestimi plastmi časopisnega papirja zmanjšal v prvem vzorcu za 13,28 % v drugem pa za 11,89 % v primerjavi z radioaktivnostjo tiste vode, ki je prenikala v filter.

Iz tabele je razvidno tudi to, da je bil odstotek zmanjšanja radioaktivnosti še večji v vodi, ki se je filtrirala skozi filter iz papirja in lesnega oglja; v njej se je radioaktivnost zmanjšala v prvem vzorcu za 30,56 odstotka, v drugem pa za 31,10 odstotka.

Če upoštevamo dejstvo, da se je radioaktivnost v vodi kontaminirani z radioaktivnim izotopom joda 131, zmanjšala pri kemični koagulaciji povprečno za 20 odstotkov, pri koagulaciji in usedanju za 38 odstotkov, pri koagulaciji z železovim kloridom in CaCl₂ za 45 odstotkov, pri koagulaciji z aluminijevim sulfatom za 26 odstotkov, pri filtriranju skozi kovinski aluminijev prah za 23,2 odstotka, pri filtriranju skozi glinaste snovi (t. j.) iz petih gramov gline na en liter vode) pa od 9 do 20 odstotkov, tedaj vidimo, da je zmanjšanje radioaktivnosti v vodi, filtrirani z našim filtrom, ki je znašalo 30 odstotkov, zelo pomembno, tem prej, ker je izotop joda 131 zelo težko filtrirati, saj znatno bolj kot drugi radioaktivni izotopi pronica skozi vrsto filtrskih mas.

V zvezi s tem se zastavljajo številna vprašanja, na katera naj bi odgovorili med nadaljnjimi raziskovanji:

1. ali se da radioaktivnost tako filtrirane vode še zmanjšati z vnovično filtracijo (in za koliko),
2. ali bi se mogel odstotek zmanjšanja radioaktivnosti v filtrirani vodi pomembneje povečati s tem, da se okrog filtra povečuje plast papirja in plast lesnega oglja in za koliko bi se mogel ta odstotek povečati,
3. ali bi lahko s takšnim filtrom (in za koliko) zmanjšali tudi koncentracijo vojnih strupov pri filtriranju vode, kontaminirane z vojnimi strupi itd.

Ker se je pokazalo, da je preizkušani improvizirani filter praktičen za uporabo (ker ne zahteva mnogo takšnega materiala, ki zavzema veliko prostora, lahko pa zadosti potrebam po vodi ne samo posameznikov, temveč tudi manjših skupin ljudi v izrednih situacijah), menim, da bi bili podobni preizkusi koristni tudi v prihodnje, tem preje, ker je ravnanje s tem filtrom zelo preprosto.

Zmogljivost tega filtra je sicer razmeroma majhna, saj dobimo z njim v eni uri približno 750 ml čiste, bistrre vode (s kalnostjo 10 stop.), kar je, pri neogibno potrebnem kloriranju, sprejemljivo za rabo v izrednih razmerah. Če bi iz filtra črpali vodo vsake četrte ure, bi se njegova zmogljivost povečala za približno eno tretjino, tako da bi dobili v takšnem primeru v eni uri približno liter vode. Če pa bi povečali posodo, bi bila zmogljivost še večja; pri tem pa bi bila zmogljivost kombiniranega filtra (s papirjem in lesnim ogljem) za približno četrtno manjša.

Filter improviziran iz navadnega časopisnega papirja in iz pločevinaste posode, s prostornino enega litra, lahko da približno en liter vode na uro, pri čemer se radioaktivnost izotopa joda 131 v filtrirani vodi zmanjša za približno 11 do 13 odstotkov.

S kombiniranim filtrom iz papirja in lesnega oglja pa lahko zmanjšamo to radioaktivnost vode celo za 30 do 31 odstotkov; to je zelo pomembno glede na to, da je radioaktivnost izotop joda 131 med tistimi radioaktivnimi izotopi, ki najbolj pronica skozi filtrsko maso.

Nadaljna raziskovanja v zvezi z zmanjševanjem radioaktivnosti v filtrirani vodi, izvedena s povečanjem števila oziroma debelosti plasti filtrskih mas in prostornine filtra, še zlasti pa preizkusi z drugimi radioaktivnimi snovmi, bi omogočili, da bi improvizirani filter lahko uporabljal še bolj univerzalno.

40 LET PROIZVODNJE DODAJNIH MATERIALOV ZA VARJENJE V ŽELEZARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

stiskalnici EP-5 (erlikon). V letu 1949 se je povečal asortiment žic za plamensko varjenje, uvedeni pa sta bili tudi dve goli elektrodi za elektroobložno navarjanje.

OBDOBJE 1950 – 1960

Leta 1950 je bila izdelana še ena mineralno-kisla elektroda Planica in še ena žica za plamensko varjenje. Do leta 1953 se je ves dodajni material izdeloval na obrtniški način.

Sele ustanovitve samostojnega obrata leta 1953, je dala možnost industrijskega načina proizvodnje. Vzporedno s tem se je pričelo tudi raziskovalno delo, katerega rezultat so bile nove vrste oplasnjenih elektrod in varilnih žic. Proizvodnja dodatnih materialov se je povečala in je bilo leta 1957 izdelanih na zastarelih stiskalnicah že 2341 ton oplasnjenih elektrod. Proizvodnja strženskih elektrod pa je bila v tem obdobju že v upadanju.

V drugem desetletju, do leta 1960, so bile izdelane elektrode Jadran, Drava, Galeb 50, Galeb 70, Istra, Vena, žica za plamensko navarjanje Vana ter elektrode za varjenje sive litine VAL. Ob koncu leta 1959 se je izdelovalo 21 vrst dodatnega materiala. V letu 1958 je bila nabavljena nova elektrodna stiskalnica EP 11. Leta 1959 je bila kapaciteta obrata 5000 ton oplasnjenih elektrod in 1000 ton golih žic.

OBDOBJE 1960 – 1970

Leta 1960 se je začela izdelava prvih žic za avtomatsko varjenje pod praškom EPP 1, EPP 2, ki so se tedaj uporabljale v kombinaciji z uvoženimi taljenimi praški. V letu 1960 je bil dosežen optimum proizvodnje oplasnjenih elektrod – 5257

ton. V naslednjih letih pa se je pojavila stagnacija, oziroma padec proizvodnje. Vzrok temu pojavu sta bila zmanjšana potrošnja in neprimerno izbire elektrod tedanjim zahtevam.

V letu 1963 se je pojavil nov proizvod za varjenje, in sicer taljeni prašek EP 10. V letu 1964 sega začetek proizvodnje žice za varjenje v zaščitni atmosferi CO₂ (VAC 60).

V letu 1966 je pričela z delom nova avtomatizirana linija za izdelavo oplasnjenih elektrod. Povečala se je produktivnost in uveden je bil kontinuirni postopek sušenja elektrod. Linija je bila nameščena v prostoru cevvarne.

OBDOBJE 1970 – 1978

Po letu 1970 je prisotno še bolj sistematično raziskovalno delo. Leta 1973 je bila sklenjena licenčna pogodba s firmo Oerlikon. S tem se je ponudila možnost izpopolnitve našega asortimenta proizvodov tako po vrsti, kakor tudi po kvaliteti. Po licenci so se začele izdelovati elektrode Citofine, Citorapid, Inex, elektrode za navarjanje. Po licenci smo začeli izdelovati tudi bazične elektrode EVB, visokolegirane Cr-Ni in Cr-Ni MO z oznako INO ter elektrode za varjenje sive litine in aluminij.

V tem letu je bila podpisana tudi kooperacijska pogodba, ki omogoča dobavo polnjene žice, aglomeriranih praškov, celuloznih elektrod itd. V tem času pa smo pričeli z izdelavo elektrod in žic za varjenje visokotrdnih jekel in jekel odpornih proti atmosferski koroziji ter varilnega praška EP 50 za varjenje pri višjih jakostih toka.

V letu 1978 je bilo izdelanih 18.200 kg oplasnjenih elektrod, varilne žice in taljenih praškov. V decembru je pričela s poizkusnim delom nova moderna oplasnevalna linija, ki je simbol našega obrata.

Nekdanji elektrodni obrat je leta 1976 postal samostojna TOZD z vsemi pravicami in obveznostmi, ki jih nalaga zakon o združenem delu. Sedanja TOZD Elektrode predstavlja v jugoslovanskem prostoru najmočnejšega proizvajalca dodatnih materialov za varjenje. Z 250 zaposlenimi in 220.000 din celotnega prihodka predstavlja v železarni Jesenice pomembnega soustvarjalca dohodka.

Izdelki iz naše proizvodnje se uporabljajo kot dodajni material za varjenje v kovinsko predelovalni industriji po vsej domovini. Kvaliteta oplasnjenih elektrod je na takem nivoju, da se lahko usmerja prodajna mreža tudi v izvoz. Naše izdelke izvažamo v SSSR, Bolgarijo in preko Oerlikona v različne države sveta. Kot močan izvoznik na konvertibilna področja smo pomemben

ustvarjalec deviznega priliva v Železarni.

Z asortimentom dodatnega materiala sledi naša proizvodnja razvoju domače industrije, ki stopa v korak s hitrim razvojem varilne tehnike v svetu. Dobro poznavanje domače industrije in njenega razvoja zagotavlja stalno možnost plasmaja naših proizvodov.

Dodajni material za varjenje je testiran pri domačih in tujih registrih in ustanovah. Naš dodajni material je pomembno prisoten v ladjedelnicah pri gradnji ladij za doma in za izvoz. S svojo proizvodnjo se usmerjamo k izdelavi kvalitetnega programa. Kupce želimo oskrbeti z vsemi zahtevami po vrsti proizvodov, kvaliteti in tudi dimenziji. Ob pričetku dela nove oplasnevalne linije gledamo z optimizmom v bodočnost, saj bomo lažje in bolj uspešno lahko izvrševali naročila naših kupcev.

Področje varjenja je v Železarni v zadnjih letih zelo napredovalo. Sodoben nastop na trgu zahteva močno prodajno službo, servisno službo, službo marketinga itd.

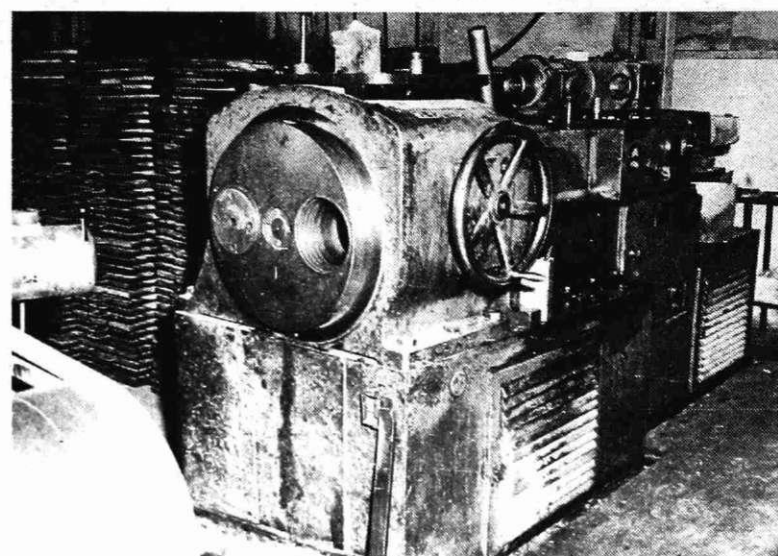
Po tehnični plati pa razvoj zahteva močno aktivnost na razvojnem področju, ki ga v zadnjih letih lahko oplemenitimo v okviru sodelovanja z Oerlikonom. Ob močnem raziskovalnem zaledju v okviru Oerlikona in domačega razvojnega oddelka, lahko jamčimo stalen napredek pri uvajanju novih dodatnih materialov za varjenje v proizvodni program.

TOZD Elektrode ima začetan močan razvoj tudi v naslednjih letih in sicer na področju aglomeriranih praškov, polnjenih žic, in žic za varjenje.

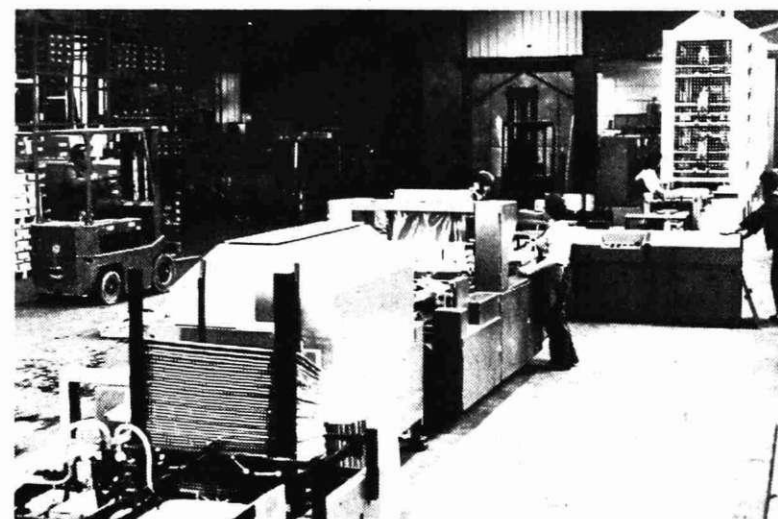
Tehnološka povezanost proizvodnega procesa, katerega eden od končnih členov je TOZD Elektrode, skupni poslovni interesi in dohodkovna odvisnost z ostalimi TOZD združenimi v delovno organizacijo Železarna, so osnova za gospodarno in učinkovito uporabo družbenih sredstev s ciljem doseči optimalne proizvodne in poslovne rezultate. Jeklo, predelano v elektrode, je oplemeniteno z vložnim delom in znanjem.

Ob 40-letnici zaslužijo čestitke vsi člani kolektiva, kot tudi tisti, ki so v preteklosti kakorkoli prispevali k razvoju TOZD Elektrod. Zahvala gre vsem delavcem za prispevek in sodelovanje pri urejanju kompleksnih vprašanj, s katerimi je bil povezan napredek TOZD Elektrod.

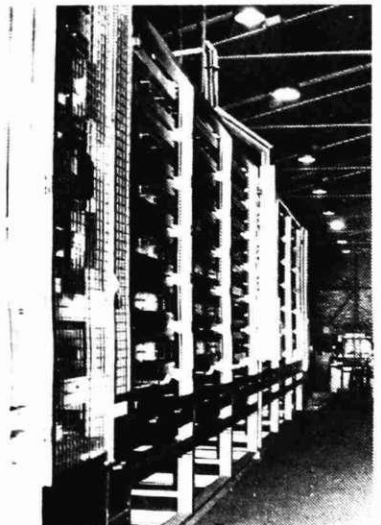
Vse dosedanje delo pa delavce TOZD obvezuje, da bodo tudi nadaljnji razvoj TOZD v okviru delovne organizacije železarna Jesenice dosledno uresničevali tako, kot to zahtevajo naši razvojni programi, ki so odraz samoupravnih težej celotnega kolektiva.

Prva stiskalnica za izdelavo elektrod

Nova moderna linija za izdelavo oplasnjenih elektrod

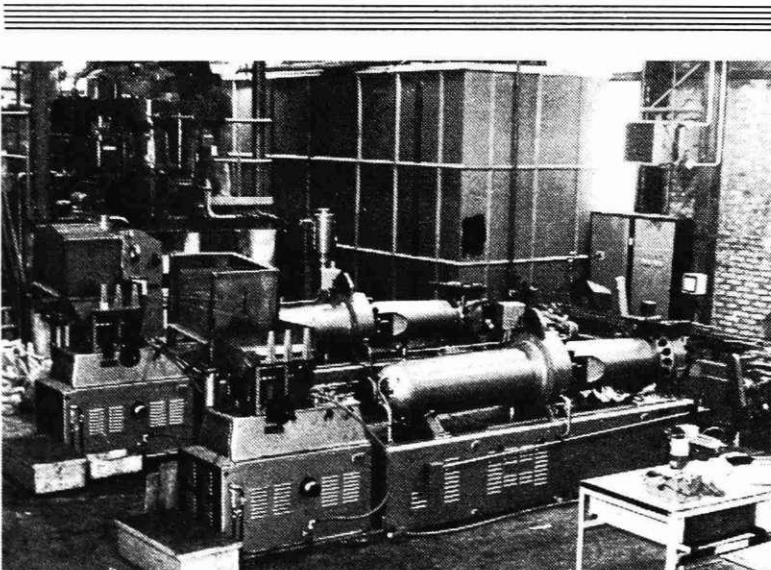

Sušilna peč za sušenje elektrod

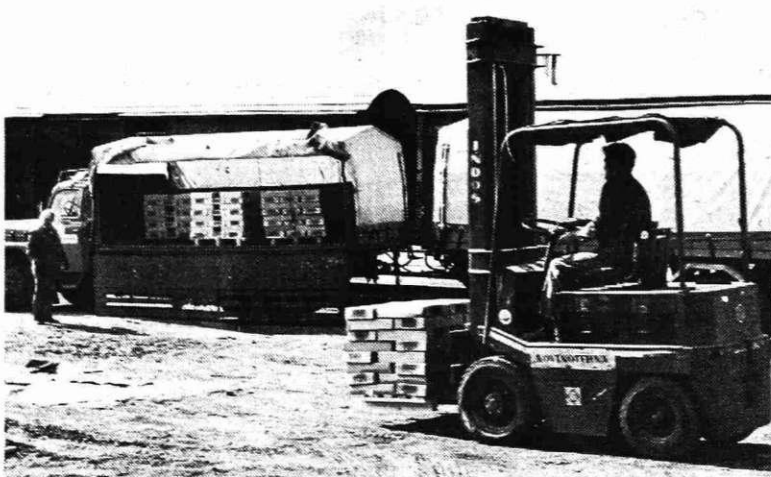
DANAŠNJA PROIZVODNJA V TOZD ELEKTRODE

Današnja proizvodnja v TOZD ELEKTRODE zajema kar 97 različnih kvalitet, in sicer:

- nelegirane celulozne, rutilske in kisle elektrode (8 vrst),
- nelegirane rutilske elektrode (ena vrsta),
- nelegirane rutilske in kisle elektrode (9 vrst),
- nelegirane bazične elektrode (6 vrst),
- malo legirane bazične elektrode (dve vrsti),
- malo legirane bazične in rutilske elektrode (osem vrst),
- močno legirane elektrode odporne proti koroziji in ognju (7 vrst),
- močno legirane avstenitne elektrode za posebne namene (4 vrste),
- elektrode za navarjanje (11 vrst),
- elektrode za varjenje sive litine, bron in aluminija (8 vrst),
- žice za varjenje v zaščitnem plinu CO₂ (4 vrste),
- polnjene žice za varjenje v zaščitnem plinu CO₂ (6 vrst),
- žice za avtomatsko varjenje pod praškom (8 vrst),
- taljeni praški za avtomatsko varjenje pod praškom (5 vrst),
- aglomerirani praški za avtomatsko varjenje pod praškom (6 vrst),
- žice za plamensko varjenje (štiri vrste).

Tandem stiskalnica na novi liniji

Odprema izdelkov iz TOZD Elektrod

NI VSE ZLATO KAR SE SVETI

V letošnjem marcu bo minilo že enajst let, odkar sem odšel v invalidski pokoj in čas izredno hiti, tehnologija oziroma delovni pogoji in življenjski standard so se zelo spremenili in izboljšali. Zaradi tega me je članek UPOKOJENCI IN MINULO DELO OB SPREHODU V PRETEKLOST, ki ga je napisal nekdanji sodelavec v železarni Jesenice Tone Zupan, ki je bil objavljen v prvi številki letošnjega ŽELEZARJA, spodbudil, da bom k temu članku napisal nekaj dodatnih misli.

Moram priznati, da je avtor članka povsem zadel žebličko na glavo, vendar pa se bom v kratkih besedah dotaknil prvih petih točk samoupravnega akta tuzlanske tovarne soli. In če grem lepo po vrsti, že v samem začetku moram povedati, ker sem se preselil v zasilno adaptirano rojstno hišo in prepustil že čez teden dni po invalidski upokojitvi drugemu sodelavcu svoje stanovanje, mi ni bilo potrebno reševati stanovanjskega vprašanja. Ob odhodu v pokoj mi ni nihče priredil družabnega večera, le moji najbližji sodelavci so se poslovili od mene. In to je bilo vse. Ne morem pa trditi, da me ni sindikalna organizacija obrata proti koncu leta povabila na svoj redni letni občni zbor z namenom, da mi podeli priznanje za minulo delo. Žal – sem se moral vabiti odredi zaradi težje finančne situacije. Dve leti, ko sem čakal na odločbo o upokojitvi, sem namreč prejemal vsak mesec le 380,00 dinarjev akontacije na račun pokojnine. Kaj se dogaja v mojem bivšem kolektivu, v železarni Jesenice in v jeseniški občini, zvem le preko kolektivnega glasila Železar, ki se zaradi čudnih poti naše pošte večkrat izgubi meni neznano kje.

Lahko si srečen, ker odhajaš iz sajastih in zaprašenih Jesenic v rajsko lepo in deviško nedotaknjeno dolensko pokrajino, kjer spomladi cveto jablane in hruške, so mi govorili znanci in sodelavci ob moji preselitvi v rodni kraj pred enajstimi leti. Med njimi so mnogi nasledili izmišljenim govoricam, da sem na Dolenjskem lastnik posestva. Tem govoricam je celo nasledel sedaj že pokojni predsednik neke terenske družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti Sava, ki mi je zaradi tega odklonil pomoč pri iskanju invalidskega delovnega mesta, ko sem postal invalid tretje kategorije. Res pa posedujem stanovanjsko hišo, ki sem jo šele lansko leto do konca adaptiral, pred tremi leti sem napeljal vodo in pred dvema letoma elektriko v hišo. Sedem let sva z ženo prenašala vodo iz petnajst minut oddaljenega studenca in osem let svetila še s petrolejem. Tudi zemlje imam toliko, da si pridelam zelenjavo, sadje in toliko gozda, da imam pozimi kurjavo, medtem ko si v drugih letnih časih kuham s plinom ali elektriko. Sem tako »velik« kmet, da mi ni potreben status kmeta, ker že nekaj let plačujem zemljiški davek v znesku 92,00 dinarjev na leto, kar znese okoli polovico enodnevne pokojnine.

Ce pa obrnem drugo stran, medalje, pa ugotavljam, da ni vse zlato,

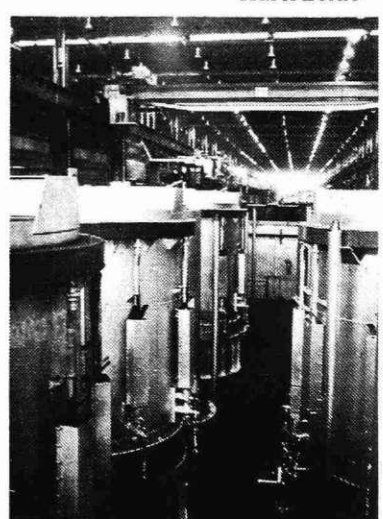
kar se sveti. Človek ne more živeti samo od čistega zraka in lepe narave, temveč mu je potrebna tudi ostala hrana, kulturna in delovna rekreacija. Do najbližje trgovine z živili in pošte moram pešati po blatnih in prašnih poteh ter stezah okoli tri kilometre poleti in pozimi. Mesnica, samopostrežna trgovina, občina in železniška postaja so oddaljene 12 kilometrov. Prav toliko je oddaljeno gledališče in kino, da o servisnih delavnicah sploh ne govorim.

Pred dvema letoma me je sredi zime našel upravnik sevnškega zdravstvenega doma, ki je baje jeseniški rojak, ko je bil dežurni zdravnik, obbolelega za gripo pri visoki telesni temperaturi samega, brez pomoči in nege v stanovanju, ker je bila žena takrat na zdravljenju v nevropsihiatričnem oddelku celjske bolnice v Vojniku. Če bi bila zima tako ostra, kot je letošnja, bi me verjetno našel zmznjenega v nezakurjenem stanovanju. Če bi živel na Jesenicah, se mi ne bi dogajale take in podobne nevarnosti, kot se mi lahko dogodijo v tem kraju, ki je odmaknjen od mestnih središč.

Zaradi pokojninskih prejemkov in zelo vidnih uspehov našega samoupravnega, ekonomskega, kulturnega in družbenopolitičnega razvoja ter ponosa na naš mladi rod sem zelo zadovoljen. Prav tako sem zadovoljen, da se kot udeleženec narodnoosvobodilnega boja in vojni invalid nisem boril z zaman, saj tako velikih gospodarskih in tehničnih uspehov kljub velikemu optimizmu nisem pričakoval. Bojim se le visoke starosti, onemoglosti in dolge boleznin in s tem osamljenosti v tem odmaknjenem kraju, kjer živim in delam. Toda kljub temu sem še vedno optimist na pragu enainšestdesetega leta življenja, zaradi vedno večjega napredka zdravstvene in socialne dejavnosti.

Kolektivu železarne Jesenice in uredništvu njegovega glasila ŽELEZAR želim, čeprav nekoliko pozno, srečno in zdravo novo leto 1979 ter mnogo uspehov pri delu in samoupravljanju.

Karel Zorko

KAKŠEN NAJ BO NOVINAR V SOCIALISTIČNI SAMOUPRAVNI DRUŽBI

Konec novembra lanskega leta je bilo v okviru spominskih dni novinarja, družbenopolitičnega delavca in glavnega urednika Dela Mitje Gorjupa na Brdu pri Kranju tridnevno posvetovanje slovenskih novinarjev. Na posvetovanju, ki bo poslej stalna oblika družbenopolitičnega in marksističnega izpopolnjevanja novinarjev, so sodelovali sekretar predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc, predsednik skupščine SR Slovenije Milan Kučan in podpredsednik republiške konference SZDL Slovenije Beno Zupančič. Govorili so o mednarodni politiki in marksističnem pristopu k analizi in pisanju o temah s tega področja, o vlogi subjektivnih sil v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, o demokratičnem pluralizmu samoupravnih interesov in delegatskem sistemu ter o slovenskem jeziku v novinarstvu.

V tem prispevku bomo povzeli nekaj izrečenih misli o delu in vlogi novinarja kot družbenopolitičnega delavca. Časnikarstvo je resno in odgovorno delo, njegovo nepogrešljivo mesto pa je znotraj subjektivnih sil. Da časnikarji ne bi bili samo kronisti nekega časa, ampak notranja gibalna sila razvoja, se morajo nenehno poglobljati v temeljne družbene tokove, se poistovetiti s subjektivnim faktorjem. Novinarji ne morejo biti le opazovalci družbenih sprememb, ampak morajo biti tudi ustvarjalci in oblikovalci družbenih informacij, dialoga ter boja mnenj. Da bi to bili in da bi bila njihova samostojnost pri tem čim večja, pa je potrebno poglobljeno poznavanje družbenih dogajanj, marksistični pristop in zlasti opiranje na temeljne družbene dogovore. Z več svojega znanja, toda s spoštovanjem do znanja drugih, je lahko svoboden in samostojen, brez omahovanja in negotovosti.

Novinar kot družbenopolitični delavec in člen subjektivnih sil (idejne in politične sile socializma) mora biti tisti, ki bo z jasno in napredno politično idejo ter s prepričljivim pisanjem vplival, da bodo samoupravno ideologijo razumeli, sprejeli in uresničili najširše ljudske množice.

Zato mora v bitko za krepitev družbenoekonomskega položaja delavca, samoupravne organiziranosti združenega dela, dohodkovnih odnosov, svobodne menjave dela. Tudi boj proti odtujenosti dohodka, za odgovornejšo in poslednjeje družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje, družbeno planiranje, povezovanje dela in sredstev, za širše samoupravne integracije, ki nam edine lahko dajo več družbene reprodukcije, je temeljna naloga slehernega časnikarja.

Novinarji bi morali tudi stalno ocenjevati idejnopolitične odnose v uredništvih (skratka v okolju, kjer delajo in živijo), da bi s tem krepili enotnost za še bolj ustvarjalno delo. To ne bo krnilo svobode novinarjev, pač pa bo temelj za njihovo resnično samostojnost, preprečilo bo omahovanje in negotovost. Seveda novinar ne more vsega vedeti, mora pa čutiti odgovornost do znanja ter interesov drugih.

V razpravah so bili izpostavljeni tudi nekateri problemi, s katerimi se srečujejo novinarji pri svojem delu. Eden takih je problem mladih novinarjev, ki šele začenjajo delati. Delo uspešnega novinarja je tako terja človeka. Če pa k temu dodamo še skrb mladih za ustvaritev družine, za stanovanje, pa ne nazadnje še največkrat pomanjkanje prakse, ki je, žal, fakulteta ne da in je to stvar nekajletnega dela, potem je jasno, da so zahteve, naj bo tak (mlad) novinar že celovita in ustvarjalna osebnost, prevelike in preuranjene. Kdaj torej najti čas še za svojo družbenopolitično in marksistično izpopolnjevanje, izpopolnjevanje vrzeli v znanju, ki ga fakulteta ne da ali ga ne more dati?

Ta in podobni problemi za zdaj ostajajo še odprti. Seveda jih tudi ne bo mogoče rešiti čez noč. Verjetno pa bi kazalo iskati rešitve poleg samoizobraževanja novinarjev tudi v podobnih srečanjih oziroma posvetovanjih, kot so bili »Gorjupovi spominski dnevi«, in bi se jih udeležili sleherni novinar.

(Iz Internih informacij republiškega sveta ZSS)

Železarski globus

MALEZIJA

Ta azijska država proizvaja danes samo 260.000 ton surovega jekla, medtem ko imajo valjarne proizvodno zmogljivost 440.000 ton letno in je treba razliko kriti z uvozom polproizvodov. Leta 1977 so v tej državi porabili 1,28 milijona ton raznih železarskih proizvodov in zaradi hitrega večanja industrijske proizvodnje računajo v bodoče tudi na naglo rast porabe izdelkov železarske industrije. Zato so pričeli pri-

pravljati program investicij v železarsko industrijo in kot prvo stopnjo nameravajo pričeti z gradnjo naprave za proizvodnjo železove gobe. Le-ta bi naj krila pomanjkanje jeklenega odpadka kot vložka za obločne električne jeklske peči. Malezija ima precejšnje zaloge zemeljskega plina, ki bo v tej napravi služil kot reductent, medtem ko bodo potrebno količino železove rude uvažali iz Indije ali Avstralije.

Železarski globus

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

AVTOMATIZACIJA PROIZVODNJE V ŽELEZARNAH IN ELEKTRONSKI RAČUNALNIKI

Avtomatizacija proizvodnje je vedno bolj aktualna v svetovni železarski industriji. In to na vseh področjih, v sami proizvodnji, oziroma v različnih proizvodnih agregatih, kakor tudi pri nadzoru proizvodnega procesa in nadaljnjem načrtovanju.

Prav pri nadzoru proizvodnega procesa so v zadnjem času nastopile velike spremembe. Računalniki, ki jih lahko poljubno nadzor nad potekom proizvodnje. Tudi uporaba grafičnih prikazovalnikov, ki je zelo aktualna posebno v zadnjem času, je določen napredek na tem področju. Ti prikazovalniki so zamenjali digitalne čitalce in pisalnike. Pri prikazovalnikih lahko na zaslonu nemoteno spremljamo potek proizvodnje in lahko takoj ob nastajanju napake le-to ročno odpravimo oziroma ustavimo nadaljnji potek proizvodnje. Tudi mikroprocesorje in mikro-računalnike vedno bolj uporabljajo pri avtomatizaciji proizvodnje v železarnah.

Vse te spremembe pri avtomatizaciji proizvodnje v železarski industriji so se začele pred približno štirimi leti. Temeljijo namreč predvsem na nenehnem razvoju minimizacije velikosti različnih tiskanih vezij, ki so osnova vsakemu elektronskemu računalniku.

Te spremembe pri avtomatizaciji železarske proizvodnje predstavljajo tudi določene težave. Delavci v železarnah težko

sledijo nenehnim spremembam tako v programski kakor tudi aparaturni opremi za avtomatizacijo proizvodnega procesa. Zato si proizvajalci računalniške opreme prizadevajo, da bi vse več problemov, povezanih s samim proizvodnim procesom, reševali s pomočjo različnih izboljšav na področju aparature opreme in vse manj s programsko opremo.

Zamenjave konvencionalnih digitalnih čitalcev in pisalnikov ter različnih krmilnikov s terminali in grafičnimi prikazovalniki, zahtevajo tudi drugačen pristop poteka podatkov skozi novi računalniški sistem. Prehajanje podatkov tako med različnimi računalniškimi nivoji kakor tudi med različnimi računalniškimi enotami mora biti optimizirano in natančno časovno določeno. Računalniški sistem mora omogočiti tudi popravke samega sistema. Uporaba grafičnih prikazovalnikov in terminalov omogoča večjo kompleksnost samega računalniškega sistema.

Kot primer uporabe grafičnega prikazovalnika za nadziranje poteka proizvodnje naj navedemo valjarno železarne Bruckhausen v Zvezni republiki Nemčiji. S pomočjo grafičnega prikazovalnika lahko takoj ugotovijo napake pri valjanju, ki sicer poteka avtomatično.

Še boljše nadziranje proizvodnje pa lahko dosežemo z barvnimi grafičnimi prikazovalniki.

Strokovnjaki zahodnonemške družbe AEG-Telefunken so prepričani, da trend avtomatizacije proizvodnega procesa v železarski industriji teži k čim večji decentralizaciji. Temu pa ustreza predvsem uporaba mikroprocesorjev. Včasih pa je ves nadzor nad celotno proizvodnjo povezoval poseben centralni računalnik. Z razvojem miniračunalnikov in mikroprocesorjev pa je postal aktualnejši nadzor proizvodnje z večjim številom enakovrednih računalniških enot. Z nadaljnjim razvojem

mikroprocesorjev lahko celo tehnološke funkcije ločimo od procesnega računalniškega sistema. Zato se procesni računalnik lahko »ukvarja« samo z organizacijskimi in optimizacijskimi nalogami.

Primer uporabe takega decentraliziranega sistema računalniškega nadzora proizvodnje je valjarna v železarni Wuhan v LR Kitajski. Opremo je dobavilo zahodnonemško podjetje Schloemann-Siemag. Računalniški sistem je narejen v tovarnah koncerna AEG-Telefunken. Avtomatski sistem temelji na decentralizirani razdelitvi tehnoloških funkcij, ki so vse nadzorovane z mikroprocesorji. Le matematična optimizacija in celotni sekvenci nadzor proizvodnje je obdelan s pomočjo centralnega procesorja računalnika. Posebno zanimiv je pristop k podatkom. Vsi podatki so pred vnosom v centralni procesni računalnik že do neke mere obdelani z mikroručunalnikom. S tem dosežemo manjši obseg podatkov in hitrejšo obdelavo v centralnem procesnem računalniku.

Strokovnjaki zahodnonemškega podjetja Siemens AG menijo, da bo tudi v naslednjih nekaj letih na razmah avtomatizacije proizvodnje v železarnah vplivala na nadaljnji razvoj procesnih računalnikov. Obenem s tem pa bodo s pomočjo mikroprocesorjev lahko nadzorovali tako področja proizvodnega procesa, nad katerimi ni potreben nadzor centralnega procesnega računalnika.

To so torej glavne značilnosti, ki nakazujejo možnost avtomatizacije železarske proizvodnje in prihodnjih nekaj letih. Le-ta omogoča doseganje večje kakovosti proizvodnje in storitve v železarnah. To pa tudi zagotavlja, da bodo že v bližnji prihodnosti lahko bolj uspešno delale tiste železarne, ki bodo imele ustrezno avtomatizacijo proizvodnje.

INFORMATIVNI

fužinar

GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

TUDI LETOS TEKMOVANJE KOVINARJEV V ŽELEZARNI RAVNE

V 24. številki Informativnega fužinarja je objavljen daljši prispevek o tekmovalstvu kovinarjev, ki ga bodo tudi letos organizirali v železarni Ravne. Tekmovanje bo imelo več pomenov. Še posebej naj bi opozorili na tisto človekovo dejavnost, ki je temelj in prvi pogoj za življenje in razvoj vsake družbe – na bolj produktivno in ustvarjalno delo.

V objavljenem prispevku je poudarjeno, da delovna tekmovalstva te vrste odpirajo široke možnosti proizvajalcem, da se seznanijo s sodobno organizacijo dela, s tehnologijo in dosežki na posameznih področjih in da izmenjajo izkušnje ter spoznanja in dosežke na področju samoupravljanja.

Pri dosedanjih tekmovaljih so beležili lepe rezultate, tekmovalja pa so hkrati opozorila na nekatere nerešene probleme in pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti. Pri nadaljnjem organiziranju tekmovalj bo potrebno večje sodelovanje vseh organizacij in društev, pač ustrezno njihovi vlogi. Tako bi izboljšali kvaliteto, kar pomeni, da se bodo morale marsikje te organizacije okrepiti in kadrovsko usposobiti za svoje naloge. Pisec članka tudi omenja, da je bila sindikalna organizacija doslej glavni pobudnik in nosilec celotne akcije, ki pa se bo morala počasi orestri strokovno ter administrativno tehničnih del in opravil, ki ne sodijo v njeno področje dela. Sindikalna organizacija bo morala zlasti ustvarjati pogoje, da bodo tekmovalja zaradi svojega pomena imela stalno organizacijsko in kadrovsko osnovo v temeljni organizaciji združenega dela.

VAJA »SLED 78« JE USPELA

V prvi letošnji številki Informativnega fužinarja je objavljena daljša informacija o nedavni vaji »Sled 78«, ki je uspešla. Vajo so izvedli v lanskem jeseni, sodelovali pa so tudi krajevne skupnosti ter nekaj večjih delovnih organizacij, med njimi tudi železarna Ravne. Vajo so organizirali z namenom, da bi preizkusili delovanje SLO razen CZ. Še posebej so poudarili vlogo družbene samozastite in s tem delovanje enot narodne zastite.

Vaja »Sled 78« je nudila ugodno priliko za preizkus realnosti vsebine varnostnih programov, zlasti pa načrtov za delo enot narodne zastite v TOZD in delovnih skupnostih. Do take ugotovitve so prišli na osnovi lastnih analiz tudi v posameznih TOZD in delovnih skupnostih. To je bila hkrati prilika za ugotavljanje pripravljenosti sodelovanja sodelavcev v takšnih akcijah, tako v vlogi družbenih samozastitnikov kakor tudi v vlogi pripadnikov narodne zastite, ki ima ob takih prilikah posebne in specialne naloge. K ugodni oceni vaje so prispevali tudi pristojni odbori za ljudsko obrambo in družbeno samozastito v TOZD in delovnih skupnostih, ki so bili v ne-

katerih sredinah boljši, ponekod pa slabši nosilci in usmerjevalci celotne akcije. Nekaterim odborom za ljudsko obrambo in DS je vaja nudila možnost, da pokažejo in uresničijo

Štorsk

ŽELEZAR

REKORDNA PROIZVODNJA V VALJARNI II

Na prvi strani letošnje prve številke Štorsk železarja so zapisali, da je bilo preteklo leto štorskim železarjem naklonjeno. Slehermi v temeljni organizaciji združenega dela se je zavedal tega in tako je bilo mogoče vse prednosti, ki jih je to leto prinašalo, izkoristiti do takšne mere, da je bil zadovoljen posameznik, TOZD Jeklarni in Valjarni, delovna organizacija ter širša skupnost. Iz prispevka »Uspehi nas obvezujejo« povzemamo, da je delo v proizvodnji potekalo brez večjih motenj. Dogovarjanje med TOZD in delovnimi skupnostmi je bilo uspešno, tako da je bilo na razpolago dovolj spremljajočega gradiva in energije, pa tudi naprave so bile vzdrževane tako, da ni bilo nepotrebnih prekomernih zastojev. Dosežena je bila visoka raven sodelovanja s TOZD Kontrola, tako da so imeli bistveno manj reklamacij tako po vrednosti kot po številu v primerjavi s prejšnjimi leti. Kljub temu, da so raven kvalitete vseskozi dvigali in osvajali nove kvalitete ter dimenzije valjanih, brušenih in vlečenih izdelkov.

V SM Jeklarna so imeli plansko zadolžitev proizvodnje 20.000 ton glede na plan ustavitve tega obrata. Doseženi so bili lepi rezultati in plan je bil presežen za 6276 ton ali 31,3 %. V elektro jeklarni so predvidevali 65.755 ton proizvodnje, plan pa so presegli za 1271 ton ali za 1,9 %. Tudi kakovost proizvodnje je porasla, tako da v preteklem letu ni bilo težav s kvaliteto konti gredic. Kljub temu, da obrat še ni povsem opremljen in da so v teku še večje investicije, so bili doseženi lepi rezultati na področju kvalitete, količine in produktivnosti.

V valjarni I so uspešno proizvajali za domača in tuja tržišča vzmetna jekla in specialne profile. Kljub spremenjenemu asortimentu v prid zahtevnim izdelkom so delavci v tem obratu dosegli zavidljive dosežke. Načrtovana količina je znašala 27.000 ton, ki pa je bila presežena za 2204 tone ali 8,4 %.

Valjarna II dosega iz leta v leto večjo proizvodnjo, tako da je bilo lani 18. decembra v kumulativni doseženo 100.000 ton proizvodnje. Omejen obrat je začel s poskusnim obratovanjem leta 1970. Glede na delovne pogoje ter na število zapo-

samoinicativnost, ki bo koristila pri bodočem dopolnjevanju samoupravnih aktov s področja ljudske obrambe in predvsem družbene samozastite.

Ker so bile v vajo »Sled 78« vključene tudi krajevne skupnosti in tako tudi delavci železarne, ki so tam razporejeni v različnih strukturah SLO, odnosno v enotah NZ, je vaja v mnogem pomenila preizkušnjo, kako se je treba obnašati in delati v pogojih, ko v delovni organizaciji ni mogoče vedno računati na vse delavce ter vzporedno zagotoviti nemoten potek proizvodnje ali celo preprečiti zmanjšanje proizvodnih rezultatov. V sklepnem delu prispevka so navedene tudi nekatere pomanjkljivosti te vaje, ki pa jih bodo v prihodnje odpravili.

slenih in na razpoložljivo količino gredic so vsako leto dosegali boljše rezultate. Osvojenih je bilo že več specialnih profilov, nivo kvalitete ostalih profilov pa je ustrezal zahtevam trga. V minulem letu je znašala načrtovana proizvodnja 92.500 ton, načrtovano količino pa so presegli za 9834 ton ali za 10,6 %.

V obratu jeklovlek, ki sodi med mlajše obrate in je nastal na osnovi potreb trga in prizadevnosti sodelavcev iz valjarne I, so uvedli zahtevni proces vlečenja specialnih profilov, brušenja okroglih profilov za vzmeti, predvsem za avtomobilsko industrijo, ter vlečenje in brušenje ostalih profilov. V preteklem letu so načrtovali 7200 ton vlečenih in brušenih profilov. V neustreznih prostorih so presegli načrtovano količino za 58 ton ali 0,8 %. V obratu je zaposlenih več delovnih invalidov in mladotnikov, tako da poleg kumulativne proizvodnje rešujejo tudi problematiko zaposlovanja. V prihodnje naj bi namenili obratu več pozornosti zaradi zaposlovanja delovnih invalidov in usmeritvi večje predelave valjanih profilov v železarni Store.

Vsi ti dosežki imajo toliko večjo vrednost, ker je skupna količina proizvodnje v TOZD dosežena v višini 232.078 ton, to pa je 19.623 ton več kot so načrtovali ob manjšem številu zaposlenih delavcev.

ŠTORSKI ŽELEZAR – ŠTIRINAJSTEDNEVNIK

Z novim letom so v železarni Štore začeli izdajati tovarniško glasilo dvakrat mesečno, tako da je Štorsk železar postal štirinajstedenik. Glasilo bodo izdajali v polovičnem obsegu, da bodo informacije čimprej posredovane delavcem. Glasilo bo v polovičnem obsegu izhajalo tudi zato, da bodo stroški ostali na isti ravni, kot če bi izdajali mesečnik na 16 straneh. S pogostejšim izhajanjem uredništvo Štorsk železarja želi hitreje seznanjati delavce s pomembnimi informacijami, s poudarkom, da morajo biti le-te pravčasne, vsebinsko popolne in konkretne. Da bi to tudi dosegli, pa ni dovolj, da sta angažirana le urednik in uredniški odbor. Zato pričakujejo, da bodo v večji meri sodelovali tudi ostali delavci, ki jim je glasilo namenjeno.

SEJE SKUPŠČIN OBČINSKIH SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE

V sredo, 31. januarja in v četrtek, 1. februarja, so v vseh občinah klicane prve seje skupščin občinskih skupnosti za zaposlovanje z makim dnevnim redom in sicer: razprava o predlogu programa dela za leto 1979; razprava o predlogu programa dela zveze skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije za leto 1979; predlog za sofinanciranje prekvalifikacije delavcev zaposlenih v INDIP Lendava; predlog pravilnika o pogojih in postopku za pripravo delavcev za zaposlitev; predlogi za razdelitev denarnih sredstev rezervnega sklada, presežkov in ostankov ter financiranje programskih nalog zaposlovanja in predlog sklepa o začasnem finansiranju.

LETOŠNJI PROGRAM DELA

Skupščine občinskih skupnosti za zaposlovanje bodo na svojih prvih sejah razpravljale tudi o programih za letošnje leto. Strokovna služba je pripravila predlog programa, ki je skvno enak za vse občinske skupnosti, razumljivo pa je, da se količino od skupnosti do skupnosti razlikuje. V gradivu je program dela za leto 1979 podrobneje opredeljen, skvno pa so naloge naslednje.

PLANIRANJE IN ANALITIKA

Skupnost za zaposlovanje ima pomembno nalogo pri pripravi srednjoročnih planov, to je za obdobje 1981-1985, pa tudi za obdobje tja do leta 1995. Osnova za načrtovanje je predvidevanje razvojnih možnosti o tako analize kratkoročnega značaja kot tudi srednjoročne in sicer analize o uresničevanju planiranih zbiranj kadrov in zaposlovanja na plohi. Na osnovi tega se skupnost za zaposlovanje vključuje v pripravo snutka in predloga samoupravnega sporazuma o temeljih družbenega plana razvoja skupnosti za zaposlovanje in osnutek predloga samoupravnega sporazuma o temeljih plana zaposlovanja.

Nova samoupravna organiziranost zahteva tudi boljši sistem informiranja delegatske baze. Informacije o zaposlovanju pa bodo po potrebi lopolnjene še z nekaterimi drugimi zalci.

ZAPOSLOVANJE

Iskalcem zaposlitve bo zagotovljena celovita pomoč, kar velja tako za iste, ki prvič iščejo zaposlitev kot za stale, ki jo želijo spremeniti. Podpisniki samoupravnega sporazuma bodo obveščeni o minimalnih standardih za življenjske in kulturne pogoje pri zaposlovanju delavcev ter o tem, kako se sporazum spoštuje. Vsekakor bo treba v letošnjem letu zboljšati organizacijo zaposlovanja delavcev iz ostalih krajev Slovenije in iz drugih republik. Gre predvsem o spoštovanje določil družbenega dogovora o temeljih skupne politike zaposlovanja v SFRJ.

Priprava delavcev na zaposlitev o predvsem usmerjena na pridobi-

vanje takšnih delovnih sposobnosti, da bo lažje preusmerjanje presežkov delavcev nastalih z načrtnim preusmerjanjem gospodarstva. Delavcem, ki se vračajo z dela v tujini pa bo potrebno pripravljati primerne informacije in zagotoviti možnosti za zaposlitev.

USPOSABLJANJE IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV

Treba si bo prizadevati za večje in učinkovitejše vključevanje invalidov v delo. Zato pa je potrebno izboljšati strokovne službe, uresničevati predloge iz opravljenih analiz in raziskav. Skupnost za zaposlovanje bo poleg vseh drugih dejavnikov morala sodelovati tudi pri izdelavi strokovnih in tehničnih normativov za ustanovitev invalidskih delavnic, delavnic pod posebnimi pogoji in rehabilitacijskega centra. Zaposlovanje oseb z zmanjšano delovno sposobnostjo bo vsekakor potekalo mnogo hitreje, če bodo OZD pokazale dosti več razumevanja kot v preteklem letu. Letos naj bi po usposabljanju zaposlili na Gorenjskem 100 invalidnih oseb.

POKLICNO USMERJANJE

Preobrazba vzgoje in izobraževanja zahteva stalno razvijanje in širjenje poklicnega usmerjanja, zato je v programu tudi delno poklicno usmerjanje delavcev v združenem delu. Služba skupnosti za zaposlovanje bo sodelovala pri pripravi programov in usposabljanja delavcev na šolah in v organizacijah združenega dela. Reformna prizadevanja vzgoje in izobraževanja se prav tako že poznajo v nalogah poklicnega usmerjanja, informiranja in svetovanja, analitski dejavnosti ter v funkcionalnem usposabljanju.

ŠTIPENDIRANJE

Letos bo sprejet nov družbeni dogovor in samoupravni sporazum o izvajanju štipendijske politike, nosilec razprav pa bo skupnost za zaposlovanje. Za javno razpravo bo pripravljen tudi poslovnik o delu samoupravnih organov in predlog meril za solidarnostno prelivanje sredstev. Opravljeno pa bo tudi vse strokovno delo pri uresničevanju štipendijske politike in to od javnih razpisov do podeljevanja štipendij.

ZAVAROVANJE ZA PRIMER BREZPOSELNOSTI

Zavarovanje za primer brezposelnosti je urejeno z zakonom. Skupnost pa bo tudi predlagala in usklajevala merila za zavarovanje delavcev, ki niso določena z zakonom ter sprejemala ukrepe za napredek varstva delavcev med začasno brezposelnostjo in med strokovnim usposabljanjem.

V letošnjem letu bodo tudi v skladu z novo samoupravno organiziranostjo izdelani in sprejeti samoupravni akti kot so statut, poslovnik in pravilniki skupnosti za zaposlovanje, dopolnjeni in izdelani pa tudi samoupravni akti, ki urejajo samoupravno delovanje delovne skupnosti.

FINANCIRANJE

Program dela tega področja je za vse občinske skupnosti za zaposlovanje kot tudi za medobčinsko skupnost za zaposlovanje enoten. Obsega finančne analize, finančno računovodske posle in ostala finančno računovodska posla. Ob tem je treba dodati, da se je z ustanovitvijo občinskih skupnosti za zaposlovanje obseg dela bistveno povečal, saj bo potrebno namesto enega voditi sedaj šest med seboj ločenih knjigovodskih poslovanj.

SKLEP O ZAČASNEM FINANSIRANJU

Skupščine občinske skupnosti za zaposlovanje se niso sprejele finančnega načrta za izvajanje programa dela, zato bodo na seji skupščin občinskih skupnosti delegati sprejeli sklep o začasnem finansiranju za čas od 1. januarja do 31. marca letos. V tem času bodo lahko občinske skupnosti za zaposlovanje rabile za svoje delo sredstva v višini povprečnega zneska planiranih sredstev v letu 1978, povečanih za 11,5 odstotka. Ta sredstva predstavljajo akontacijo v okviru celotnih sredstev, ki jih bodo občinske skupnosti za zaposlovanje odobrile na osnovi programa in finančnega načrta za leto 1979.

PROGRAM DELA ZVEZE SKUPNOSTI SR SLOVENIJE

Delegati se bodo na sejah skupščin občinskih skupnosti za zaposlovanje seznanili in razpravljali tudi o predlogu programa dela zveze skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije za letošnje leto. Zveza skupnosti bo predvsem nudila pomoč občinskim in medobčinskim skupnostim za zaposlovanje pri uveljavljanju in razvijanju samoupravnih odnosov ter utrjevanju samoupravnih organiziranosti na področju zaposlovanja. Spodbujala bo občinske skupnosti, da bi v republikah lahko kar najbolj uresničevali politiko produktivnega zaposlovanja ter obenem zaposlovali tudi invalidne osebe in brezposelne, kakor tudi vračajoče se delavce z dela v tujini.

Zveza skupnosti bo tudi pripravila nov sistem solidarnosti v skladu z izhodišči osnutka zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela. Za leto 1979 si je zveza začrtala tudi vrsto nalog, ki jih bodo za obravnavo na sejah skupščin pripravile delovne skupine. Te naloge so predvsem: analiza samoupravne preobrazbe zaposlovanja, analiza organiziranosti in delovanja strokovnih služb zaposlovanja, usposabljanje in zaposlovanje invalidov, uveljavljanje družbeno dogovorjenih minimalnih standardov za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev, sistem solidarnosti v zaposlovanju, družbeno načrtovanje kadrovskih potreb v prihodnjem srednjoročnem obdobju, produktivno in gospodarno zaposlovanje, problemi poklicnega usmerjanja in štipendiranja.

Pred Lectromelt električno pečjo

PRAVILNIK O POGOJIH IN POSTOPKU ZA PRIPRAVO DELAVCEV ZA ZAPOSLOVANJE

Delegati skupščin občinskih skupnosti za zaposlovanje bodo razpravljali in sprejeli pravilnik, ki ureja pogoje in postopke, ki jih morajo izpolnjevati brezposelne in invalidne osebe, da pridobijo pravice iz priprave za zaposlitev, vsebuje pa seveda tudi pravice in obveznosti občinske skupnosti za zaposlovanje. Pravilnik je potrebno sprejeti zato, ker zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti določa med drugimi tudi pravico do priprave na zaposlitev, ki jo imajo brezposelne osebe. Po zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb pa imajo pravico do usposabljanja in zaposlovanja tudi invalidne osebe.

Priprava za zaposlitev obsega razne oblike usposabljanja, pridobivanja in izpolnjevanja znanj ter delovnih zmognosti potrebnih za opravljanje določenega dela oziroma za zaposlitev v določenem poklicu.

Pravilnik ureja tako pravice in obveznosti brezposelnih in invalidnih oseb kot tudi pravice in obveznosti skupnosti za zaposlovanje ter temeljnih in drugih organizacij združenega dela.

SOFINANCIRANJE PREKVALIFIKACIJE DELAVCEV

Zveza skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije predlaga na pobudo skupnosti za zaposlovanje Murska Sobota, da občinske skupnosti za zaposlovanje solidarnostno pokrijejo stroške za prekvalifikacijo delavcev tovarne delavcev in pletenin Indip Lendava. Sredstva bi zbrali iz rezervnih sredstev vseh skupnosti za zaposlovanje vendar le v višini 75 odstotkov rezervnih sredstev. Gorenjska naj bi po tem predlogu prispevala 621.883,00 din, posamezne občinske skupnosti za zaposlovanje pa takole:

Jesenice	110.067,75 din.
Kranj	254.337,88 din.
Radovljica	101.361,75 din.
Škofja Loka	144.270,00 din.
Tržič	63.844,00 din.

PREDLOG DELITVE SREDSTEV

Zaradi nove samoupravne organiziranosti službe za zaposlovanje in z ustanovitvijo občinskih skupnosti za zaposlovanje Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič ter medobčinske skupnosti za zaposlovanje za Gorenjsko je bilo potrebno v republiku sprejeti enotna merila tudi za delitev premoženja. Tako prevzame nova medobčinska skupnost za zaposlovanje za Gorenjsko s 1. januarjem letos vso aktivno in pasivo dosedanj skupnosti za zaposlovanje Kranj razen rezervnih sredstev.

Rezervna sredstva se razdelijo občinskim skupnostim za zaposlovanje po odstotku glede na dosežen prispevek za zaposlovanje v zadnjih treh letih. Po tem ključu naj bi se rezervna sredstva v višini 829.137,17 din razdelila takole:

Jesenice	146.757,00 din.
Kranj	339.117,17 din.
Radovljica	135.149,00 din.
Škofja Loka	144.270,00 din.
Tržič	63.844,00 din.

DELITEV PRESEŽKOV

Sredstva zbrana nad dogovorjenimi v lanskem letu naj bi se po predlogu z zaključnim računom razdelila po občinah ter se tako v skladu z določili samoupravnega sporazuma vrnila združenemu delu.

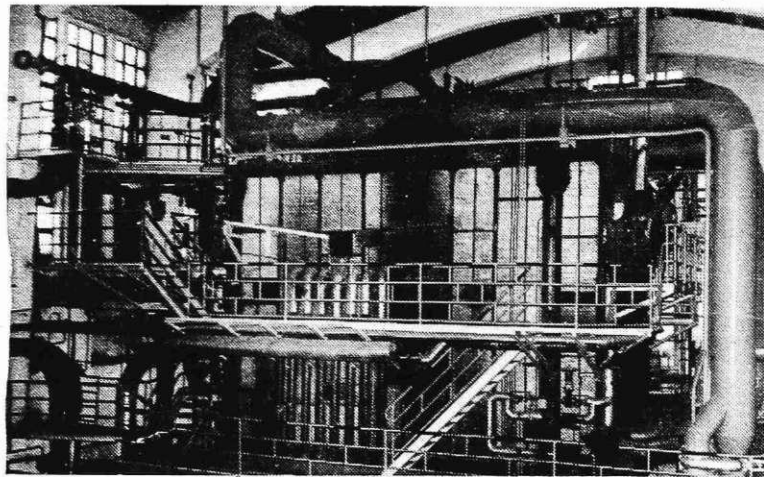
RAZDELITEV OSTANKOV

Ker bodo z zaključnim računom za lansko leto ugotovljeni tudi ostanki neporabljenih sredstev v dogovorjenem okviru se skupščinam skupnosti predlaga sklep, da se ostanki razdelijo na občinske skupnosti tako kot so nastali.

SREDSTVA PROGRAMA

Za finančno poslovanje v novi samoupravni organiziranosti so po občinah odprti zbiralni in operativni računi, na katere se bodo stekali dogovorjeni prispevki kot prihodki in izplačevale obveznosti kot odhodki.

Sredstva potrebna za osebne dohodke in sklade strokovne službe ter za materialne stroške za izvajanje programov občinskih skupnosti pa naj bi se po predlogu formalili v odstotku glede na dosežen prispevek za zaposlovanje v zadnjih treh letih.

Pogled na parno centralo Železarn

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

SIBIRIJA - ENERGETSKI IN SUROVINSKI REZERVOAR SSSR

(nadaljevanje in konec)

Na področjih z zelo mrzlo klimo je razvoj drag. Sovjetski inženirji, ki odkrivajo in izkoriščajo surovine in energetske vire, morajo pozorni boriti z mrazom globoko pod ničlo in poleti komarji. Stroški za delavce so visoki, saj je treba te silno neugodne delovne pogoje daleč bolje plačati kot drugod v Sovjetski zvezi.

Področja Sibirije, ki so jih pričeli izkoriščati, so zelo oddaljena tako od morske obale kakor tudi od večine sovjetskih industrijskih centrov. Zato so potrebna velika investicijska tlaganja za nove ceste in železnice, cevovode in električne taljavnice. To pa so investicije, ki se amortizirajo šele v daljših obdobjih.

Kljub tako velikim finančnim naporom pa se odpiranje Sibirije nadaljuje z določenim tempom. V letih 1972-1976 je porabila Sovjetska zveza štiri milijarde dolarjev za uvoz cevi z velikim premerom potrebnih za gradnjo cevovodov in tri milijarde za uvozno opremo, potrebno za črpanje nafte in zemeljskega plina. Razen tega je bila nabavljena tudi oprema za tovarno, ki bo proizvajala visoko kakovostne svadre za vrtnanje na nahajališčih nafte in zemeljskega plina. Pri teh razvojnih projektih so močno udeležena tudi različna japonska podjetja.

Pripravljenost Sovjetske zveze, da omogoči pri teh investicijah tudi udeležbo inozemskih partnerjev, je razvidna iz tega, da bo izkoriščala nahajališča nafte pod morskim dnem v bližini otoka Sahalina skupaj z japonskimi partnerji. Leti so vložili že 150 milijonov dolarjev v raziskave, ki bodo letos zaključene. Razen tega bodo japonska podjetja financirala polovico obratovnih stroškov in dobavila večino potrebne opreme. V zameno pa bodo dobili polovico načrpane količine nafte, obračunane po tržnih cenah.

Pripravljajo tudi projekt za izkoriščanje zemeljskega plina v Jakutiji, pri katerem bosta sodelovali tudi ZDA in Japonska. Vendar realizacija še ni prav blizu, ker ne računajo na pričetek izkoriščanja pred letom 1982.

Glede na tehnične in finančne možnosti veliko hitrejši razvoj sibirskih področij najbrž ni možen. Zelo intenzivno pa pripravljajo v zvezi s tem dolgoročne načrte za prihodnje desetletje in tudi kasneje. Pri tem ostaja še vedno odprto vprašanje interesa tako sovjetske kakor tudi zahodnoevropske, ameriške in japonske strani za sodelovanje, ki bi lahko prineslo velike koristi vsem udeležencem.

ENERGIJA IZ ZEMLJE

Na raznih delih zemeljske oble so nekatera geološka področja, na katerih teče talna voda v notranjost in pride v stik z vročo lavo ali vročim kamenjem ter se potem kot vodna para vrača ponovno nazaj na površino. Italija, Nova Zelandija in Islandija so najbolj znane države, kjer je lava na nekaterih mestih zelo blizu zemeljske površine. Že v prvih desetletjih tega stoletja so v teh deželah zgradili več manjših elektrarn, ki jih je pogajala geotermična energija.

Pionirsko delo pri uporabi te energije so opravili v Italiji. V mestu Laderello, ki leži v Toscani, so že leta 1904 postavili

majhen poskusni generator, ki ga je pogajala vodna para iz zemeljske notranjosti, medtem ko so leta 1931 na takšen način že proizvajali električno energijo za komercialne namene. Italija je tudi drugi največji proizvajalec električnega toka s pomočjo geotermične energije na svetu. Ostale dežele, ki uporabljajo to energijo v ta namen, so še: Nova Zelandija, Japonska, Mehika, Islandija, Filipini in Sovjetska zveza. Vendar so marsikateri viri geotermične energije na teh področjih precej nezanimivi, ker je vodna para zelo onesčiščena z raznimi minerali in so zato potrebne tehnice zelo zahtevne in drage naprave. Morda se bo v bodoče stanje tehnično in ekonomsko toliko popravilo, da bodo tudi takšni viri geotermične energije ekonomsko zanimivi.

Danes obratuje največja elektrarna na geotermični pogon v ZDA, in sicer v zvezni državi Kaliforniji in ima moč 135.000 kW. Poleg obratuje še ena takšna naprava z manjšo močjo. V bodoče nameravajo na mestu, kjer sta ti dve elektrarni, zgraditi še več podobnih naprav, ki bodo skupno imele takšno moč, da bi lahko krile vse potrebe po električni energiji kalifornijskega mesta San Francisco.

Eno izmed podjetij, ki proizvajajo turbine za izkoriščanje geotermične energije v ZDA, je General Electric. Njihova posebnost je, da izkoriščajo paro, ki prihaja iz notranjosti zemlje z nizkim pritiskom in je običajno onesnažena z različnimi minerali. Zato morajo biti turbine tako konstruirane, da prenesejo te posebne težke pogoje pri uporabi vodne pare iz notranjosti zemlje. Razen tega je važno tudi, da je možna stalna kontrola stanja vseh njihovih glavnih notranjih delov. Vse to ima vpliv na njihovo konstrukcijo, pa tudi ceno.

Kljub vsemu pa je treba na uporabo geotermične energije v bodoče vedno bolj resno računati. Posebno še, ker postajajo konvencionalni energetski viri, kot sta predvsem nafta in zemeljski plin, vedno dražji pa tudi njune zaloge niso neizčrpne.

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE ZA INFORMIRANJE IN KOMUNICIRANJE V ZDRUŽENEM DELU

Za odrasle zaenkrat izobraževanje še ni obvezno, vsaj v normativnem smislu ne. Sili pa jih v to vedno bolj pospešen vsehsplošen razvoj družbe, predvsem razvoj njene produkcije in odnosov v njej. Ta napredek občutijo vsi; med tistimi, ki ga občutijo še najbolj, so zagotovo delavci, ki se ukvarjajo z informiranjem in komuniciranjem v združenem delu: neprestano jih življenje postavlja pred nove in nove naloge. Prav te pa jim med drugim oblikujejo potrebe, želje, interese po izobraževanju — radi bi bili kos svojim nalogam in sploh življenjskim vlogam, ki jim jih sodobna družba nalaga več in več. Raziskave kažejo, da jih k temu zelo spodbuja angažiranost v samoupravljanju in nekateri avtorji celo trdijo, da ta še bolj kot poklicna angažiranost.

V navedenem je eden od odgovorov za tolikšno uveljavljanje najrazličnejših oblik izobraževanja ob delu. Seveda je tako izobraževanje za posameznika velikanska dodatna obremenitev, jemlje mu ogromno časa, zahteva veliko truda, vztrajnosti. Zato je ne ustrezni notranji in zunanji organizaciji izobraževanja odraslih še zlasti odgovorna naloga, da z vsemi prijemi in s pravilno zastavljenimi andragoško-didaktičnimi metodami in oblikami dela v izobraževalnem procesu krepi in stopnjuje njihovo začetno motivacijo za učenje.

Človekovo vedenje in sploh vse ravnanje — torej tudi njegova vključitev v izobraževanje in njegovo učenje — pa ni odvisno samo od potreb in motivov, marveč tudi od njegovega spoznanja o možnostih za aktivizacijo notranjih gibalnih sil, od spoznanja dejanske lastne sposobnosti za uresničitev lastnih smotrov, ciljev. To je neskončno ponavljajoči se proces: od sposobnosti je v večji ali manjši meri odvisno spoznanje možnosti, oboje pa vpliva na oblikovanje potreb. Pri tem uspehi v akciji zvišujejo aspiracije, neuspehi jih znižujejo.

Konsekvenca iz navedenega je, da mora odrasli vedno svoje izobraževanje doživljati kot povratno zvezo z neprestano informacijo o napredovanju. Gre za pravo komunikacijo v izobraževalnem procesu. Ob tem ne smemo pozabiti, da je za odrasle tako imenovana zunanja podkrepitev sekundarnega pomena. Več jim pomeni, kar čutijo v sebi, ali doživljajo tisto notranje zadovoljstvo za opravljeno delo ali ne, npr. za premagovanje težav v smislu prispevnosti skupnosti in s tem povezan občutek o lastni sposobnosti. To jim motivacijo in aspiracijo za izobraževanje, učenje, dejansko še najbolj krepi in zvišuje, da bi dosegli še več (o tem glej več v Informacijah št. 4 od 14. julija, stran 5: Motivacija za samoupravljanje in medsebojno obveščanje).

O POJMU ENAKIH MOŽNOSTI ZA IZOBRAŽEVANJE

V vsej dosednji aktivnosti sindikatov ugotavljamo, kako je zanje namreč velikanskega pomena vprašanje o enakih možnostih za izobraževanje tako otrok in mladine kot tudi odraslih. To je pravzaprav zelo kompleksna problematika socialnega razlikovanja, ki se je ne da na mah rešiti. Še v najbolj idealnih pogojih so za to potrebna leta in leta, nas pa pri tem ovira še klavna dediščina iz prejšnjih časov. Poleg tega so posameznikove možnosti in zmožnosti odvisne od mnogih zunanjih dejavnikov, ki jim ljudje največkrat sami niso kos. Bredli bi namreč v idealizem, če bi mislili drugače.

Ne moremo se lotiti vse globine tega okvirnega in zapletenega vprašanja, toda nekaj elementov o izeščevanju možnosti za izobraževanje je vendar treba načeti.

Prvič, predvsem moramo računati z dejavniki, ki od zunaj usmerjajo posameznika (pravico do izobraževanja, vrednotenje izobraževanja v posameznikovem ožjem in širšem okolju, zaposlitev in zahtevnost delovnih nalog, posameznikove življenjske razmere, lokalna situacija itd.) in s posameznikovimi notranjimi pogoji (njegovo vrednotenje izobraževanja in pričakovanja, predznanje, dobre ali slabe izkušnje še iz redne šole, osebnostne poteze na sploh in ne nazadnje tudi posameznikov stil življenja in način izrabe prostega časa itd.). Ob tem se posameznik nenehno srečuje — kot smo z drugimi besedami že zapisali — na eni strani z različnimi spodbudami, potrebami za izobraževanje in s svojimi željami in interesi, motivi, na drugi strani pa je realnost: spoznanje o možnostih in lastni sposobnosti.

Drugič, najodločilnejša je pri tem posameznikova zaposlitev. Ta mu določa predvsem materialne možnosti za izobraževanje. Tu se razlikovanje še stopnjuje, na primer s povračili po pravilu visokih stroškov skomercializiranih občasnih seminarjskih oblik izobraževanja. Do teh ugodnosti namreč ne pride vsakdo. To tudi še zdaleč ni prispevek k svobodni menjavi dela, o kakršni veliko govorimo, kakršno si predstavljamo. Za redno izobraževanje in za samoizobraževanje pa zaposlitev posameznika determinira tudi časovno (čezurno delo, terensko

delo, delo v izmenah), s tem in seveda tudi s tempom dela sta povezana utrujenost in naveličanost.

Tretjič, nemalokrat ugotavljamo, da se ljudje ne izobražujejo samo zaradi pomanjkanja časa in denarja, ampak predvsem zaradi drugih ovir, npr. družinske skrbi, pri mlajših nereseni stanovanjski problemi, zasluzkarstvo ipd.

Četrto, zelo pomembna je za izobraževanje in samoizobraževanje lokalna situacija, kajti kaj pomagata ljudem dobra volja in socialna pravica do izobraževanja, če v kraju, kjer delajo, ni možnosti, da bi se resnično organizirano lotili lastnega izobraževanja. Pri zaposlenih ženeh-materah je treba k temu pristeti še možnost za varstvo otrok in podobno. Že samo po tem ugotavljamo, da enaka dostopnost ne pomeni še enake možnosti in da se socialna pravica do enakih možnosti dejansko marsikdaj sprevrže v neenakost. Možnosti pa bi vrh tega v bistvu morale vsebovati enako verjetnosti tudi za uspeh.

Petič, enake možnosti za vse še ne pomenijo nominalne enakosti, da bi v izobraževalnem procesu vsakogar enako obravnavali v smislu uravnilovke, kot so o tem še danes mnogi prepričani in zadevo poenostavljajo med drugim tudi z andragoško-didaktično neustrezno zastavljenim izobraževalnim procesom. Enake možnosti pomenijo mnogo več, med drugim, da bo vsakdo dobil primerno izobrazbo z individualiziranim delom v izobraževalnem procesu, ki je — ne glede na delo s celotno skupino — vendar prilagojen njemu samemu in njegovemu tempu dela, njegovim potrebam, interesom, nagnjenjem itd.

Šestič Moramo biti natančni — vsaka zaposlitev ne budi potreb po izobraževanju. Taki so npr. poklici ozkih profilov, med katerimi jih je veliko povsem rutinskega značaja. V teh primerih se — kot smo že ugotovili — pokaže potreba po izobraževanju in samoizobraževanju bolj v povezavi s samoupravljanjem, ali pa tudi v povezavi s kakšnimi drugimi interesi. Glede poklicev nasploš velja, da so za izobraževanje in samoizobraževanje veliko bolj »odprti« tisti, ki omogočajo vertikalno gibalnost, od tistih, v katerih so mobilnost in aspiracije limitirane.

Sedmič, k zunanjim dejavnikom moramo dodati še pomemben, lahko bi rekli celo odločilen vpliv organizacije samega izobraževalnega procesa odraslih. Ta namreč lahko, če je pravilno zastavljena, odrasle še kako pritegne k izobraževanju, če pa je napačno zastavljena, jih hitro odbije. V tem moramo pri mnogih ljudeh iskati vzroke za najrazličnejšo racionalizacijo, zakaj se ne izobražujejo več, zakaj se nečejo več izobraževati in zakaj so za izobraževanje morda za vedno izgubljeni itd.

Še dvoje pomeni: prvo, pojma izobraženosti danes v naprednem svetu ne definirajo več zgolj po vsebini. Ugotavljajo namreč, da je bistvenega pomena človekova usposobljenost za samoizobraževanje, pomeni usposobljenost prilagajati se novim zahtevam in novim nalogam. To je tudi res največ, kar lahko posamezniku da redna šola. Spričo vrtoglavega napredka tehnologije, komunikacij in velikanskih družbenih sprememb je rešitev današnjega izobraževanja edino v samoizobraževanju. Z redno šolo vseh sprememb ne bomo zmogli dohajati več. Seveda pa gre pri tem za usmerjeno samoizobraževanje. Današnji čas je pač tak, da ne moremo več iskati svoje gotovosti v stabilnosti in statičnosti, ampak samo v spremembah kot edini stalnosti. Zastaravanje vsega, med drugim seveda tudi znanja, je integralni del vseh iz dneva v dan hitrejših sprememb v načinu našega življenja in dela. Spremembe seveda ne gredo samo mimo nas, proces napredka vpliva na nas tudi psihično, »gre« skozi nas. To pa pomeni, da se moramo spremeniti tudi sami: prilagoditi se moramo času, ki ga živimo. Vedno večje blagostanje, ki nam ga spremembe ponujajo, pa se lahko sprevrže v svoje nasprotje, če ne bomo na spremembe pripravljeni, če nečemo, da bi nas »povozil« čas in nas tako postavil neugodnim posledicam zastojanja. Vsak poizkus, da bi morebiti zaradi svoje lagodnosti razvoj zadržali, je že vnaprej obsojen na neuspeh.

In drugo, sodobna produkcija je stvar združenega dela, urejanje družbe pa stvar množice — tako smo

vsaj skupaj v samoupravni družbi med seboj kar najtesneje povezani z nešteti mnogostanskimi vezmi. Prav zato si mora vsakdo pridobiti določene sposobnosti in lastnosti za uspešno delo v združenem delu in za življenje v skupnosti. Pridobiti si jih mora ne samo zaradi samega sebe, marveč tudi zaradi svojih moralnih obveznosti do drugih, zaradi samoupravljanja.

TREBA JE SPOŠTOVATI IZKUSTVO TISTIH, KI SE VKLJUČUJEJO V IZOBRAŽEVANJE

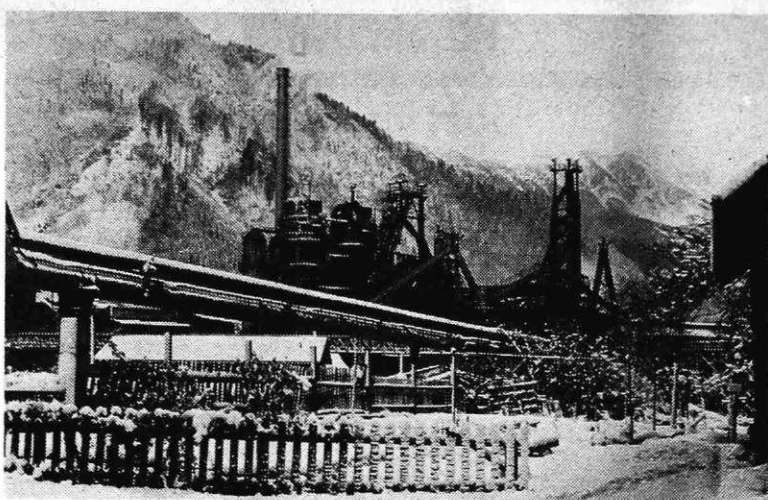
Že zdavnaj, približno tam po letu 1960, so v delovnih organizacijah na pobudo sindikatov začeli urejati v svojih internih samoupravnih aktih tudi položaj izobraževanja. Danes lahko ocenjujemo, da je bil to takrat velikanski prispevek sindikalnega delovanja — ena izmed pozitivnih pridobitev tega je pozneje bil sprejem koncepcije permanentnega izobraževanja. Pridobitve so bile še toliko večje, ker so nastajale pomembne spremembe v pojmovanjih teh vprašanj: vse bolj se je namreč kazala tendenca k povezovanju poklicnega (strokovnega) in marksističnega izobraževanja. Logično, proizvajalec je pri nas obenem tudi upravitelj, je samoupravitelj. Toda najvažnejše: izobraževanja za izvajanje samoupravljalških funkcij niso več pojmovali kot »nadgradnjo«, ampak kot del družbenoekonomske osnove — v to pa sodi tudi izobraževanje in usposabljanje za informiranje in komuniciranje v združenem delu.

Se pripomba: Nekateri avtorji sicer govorijo o permanentnem izobraževanju kot o temeljnih idealih za izobraževalno politiko časov, ki prihajajo. Toda bodočnost zelo hitro prihaja, je »prihodnost«, ki se je že začela (Pečurlić) in ta prihodnost bo kmalu natančno merilo za naše današnje vedenje. Besedico permanentnost prevajamo z besedico stalnost, stalnost pa se danes kaže predvsem v spreminjanju. Prav v tem moramo tudi iskati razliko med tradicionalnim pojmovanjem izobraževanja in pojmovanjem o tem, kar nosi v sebi permanentno izobraževanje. Vedeti moramo, da permanentno izobraževanje ni nadomestilo za kak vzgojno-izobraževalni sistem, ampak pomeni le koncept novih odnosov med izobraževanjem in vsemi drugimi področji človekove dejavnosti. Je torej naša življenjska naravnost na vzgojo in izobraževanje, hkrati pa tudi neolajljivo prepletanje vzgoje, izobraževanja in dela skozi vse naše življenje, od predšolskega in šolskega otroštva preko mladeniške dobe v t.i. aktivno poklicno življenje, pa tja do »konca«.

Šele tedaj, ko navedeno sprejmemo, lahko pravilno dojamemo razsežnosti, ki nam jih na dlani ponuja nadaljnja stopnja razvoja našega izobraževanja, to je v usmerjeno izobraževanje kot program, kot programiranje, ki je — na čim višji stopnji se realizira in čim bolj je specializirano — tem bolj prilagojeno posameznikovi usmerjenosti, njegovim potrebam, željam itd. Ta ugotovitve pa ima mnoge posledice za metode in oblike dela v izobraževalnem procesu. Naravnost na izobraževanje svojih članov, članov sindikata, lahko pojmujejo tudi drugače, je namreč njihov boj za še bolj poglobljeno samoupravljanje; poglobljeno pa hkrati pomeni tudi razširjeno čez meje združenega dela na življenje v kraju in širšem okolju.

Rekli smo že, da sindikati niso neka direktna izobraževalna institucija in tudi sindikalne izobraževalne akcije so bolj priložnostne, občasne, neformalne, vendar ne samo informativne, ampak tudi formativne itd. Prav zato moramo biti glede organizacije izobraževanja odraslih pozorni na opredelitev samega pojma. V to nas silijo še površne primerjave nekaterih takih akcij v zadnjih letih (žal o učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja za informiranje in komuniciranje v združenem delu v zadnjih letih nimamo natančnejše evidence).

Kadar je govor o izobraževanju, mislimo vedno na voden proces. Moramo pa ločiti njegovo zunanjo in notranjo organizacijo, ločiti obliko in vsebino, to, kar je vidnega in kar se dogaja v ljudeh, kar doživljajo udeleženci itd. Zato res ne smemo povsem enačiti izvedbe izobraževalnega procesa s proizvodnim procesom, saj imata oba svoje posebnosti. In če je izobraževanje del naše družbenoekonomske osnove, potem poenostavlja ne bi smelo biti, kakršno se npr. kaže v razumevanju mesta in vloge nekaterih organizatorjev izobraževanja, naj skrbijo za organizacijo, t.j. za prostore in časovno razporeditev izobraževanja, za slušatelje, da bodo pravočasno pri pouku, kje bodo staknili kakšnega predavatelja, kako je s potnimi stroški itd. To je premalo! Kljub navi-

Naši plavži

dezni pestrosti takih tečajev ali seminarjev imamo še vedno opravka s slabo organizacijo, vse se odvija s t.i. enkratnimi predavanji, ustvarjamo mozaično znanje itd. Delo teh »organizatorjev izobraževanja« bo učinkovito šele tedaj, ko bodo lastniki zadostnega znanja in andragoške didaktike. Nič ne pomaga, priznamo ali ne, sprejeti moramo (čeprav se nekateri trudijo in bi radi ustvarili nasprotno mnenje), da je teorija vendar najbolj praktična priprava za strokovno delo, »brez nje je praksa slepa«. Med drugimi mnogimi posebnostmi izobraževanja odraslih, in to velja tudi v našem primeru, da se njegovo še bolj natančno in tisto najbolj zahtevno programiranje še nadaljuje, ko proces že steče. Samo tako lahko zadovoljimo načela andragoške prakse, predvsem načelo individualizacije in načelo usklajanja izobrazbenih vsebin z življenjskimi potrebami in interesi udeležencev. Ne samo izkušnja, ampak kar zakonitost je, da so individualni razločki v predznanju, v potrebah po izobraževanju in interesih velikanski. Tega pa do sedaj v nekaterih naših akcijah žal nismo upoštevali. Frontalno delo in enkratna predavanja so slaba oblika dela, še slabše je, če prenašamo metode in oblike dela redne šole v izobraževanje odraslih.

Glede plana izobraževalnih akcij še naslednje: najbolj odbija odrasle od izobraževanja, od ponovnega vključevanja v izobraževalni proces, stara predstava o šolanju, še bolj, če jo spremljajo neugodni spomini (nemoc, odvisnost od učitelja, podrejenost itd.). Zato so odrasli mnogo bolj občutljivi za učno klimo kakor učenci v redni šoli. Paziti je treba predvsem na to, kaj so jim simboli otroštva. Te je treba odstraniti (npr. testiranje, avtoritarno ocenjevanje in vpisovanje v redovalnico oz. indekse, razpored klopi, miz, celo tablo in običajno šolsko opremo itd.). To so stvari t.i. fizičnega okolja, toda od teh je v učni klimi še pomembnejše socialno okolje, skupina in odnosi v njej; največje nje so v tem reakcije in vedenje učitelja oz. organizatorja izobraževanja — vse skupaj pomeni med drugim, da mora biti izobraževalni proces organiziran ustrezno svojim odraslim učencem: odnosi v njem morajo ustrezati naši samoupravni družbi, spoštovati je treba izkušnje tistih, ki se učijo, in znanje učitelja, nasploš osebno dostojanstvo vseh udeležencev, partnerjev. Tako kot lahko brez pripomb in komentarja soglasno sprejememo trditve, da »slabih učencev ni, slabi so lahko le učitelji«, tako moramo sprejeti tudi, da »odrasli učenci, ki nas poslušajo, znajo na svojem strokovnem področju morda več kot mi, smatramo jih sebi enake — oni znajo več tam, mi tukaj«.

Navedenega pa mnogi naši predavatelji zaradi najrazličnejših inhibicij ne zmorejo, predvsem morda zaradi pomanjkljive andragoško-didaktične priprave. Kar naprej bi radi uveljavljali metode dela avtoritarne pedagogike, med drugim npr. tudi z vpisovanjem v indekse, in ob tem »kontejnerski« sistem izobraževanja, trpanje znanja v glave, ne glede na to, ali bo morda to znanje že jutri zastarelo, namesto da bi ljudi osveščali in pripravljali na najvažnejše in na najvišjo obliko izobraževanja in učenja, to je na samoizobraževanje o tistem, kar sami hočejo zvedeti, ker hočejo preveriti in spremeniti svoja stališča, prepričanja itd. Še več: držijo se kot pijani plota in razglašajo didaktični trikotnik kot vso svojo učenost, ki ne seže niti do znane in stare ugotovitve, do izredno pomembnega činitelja, to je do kolektiva itd. Prav v

tem vidimo, kako ne razumejo koncepcije o permanentnem izobraževanju in v tem je tudi vzrok, da potemtakem v takih občasnih izobraževalnih akcijah prevladujejo monološke metode in ne oblike dela, ki bi spoštovale izkustvo »učencev«. Pozabljajo ali pa ne vedo, da je pri odraslih izkustvo del njih samih in da je prav to izkustvo tudi najboljše osnova za pridobivanje novega znanja, novega izkustva, in da je to pridobivanje najbolj učinkovito s samoizobraževanjem — občasne izobraževalne akcije naj bi zato pomenile le usmerjanje k samoizobraževanju.

Človeku vzame sapa, ko zve v organizirani razpravi o izobraževanju in usposabljanju za informiranje in komuniciranje v združenem delu, da celo višješolski učitelj samoizobraževanje sploh ne priznava, češ da je v izobraževanju potrebna prisila, da je nujno tudi ocenjevanje (ne samoocenjevanje) ipd., sicer se ljudje ne bodo izobraževali. Lahko bi naštevati še in še, zadevo bomo podrobneje analizirali kdaj pozneje. Najhujše je namreč v tem dejstvo, da navedeno stališče podpira še drugo skrajnost, podpira škodljiv praktikizem.

Za izobraževanje odraslih je strokovnost premalo, potrebna je tudi andragoška, psihološka in še druga priprava. Težko je udeležencem v izobraževalni akciji, ki uvidijo, da vodijo njihovo izobraževanje taki ljudje in morda tudi taki predavatelji, ki ne presegajo njihove izobrazbene ravni. Ne gre za podcenjevanje individualnega praktičnega izkustva, toda v izobraževalnem procesu se je treba ravnati še po marsičem drugem, sicer ne bo napredka. Še kar naprej bomo imeli poenostavitve in rutinizacijo izobraževanja, pozitivistično usmeritev, ki ji je edino merilo vsega kvantiteta zapomnjenj, ne pa oblikovalna učinkovitost; predavatelje pa bomo še kar naprej izbirali, kot smo že zapisali, po tem, če imajo kaj pripravnega za predavanje, ne pa po potrebah udeležencev in po smotru akcije.

NAMESTO SKLEPA

Po vsem navedenem lahko soglašamo, da so tako vodene in pomanjkljivo programirane izobraževalne akcije marsikdaj manj namenjene resnemu izobraževalnemu delu, bolj pa pospeševanju turizma, kakor je to duhovito ugotovil Ljubljanski dnevnik (7. avgusta) v svoji glosi o poučnem turizmu za piransko poletno šolo novinarjev v združenem delu.

Le kaj bi bilo mogoče temu dati? Vse delovanje sindikatov je usmerjeno v resnično demokratizacijo izobraževanja, med drugim tudi z dostopnostjo vsem, ki si ga želijo in se čutijo zanj sposobne. In še več: pritegnili naj bi tudi tiste »pozabljene«, ki so zaenkrat še ob strani, ker jim pač zaenkrat nihče ne plačati drage udeležbe na takih seminarjih, in pritegnili naj bi tudi tiste »pozabljene«, ki morda zaradi pomanjkljivega znanja niti ne čutijo potrebe, da bi si odprli pot k še večjemu samopotrjevanju z delom in k vsemu kulturnemu bogastvu, ki jim ga na dlani ponuja samoupravna usmerjenost naše družbe. Prav ta dostopnost vsem je merilo za odnose in vrednotenje posameznika — naš obči smoter je, da tudi z vzgojo in izobraževanjem budimo v vsakem posamezniku posebej, kar si želi, kar mu je potrebno za samoupravljanje, za življenje v socialistični skupnosti. Resnično demokratično izobraževanje mora biti v funkciji združenega dela, toda takega izobraževanja s predragimi akcijami ni mogoče uresničiti. Zato bodo v bodoče morale osnovne organizacije in vsi forumi sindikatov posvečati več pozornosti akcijam, kakršno smo omenili, ne glede na to, kdo jih organizira in vodi.

Jože Ropotar
(Iz internih informacij
republiškega sveta ZSS)

PO SLEDIVH ČRNE ROKE

JOŽE VIDIC

16

PRVE ŽRTVE ČRNE ROKE NA JESENICAH

Želeli smo ga aretirati in zaslišati, a je bil pri tem ubit. Pri njem nismo našli pištole. Pustil jo je v predalu pisalne mize v železarni.

Vsekakor smo hoteli dobiti njegovo pištolo. Našemu zaupniku Leopoldu Pajerju smo naročili, naj pregleda Planinčev pisarni. Pajer je v pisarni na silo odprl predal Planinčeve pisalne mize, vzel pištolo in nam jo poslal. Se nekomu je moral zaupati to skrivnost. Neznane ga je izdal Sokliču in zato so črnorokci ubili tudi Pajerja in njegovo ženo Gusti.

Tako je bila ta pištola posreden vzrok za prvi močnejši spopad vojsk in črnorokcev. Prav ta pištola nam je nakazala sled do njihovega voditelja Planinca, ki smo ga likvidirali. In zaradi te pištole smo v železarni izgubili dva dobra zaupnika, Štravs in Pajerja. Medja je namreč Sokliču povedal, da ga je Štravs spraševal za pištolo. Po Planinčevi smrti je bilo Sokliču jasno, zakaj, in da so tudi njemu vroča tla pod nogami. Čez mesec dni se je Soklič umaknil v Ljubljano.

Leopolda Pajerja in njegovo ženo Gusti so črnorokci umorili tri mesece po umoru Štravs. Vendar je bil Pajer na spisku že tedaj kot Štravs in Svetina. To sklepam iz izjave Sokličevega sodelavca Karla Medje, ki je po vojni preiskovalnim organom izjavil:

»Decembra 1943. leta se je Soklič oglašil pri meni doma in me uprašal, kdaj grem v službo. Popoldne, sem mu odgovoril. Pred železarno mi boš pokazal Pajerja, je nadaljeval.

Pred tovarno ga nisva videla. Kako je Pajer oblečen, je spraševal. Ponavadi nosi plašč, na glavi ima kapo ali klobuk, sem odvrnil. Nekaj časa sva stala pred železarno, nakar je Soklič dejal: Sam grem v pisarno, da ga spoznam. Vprašal ga bom, če pozna Jelovčana. Anton Novak (vosovec, takrat še zaposlen v železarni) mi je pozneje pripovedoval, da Soklič ni bilo v pisarno. Tri ure po tem, ko me je Soklič spraševal za Pajerja, je bil ustreljen Gustel Štravs.

O izjavi ne gre dvomiti. Dokazuje, da je črnorokci Soklič 22. in 24. decembra 1943. leta naklepal tri umore: Štravs, Svetine in Pajerja.

Soklič na sodišču ni govoril resnice, ko je skušal sodnike prepričati, da je črnoroka Ludvigerja prvič videl in spoznal, ko je le-ta novembra 1943. leta prišel iz Ljubljane na Jesenice zasliševati partizanskega dezertarja Janka Trojarja. V preiskavi je drugače povedal. Spoznala sta se oktobra 1943. leta v restavraciji Sestica in Ljubljani. Seznanil ju je šef plavogardistične obveščevalne službe Bratko.

Iz objavljenih podatkov lahko sklepamo:

Umor Gustlja Štravs in Viktorja Svetine je pripravil in organiziral Soklič. Pri izbiri žrtev so mu s podatki pomagali Karel Medja, Mica Puk in Maks Onič. Pajerja so umorili tri mesece pozneje, ker ga Soklič decembra 1943. leta še ni poznal. Umor je bil pripravljen v pisarni centralne plavogardistične obveščevalne službe v Ljubljani. Le-ta je Sokliču kot pomoč poslal izkušnega likvidatorja Milutina Ludvigerja-Črta. Pri umoru Štravs so sodelovali Janko Trojar (le-ta je stal za drevesom), Milutin Ludviger (on je streljal) in Soklič, ki je opazoval razmere na cesti (30 metrov od

kraja umora). Soklič je namreč priznal, da je bil deset minut pred umorom na cesti pred železarno skupaj z Ludvigerjem. Tu naj bi se ločila. Soklič naj bi šel po cesti domov na Koroško Belo, Ludviger pa k Trojarju. Vse to lahko drži, toda po načrtu se je Soklič na točno določenem mestu ustavil na cesti in opazoval ljudi. Zato so priče videli Sokliča na cesti, Ludvigerja, ki ga niso poznali, pa so zamenjali s Trojarjem. Napačno so sklepali, da je bil za drevesom Soklič.

Po streljih je Soklič hotel po cesti proti domu. Spotoma se mu je pridružil še Ludviger, medtem ko je Trojar zbežal domov.

Ne gre prezreti, zakaj in kako so določili datum umora. Soklič, znan po priljubljenosti in hinavščini, je namreč prav ta večer doma klal prašiča. Po stari gorenjski navadi je Ludvigerja povabil na gostijo. Tako sta najprej umorila Štravs, potem pa doma zaklala prašiča. Naslednji dan je Ludviger obiskal obveščevalko Pivkovo na Javorniku, zvečer pa je nameraval ubiti Viktorja Svetino. Le-tega pa tisti večer ni bilo doma oziroma je prišel precej pozno in likvidator se je naveličal čakati, ker je bilo zelo mraz. Vrnil se je v Sokličovo stanovanje, pomagal delati klobase in naklepati nove zločine.

S Sokličem sta vedela, kdaj gre Svetina v službo. Svetinova hiša je le okrog 500 metrov od Sokličevega stanovanja. Tod mimo je Viktor usak dan hodil v službo in iz službe domov.

Petnajst minut pred šesto sta ga pričakala, skrita za hišo. Ko je Svetina odklenil vrata, da bi šel v službo, so počili strelji. Atentatorja sta zbežala po cesti do železniške postaje Javornik. Kmalu je pripeljal vlak in Ludviger se je vrnil v Ljubljano. Soklič se je s počasnim korakom, kot da se ni nič zgodilo, vrnil domov. Ljudje so ga videli na cesti bežati proti Javorniku in potem, ko se je vračal domov. Priče niso vedele, da je spremljal likvidatorja na železniško postajo.

Kdo je ustrelil Svetino? Soklič ali Ludviger? Soklič je trdil, da je streljal Ludviger. Čeprav je bil Soklič zakrknjen zločinec, mu gre zaradi določenih okoliščin verjeti.

Kako je bilo z umorom Jožice Kunstelj?

Na sodišču je Soklič zanimal zvezo s tem umorom. V preiskavi je dvakrat različno opisal njeno aretacijo in smrt.

Prva izjava:

»Jožico Kunstelj z Javornika je aretirali gestapovci Steiger z raztrganci. Šef jeseniških gestapovcev Druschke mi o tem ni pripovedoval, povedal mi je Steiger. Rekel mi je, da je bila nekaj dni zaprta na gestapu. Z mučenjem niso ničesar dosegli. Dekle je trmasto molčalo, čeprav so imeli proti njej obtežilno gradivo. Nekje so zaplenili spisek jeseniških belogardistov in plavogardistov, ki ga je sestavila Kunsteljeva. Aretacijo so opravili zato skrivnostno, da ljudje ne bi vedeli, kdo jo ima v rokah. Računali so, da bodo na podlagi njenega priznanja aretirali več oseb. Če bi te osebe vedele, kje je Kunsteljeva, bi zbežale v hosto. O njej mi je pripovedoval tudi Ludviger, ki je podatke dobil na gestapu.

Druga izjava:

»V neki hajki so Nemci zaplenili pismene dokumente, ki so Jožico Kunstelj hudo bremenili. Pri zasli-

šanju Kunsteljeve sem bil navzoč na gestapu. Pri likvidaciji sta bila razen Druschkeja še Ludviger in neki Slavko iz Ljubljane, bivši partizanski komisar. Nekaj dni po njeni smrti so zvedeli, da je Kunsteljeva vedela veliko več, kot so predvidevali. Bilo jim je žal, da so jo tako hitro ubili.

Jožico Kunstelj-Bredo 'so odpeljali štirje moški. Trije so prišli v njeno stanovanje, eden pa je čakal zunaj pred hišo v avtomobilu. Kdo so bili neznanci? Jeseniški gestapovec Steiger s črnorokci Sokličem, Ludvigerjem in tistim Slavkom, ki ga je tokrat pripeljal Ludviger na 'izlet' na Gorenjsko. Pravzaprav so iz Ljubljane prišli trije, kajti Soklič se je po umoru Štravs in Svetine že umaknil v Ljubljano. Jožičina ugrabitev in smrt potrjujeta tesno povezanost gestapa in črne roke.

Kmalu po novem letu 1944. leta je Soklič s skupino črnorokcev prišel v Ljubljano in nameraval v Radovljici umoriti 33-letnega tovarniškega delavca Martina Prešerna.

Zaslišan kot priča v kazenski zadevi proti Janku Sokliču je Martin Prešeren 13. aprila 1948. leta na sodišču v Ljubljani izjavil:

»5. januarja 1944. leta sem bil na železniški postaji na Jesenicah, kjer sem videl tri moške. Ko so me opazili, je eden izmed njih dejal: To je tisti. To mi je po osvoboditvi povedal Franc Vreč iz Radovljice.

Z vlakom sem se odpeljal v Radovljico in odšel domov. Trojica moških, ki sem jih videl na železniški postaji, me je že čakala pred stanovanjem. Kako so prišli tja, z vlakom ali avtomobilom, ne vem. Verjetno z avtomobilom, ker so prišli — kot sem kasneje zvedel — precej pred mojim prihodom. Anton Orel mi je povedal (Orel je padel v partizanih), da je omenjeno trojico vodil na moj dom Franc Potočnik z Blede, ki živi sedaj v Spitalu na Koroškem.

Pred mojim stanovanjem so bili štirje. Dva sta stala ob vnožju stopnic, ki vodijo v moje stanovanje, dva pa na vrhu stopnišča na verandi. Eden od teh na verandi me je uprašal, odkod sem prišel. To je moja stvar, sem odvrnil. Pokažite osebno izkaznico, je nadaljeval neznanec v civilni obleki. Ko mi je vrnil osebno izkaznico, sem pri njem opazil težko 'mauser' pištolo, ki mu je gledala iz žepa suknjice. V hipu sem spoznal, da so me prišli likvidirati kot aktivista OF. Iznemada in silovito sem odrinil oba neznanca stran in planil po stopnicah. Tista dva, ki sta stala ob vnožju stopnic, tega nista predvidevala, zato sem ju v silovitem naletu podrl. Bežal sem, kolikor sem mogel. Oni pa za menoj. K sreči sem bil hitrejši. Za menoj so streljali, strel me je oplazil čez desni bok, dve svinčenki pa sta prebili klobuk. Takrat sem odšel v partizane.

Še pred mojim prihodom domov so ti črnorokci preiskali moje stanovanje in primerjali mojo fotografijo, ki so jo prinesli s seboj, z mojo sliko v albumu. Ugotovili so, da sem jaz tisti, katerega iščejo. Med njimi je bil tudi Janko Soklič.

Čez nekaj dni, ko sem bil že partizan, je prišla na zvezo moja žena. »Imel si srečo«, je dejala »res so te hoteli ubiti. Poglej kakšno pismo je prišlo na tvoj naslov.« Pismo je bilo oddano na pošti v Sentvidu pri Ljubljani 6. januarja 1944. leta, kar je bilo razvidno iz poštne žige. Pomeni, da so ga črnorokci vrgli v poštni nabiralnik še istega dne, ko sem jim ušel. V pismu je bil letak z narisano črno roko, pod katero je pisalo: Enkrat si ušel, drugič ne boš. Smrt komunizmu.

Prilagam sodišču to pismo ovojnico z letakom.

(SE NADALJUJE)

Osemnajsto bi učakal že v svobodi. Po vseh Martinškovih ocenah, vojna ne bo trajala do jeseni, ko bi dopolnil osemnajsto leto. Pa pravijo, da je moški polnoleten pri enaindvajsetih. Zakaj potlej njega ne spustijo. Le zaprejo, če še ni polnoleten. Neumnosti! Sam se je odločil da gre v partizane prostovoljno. Le smolo ima, da ga bo doletelo hudo, ko je imel še toliko želja in načrtov, kaj vse bo počel v življenju.

»Neverjetno si hraber za svoja leta.« mu je rekel Martinšek in mu pokroviteljsko pokimal.

»Zares hrabri padejo. Nikogar ne ujamejo,« je čemerno odvrnil Stani.

Martinšek bi mu lahko prizanesel s tem. Ni mu potrebna taka tolažba. Koliko bolje bi bilo, če bi se boril do zadnjega. Lahko bi še pobil Nemca s pištolo. Morda koga od teh, ki so zdaj tule, da jih obešajo. Smrt bi bila hipna, nenadejana. Zdal pa bo moral čakati v tovarnjaku, potlej gledati, kako obešajo zapornike. Ne bi videl mnogo obešenih, ker je precej na začetku spiska, kot je domneval. Babič, zmerom so me izbičali med prvimi.

»Eno samo upanje še imamo,« je šepnil Martinšek in se zazrl v bregove nad cesto. »Če bi zdaj napadel partizanski bataljon ali brigada, bi se rešili.«

Stani je napeto pogledal proti bregovom. Le nemške vojske je videl. Toliko je že bil v brigadi, da se s tem upanjem ni slepil. Težko, da bi v brigadi zvedeli za samo obešenje, še manj za natančen čas. Prav težko bi se brigada podnevi prebila do ceste, ki drži iz Celja proti Mariboru in daleč od planin in velikih gozdov. Prav gotovo bi brigado na poti odkrili, poslali bi svoje motorizirane enote. Ne brigada jim zdaj ne more pomagati. Ničesar. Čudežev ni!

»Lahko bi prišli,« je rekel Martinšku. Pomenljivo je zakolobaril z očmi. »Imamo dobro obveščevalno službo.«

Martinšek je gledal le v bregove. Staniju se je kmalu posvetilo, da tudi Martinšek ne verjame čudežu. Vendar zamotil se je; ni mu

VINKO JABLANE TRINKAUS

7

bilo treba gledati, kako odvezujejo zapornikom roke in postavljajo pod zanke, spodbijajo oporo in kako čudno potlej zaniha telo. Stud je zgrabil Stanija, hudo je bolelo, ko je videl, kako obešenemu visi jezik iz ust.

Nek zapornik je stekel. Vsi so gledali za njim, upali, da se mu beg posreči. Pokosil ga je rafal iz strojnice.

Morda je bolje tako? Zadene te nenadoma, v hipu. Sklenil je, da bo tudi sam stekel. Trepetal bo nekaj trenutkov, potlej. Še dva zapornika sta bila pred njima.

»Stani, te lahko prosim, še zadnja želja. Boš stopil pred mano,« je tiho, roteče poprosil Martinšek.

»Bom,« je odvrnil. V tem ga je spreletelo, da bi raje bežal. No, nekaj trenutkov več. Bo zdržal, kot drugi. »Brez skrbi, stopim naprej.«

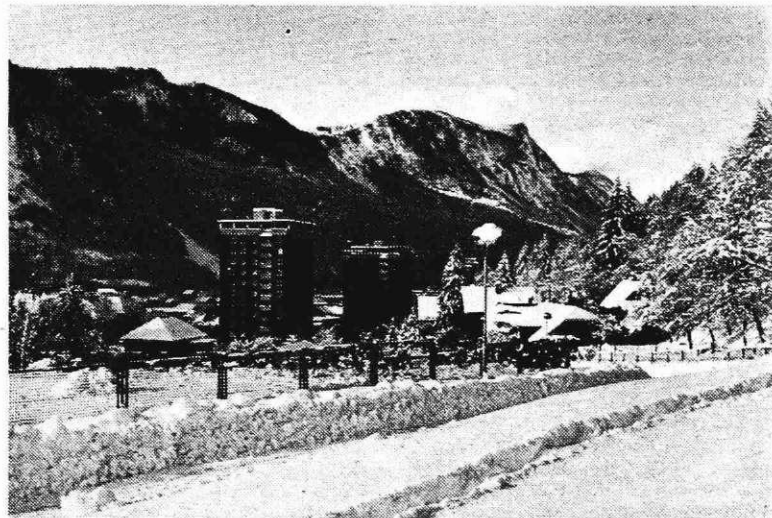
»Odlični fant. Za marsikaj mi je žal. Tudi zato, ker se ne bova več srečala. Tebi bi bil zlahka prijatelj,« je ginjen rekel Martinšek.

V mirnih, preudarnih očeh so se rosile solze. Še Stanija je stisnilo. Vdano je kimal Martinšku.

Policist je zaklical naj stopi Martinšek naprej. Oglašil se je Stani, stopil naprej. Policisti, zavzeti s svojim zločinskim opravkom, niso opazili zamenjave.

Stani se je zazrl v drevo. Torej na tej jablani bo končano njegovo mlado življenje? Preketo, da je moralo doleteti prav njega, ki je do tega trenutka verjel, da bo učakal svobodo. Svinje, nemške, ubili bi vas vse. Vse, vse, je divji škrtal Stani in stopal proti stolu. Ni pa upal pogledati zanke, ki bo kmalu udušila mlado življenje.

KONEC

Na Ukovi

NOVEMBER NA OTOKU CREŠU EDO TORKAR

2

Rečeno, storjeno. Čez tri ure sem bil že v Malem Lošnju. Tu sem si nabavil nekaj hrane za popotnico, v hotel sem šel na kosilo (kljub izvensezonskim cenam se mi je še zmeraj zdelo, da sem plačal preveč), napisal sem nekaj razglednic in — bil sem nared. Mimogrede sem šel v turistično agencijo, da bi si nabavil kakšno gradivo o otoku Cresu, pa sem dobil le prospekt, na katerem so bile barvne fotografije vseh hotelov na otoku, seznam opremljenih plaž in cene penzionov, zraven pa nič takega, kar bi mene lahko zanimalo.

Ob dveh popoldne me je avtobus pripeljal na izhodišče moje poti: v mestece Osor, ki leži tik ob komaj deset metrov dolgem mostičku, ki povezuje otok Cres z Lošnjem. Mestce mora biti na vsak način zelo starodavno in znamenito, saj je o njem napisana celo knjiga, ki ga primerja s samim Rimom (Osor — malo večno mesto). Kratka zgodovina mesta je na kratko opisana na bakreni plošči, ki stoji pritrjena na pročelju stare osorske cerkve. Podatkov s plošče se mi ni ljubilo prepisati (upam, da bralcev s tem nisem preveč prikrajšal), tudi po ostalih znamenitostih se mi ni dalo brskati.

Ženska, pri kateri sem napolnil čutarico me je malce prestrašila z novico, da napoveduje radio za naslednji dan dež.

Z upanjem, da radio laže, sem se odpravil naprej. Da mi ne bi bilo treba več dolgo gledati tega osvovljenega asfalta, sem krenil kar na slepo po prvi stezi, ki se je odcepila od ceste. Zvijala se je kot kača navzgor skozi kamnite ograde, kjer je med skalami rasel žajbelj in kjer sem se ves čas natikal na trnje in ovijalke. Vdihaval sem vonj po žajblju, zadaj na vrhovih Lošnja so se kopicili črni oblaki in tako potrjevali radijsko napoved, ki je prerokovala dež.

Ko sem prišel na vrh vzpetine, se je spodaj pod menoj razgrnila plitva in razpotočena dolina, na oni strani pa še ena vzpetina, prav taka kot ta, na kateri sem stal in na vrhu te druge vzpetine sem v soju ugašajočega sonca zagledal cerkev. Stala je povsem na samem, do koder je segalo oko ni bilo videti nobene druge stavbe, tu pa tam je čemela kakšna staja, okoli katere so se pasle ovce — brez pastirjev.

Ker sem smatral, da zaradi bližajočega se slabega vremena tokrat ne bi bilo varno prespati na prostem, v kakšno od ovčjih staj pa me tudi ni mikalo, sem se odločil, da bom prespal v cerkvi — v cerkvi Majke Božje od Lozice, kot je bilo črno na bellem zapisano na moji specialki. Do tja sem potreboval dobre pol ure, in v tem času se je doobira zmračilo. Ovce, ki so mulile travo okoli cerkvice, so pobegnile v dolino, ko sem se jim približal. Cerkvena vrata na srečo niso bila zaklenjena, samo zaregljana, tako, da mi ni bilo treba na silo vlamljati. Videti je bilo, da so cerkev pred kratkim popravljali, v zakristiji je bilo videti zidarske odre in opažne deske, tla in okenske šipe so bile zamazane od malte. Oltar pa je bil čist in urejen, na njem so stale sveče, vaza s šopom umetnih rož in spodaj je bil pogrnen bel prt.

Ko se je znočilo, sem prižgal sveče na oltarju in tako sem dan umetno podaljšal še za nekaj ur, da sem v siju sveč lahko zapisal dogodke minulega dne. Zunaj je okoli voglov tulil veter, zraven pa so se oglašali še neki drugi šumi, nekaj je lomastilo okoli cerkve. Najbrž ni bilo drugega kot kakšna izgubljena ovčica, ki je zgrešila pot v stajo, a vseeno me je malo, čisto majheno stisnilo pri srcu. Da mi ne bi ponoči odpahnila vrat burja ali kakšen drug nepovabljen obiskovalec, sem jih znotraj zaslonil z velikim kamnom.

O, ta druga noč na Cresu je bila kar zabavna. Še zlasti potem, ko sem razgrnil spalno vrečo po betonski plošči pred oltarjem in sem na njej prečital, da je to pravzaprav nagrobna plošča rajnega župnika Emila Mužića (1913—1973). No, niti na misel mi ni prišlo, da bi zaradi tega menjal ležišče. Štiri leta staro truplo ne more pač zdaj kar naenkrat, recimo — kihniti, kaj šele, da bi mi pridigalo o mojih grehih. (O teh si tako in tako dovolj pridigam sam.) No, pa če bi se to vsem naravnim zakonom navkljub le zgodilo... Če sem iskren, si nisem kaj dosti kratil počitka s klicanjem duhov in podobno črno magijo, pač pa sem, utrujen, kakor sem že bil, raje zaspal. Iskreno upam, da blagopokojnega župnika Emila Mužića ni preveč motilo moje smrtnost.

Tako kot se je ta noč zabavno začela, tako se je tudi končala. Že navsezgodaj jutraj so me iz spanja vrgli — strelji iz pušk. Puške so bile lovske, streljali pa so italijanski lovci, ki očitno še zmeraj smatrajo otok Cres za svoj lovski teritorij, čeprav je ta otok že več kot trideset let priključen Jugoslaviji. Svoje avtomobile so parkirali tik pred cerkvijo in ob spremljavi pasjega bevskanja in cviljenja so na vso moč našigali v bližnje grmovje. Zadel seveda niso nič, prav jim je.

Nadaljevanje prihodnjč

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 33. seji izvršnega sveta OS Radovljica 15. januarja so obravnavali poročilo o stanju priznavalnin borcem NOB v radovljiški občini, ki ga je posredoval oddelek za družbene dejavnosti in občo upravo OS, sprejeli so predlog družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za podeljevanje priznanih udeležencev NOB in drugih vojn, ki ga bodo posredovali v dokončno sprejetje vsem zborom občinske skupščine na prvih sejah. Izrekli so tudi soglasje k prečiščenemu besedilu odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča, ki ga bodo prav tako posredovali v potrditev vsem trem zborom OS. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o določitvi lokacije za osrednje odlagališče smeti in odpadkov v Dvorski vasi, razprava o poročilu o realizaciji prihodkov in odhodkov proračuna občine Radovljica v 1978. letu ter o več finančnih vlogah. Izvršni svet je izrekel soglasje k imenovanju Franca Černeta za vodjo enote temeljnega sodišča Kranj v Radovljici, ki je do sedaj opravljal dolžnost predsednika občinskega sodišča v Radovljici.

Na 6. seji predsedstva občinske skupščine Radovljica 16. januarja, ki so se je udeležili tudi predstavniki vseh občinskih DPO, so sklenili, da bo naslednja seja družbenopolitičnega zbora 6. februarja in ločeni seji zbora združenega dela ter zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine 7. februarja. Za osrednjo točko dnevnega reda so določili obravnavo in sprejem resolucije o politiki družbenoekonomskega razvoja občine za 1979. leto.

Koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na seji 23. januarja obravnaval poročilo in ocenil izvajanje stališč in sklepov 1. in 2. problemske konference o ljudski obrambi in nadaljnjih nalogah SZDL pri krepitvi obrambnih priprav in družbene samozaščite. Na seji so sprejeli program dela koordinacijskega odbora za 1979. leto in obravnavali predlog možnih kandidatov za oblikovanje novega 18-članskega koordinacijskega odbora. Sestavljali ga bodo delegati vseh občinskih DPO, družbenih organizacij, SIS, skupščine in izvršnega sveta.

Sekretariat predsedstva OK ZRVS Radovljica je na seji 23. januarja pripravil osnutek delovnega programa ZRVS za 1979. leto, ki je bil že v razpravi v vseh krajevnih in osnovnih organizacijah ZRVS od lanskega decembra. Prednostne naloge letošnjega programa so vojaško strokovno in idejnopolično usposabljanje članstva v obliki rednih predavanj in razprav, krepitev aktivov ZRVS v vseh šestih osnovnih šolah in šolskem centru ter njihova pomoč šolskim krožkom pri usposabljanju učencev za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Tudi letos bodo v sodelovanju z občinsko in OO ZSMS organizirali več skupnih pohodov in taborjenj.

Prejšnji teden so sklenili javne razprave o predlogu odloka o odpravljanju in preprečevanju črnih gradenj, ki so jih v vseh KS radovljiške občine, kjer je ta problem še posebno prisoten, skupaj organizirale KK SZDL in sveti KS. Čeprav še niso zbrane vse pripombe in dopolnila k predlogu, ki ga je posredoval izvršni svet OS, se že zdaj lahko trdi, da je odlok naletel na vsestransko soglasnost in podporo občanov in DPO v vseh krajevnih skupnostih. Prečiščeno besedilo predloga odloka, z upoštevanjem pripomb in dopolnil z javnih razprav, bo obravnavalo predsedstvo OK SZDL, nato pa bo verjetno že v februarju o sprejetju odloka sklepala občinska skupščina.

Na osrednji slovenski spominski prireditvi v počastitev dražgoške bitke Po stezah partizanske Jelovice so se posebno dobro odrezale skupne šestčlanske ekipe ZRVS in ZSMS iz radovljiške občine. Na pohodu Po poteh narodnega heroja Kebeta

iz Kroke do Dražgoš sta med 49 moštvi iz 40 slovenskih občin nastopili 2 ekipe Radovljice ter po ena ekipa iz KO Bohinjska Bistrica in KO Podnart. Radovljiška prva ekipa je dosegla 2. mesto, druga ekipa 4., ekipa KO Bohinjska Bistrica 9. in KO Podnart 10. mesto. Izreden uspeh je dosegla ekipa ZRVS in ZSMS Radovljica II., ki je imela najboljši čas pohoda. Pot od Kroke do Dražgoš je navzlic izredno vetrovnemu vremenu prehodila v 67 minutah, norma pa je bila 80 minut.

Po dokončnih podatkih je do 31. decembra 1978 potrdilo z ugotovitvenimi sklepi dopolnila k samoupravnim sporazumom vseh občinskih SIS družbenih dejavnosti za 1979. in 1980. leto 11.600 delavcev iz 128 OZD, kar je 98 % vseh zaposlenih v občini. Za odstotek manj delavcev se je izreklo pri dopolnilih raziskovalne skupnosti in skupnosti starostnega zavarovanja kmetov, za dobrih 4 % manj za samoupravni sporazum o izgradnji centra usmerjenega izobraževanja, skoraj 10 % manj za sporazum o izločanju sredstev za stanovanjsko gradnjo, 4 % manj za združevanje sredstev za vzdrževanje in obnavljanje komunalnih naprav in objektov skupne rabe in okoli 6 % manj za financiranje potreb in programov krajevnih skupnosti v občini.

Spricho izredno težkih prostorskih razmer, v katerih delujejo osnovne organizacije ZSMS v radovljiški občini, predvsem v krajevnih skupnostih, je izvršni svet OS Radovljica na prvi januarski seji priporočil OK ZSMS, da čimprej pripravi poročilo o problematiki vseh družbenih prostorov za dejavnost mladine ter da oblikuje predloge za najustreznejšo rešitev teh vprašanj.

Lani je prejemalo v radovljiški občini stalno priznavalnino 53 upravičencev borcev NOB z najnižjimi dohodki. Najnižja priznavalnina je znašala 215, najvišja pa 2377 din. V 1977. letu je prejemalo stalno priznavalnino le 39 upravičencev od 300 do 1979. dni. Lani je bilo deležnih družbene pomoči pri priznavalnini 11, pomoč pri zdravljenju v naravnih zdraviliščih pa 136 upravičencev. K temu velja dodati, da je v občini nad 3200 udeležencev NOB.

Zaradi pogostih nejasnosti in nepopolnega pregleda nad denacionaliziranimi zemljišči, s katerimi se ukvarja premoženjsko pravna služba in oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve in varstvo okolja, je izvršni svet naložil pristojnemu oddelku, da čimprej izdela poročilo o celotni problematiki na področju denacionalizacije. Ugotoviti je potrebno, kaj je bilo v zadnjih petih letih že rešeno in katera tozadevna vprašanja so ostala še odprta. Poročilo bo obravnavalo tudi predsedstvo OK SZDL Radovljica na eni od prihodnjih sej.

Po sklepnih podatkih oddelka za gospodarstvo in finance OS Radovljica so znašali vsi prihodki proračuna občine Radovljica v 1978. letu 71.908.922 din, kar je za 18 % nad planom oziroma 2,9 % nad višino zneska, ki je bil sprejet z decembrskim rebalansom proračuna. V tem obdobju je bilo razporejeno za splošne proračunske potrebe 69.477.236 din, kar je za 14 % nad prvotnim planom in 0,6 % manj kot je bilo načrtovano z rebalansom proračuna.

Občani KS Koprivnik - Gorjuše so se v nedeljo, 14. januarja, z referendumom odločili za samoprispevek, ki ga bodo združevali od 1. februarja 1979. do 31. januarja 1984. leta za asfaltiranje in obnovitev nad 3 km cest ter za svoj delež pri gradnji družbenega doma Jože Azman v Bohinjski Bistrici. Da je referendum izredno dobro uspel, priča podatek, da je bila udeležba kar 96 %, za samoprispevek pa se je izreklo 75 % vseh volilnih upravičencev.

Kljub izredno močni mednarodni konkurenci je tovarna Elan Begunje izborila izključno pravico dobavljanja svojih proizvodov, predvsem pompihni tribun za gledalce v dvoranah na VIII. Mediteranskih igrah letos v Splitu. Prav tako pa si je Elan pridobil pravico dobave svojih uteži za vsa mednarodna tekmovanja v dviganju uteži.

V radovljiški občini imajo šolske knjižnice v vseh šestih osnovnih šolah, eno v šolskem centru Radovljica in eno v gostinski šoli na Bledu. V radovljiški šoli imajo na zalogi 15.493

knjig, v Gorjah 1362, v Lescah 6906, v Lipnici 2861, v Bohinjski Bistrici 4949, na Bledu 7119 knjig. Primerne knjižnične prostore navzlic skoraj novim šolskim zgradbam imajo le v Bohinjski Bistrici, na Bledu in v Lipnici, drugod so prostori pretesni, zato zelo otežujejo redno delo in razvoj njihove knjižnične dejavnosti.

Izvršni odbor občinske strelske zveze Radovljica je na seji prejšnji teden ocenil lanske letošnje dejavnost. V 8 strelskih družinah z nad 600 aktivnimi člani v občini so navzlic nekaterim težavam predvsem finančnim, manjka pa jim tudi primernih strelišč, dosegli zelo dobre rezultate. Med najboljšimi so bile v 1978. letu strelske družine v Bohinjski Bistrici, Begunjah in v Podnartu. Posebno velja omeniti tesno sodelovanje z JLA in ZRVS. Na seji so oblikovali delovno in finančno poročilo za 1978. leto ter predlog programa dela in tekmovalnega koledarja za 1979. leto, ki ga bodo sprejeli na prvi konferenci Strelske zveze v februarju.

Izvršni odbor kulturne skupnosti Radovljica je na 7. seji 22. januarja obravnaval naloge, ki jih morajo opraviti izvajalci kulturne dejavnosti na področju prostorskega planiranja s posebnim ozirom na prostorske potrebe v naslednjem srednjeročnem načrtu. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o oblikovanju finančnega načrta za 1979. leto v okviru dogovorjene prispevne stopnje in nominalnega zneska, za katerega se bo po sprejetem dopolnilu samoupravnega sporazuma letos združevalo za dejavnost kulturne skupnosti 5.560 milijona din, kar je le 5 % nad lanske letošnje izdatke. Osnutek finančnega načrta bo najprej obravnaval zbor izvajalcev skupščine Kulturne skupnosti, nato pa kot predlog tudi skupščina, ki bo v drugi polovici februarja.

Na rednem občnem zboru DPD Svoboda Lesce v nedeljo, 14. februarja, so ocenili dveletno dejavnost. Ugotovili so velik napredek zlasti godbe na pihala in mešanega mladinskega zbora, medtem ko drugih sekcij niso uspeli ustanoviti. Najpomembnejši sklep, ki so ga sprejeli po dokaj burni razpravi in nasprotujočih mnenjih, je izstop mešanega zbora iz društva, ki se je po lastni želji priključil KUD Veriga Lesce, kjer si obeta boljše pogoje. Za predsednika DPD Svoboda so ponovno izvolili Jožeta Avsenika, za podpredsednika Janeza Legata in za tajnico Majdo Gros. V 7-članski izvršni odbor so bili razen teh izvoljeni Janez Kosmač, Cirila Pernel, Franc Slakonja in Iztok Sorli. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni Ernest Kovač, Janez Medja in Jože Mrgole. Sprejeli so tudi delovni program in se zavzeli za organiziranje akcije izgradnje novega kulturnega doma, ki jo načrtujejo v naslednjem srednjeročnem načrtu.

Mladinska dramska sekcija DPD Svoboda Rudi Jedretič iz Ribnega je pod režiserskim vodstvom Rada Mužana za novoletne praznike pripravila otroško pravljico igrice Sneguljčica, ki so jo uprizorili dvakrat v Ribnem ter po enkrat v Begunjah, Mošnjah, Radovljici, Podnartu in Zasipu. Ker je predstava požela izredno dober uspeh, so mladi ribenski igralci nastopili po želji šolskega vodstva v petek, 19. januarja, in soboto, 20. januarja, za učence osnovne šole ob zaključku polletja na Bledu, v Bohinjski Bistrici, Bohinjski Beli, razen tega pa v nedeljo, 21. januarja, tudi v novi dvorani gasilskega doma na Selu in v gasilskem domu na Mlinem.

V galerijskih prostorih Šivčeve hiše v Radovljici so v petek, 19. januarja, svečano odprli skupinsko razstavo bosanskih slikarjev Pera Mandića in Jusufa Suljanovića ter kiparja samostanika Jožeta Volariča in slikarke Zlate Volarič iz Kranja. To je prva letošnja razstava v Šivčevi hiši, ki bo na ogled do 29. januarja.

V polletnih šolskih počitnicah je krajevna organizacija Rdečega križa Ljubno omogočila 10-dnevni zimski oddih skupini otrok z Reke. Otroci stanujejo pri posameznih družinah, vsak dan pa zanje organizirajo sprehode, sankanje in smučanje, pripravili pa so tudi smučarski tečaj. Med bivanjem v Ljubnem so si mladi Rečani ogledali muzej v Begunjah, Dražgoše, Bled in Prešernovo hišo v Vrbi. V večernem času prirejajo razne igrice in razgovore o NOB ter običajih na Gorenjskem. V poletnih mesecih bodo v zameno odšli na 10-dnevno letovanje na morje otroci iz Ljubnega.

O CESTI JESENICE - KOČNA - SPODNJE GORJE

Po več letih smo dobili, delno tudi novo cesto z asfaltno prevleko Jesenice - Kočna - Sp. Gorje. Tega smo vsekakor veselili, vendar pri vsem tem ni vse tako kot bi moralo biti.

Najprej moramo ugotoviti, da je bil projektant te ceste ali novinec ali pa ni upošteval vseh dejstev, ki jih tako projektiranje zahteva. Sama smer ceste ni izvedena najbolje, ker niso upoštevane vse možnosti za izpeljavo ceste glede na obliko zemljišča. Ze takoj na začetku, na Dobravi, nam ni razumljivo, zakaj so zgrajeni tako težki uporni zidovi? Gotovo bi bilo cenejše odkupiti hišico, ki leži v smeri ceste. Vsi vemo, da je normalni nasipni kot 45 stopinj, včasih pa še celo manjši, zato ga moramo vedno upoštevati, kakor pač to zahteva zemeljska izrazitost. Lahko je tudi večji, če to dopušča trdnost zemljišča.

Na delu ceste je bilo potrebno razstreljevati skalnati hrib, kar je razumljivo. Ni pa razumljivo, zakaj skoraj navpične stene niso očistili omajanih skal, ki sedaj pretijo potnikom, da jih bodo spomlad pri odjugu pokopale pod seboj. Le-te so življenjsko nevarne! - Sam sem še med delom na to opozoril delovodjo, vendar sem dobil za odgovor, da je vse »dobro« očiščeno. Na tem mestu obstaja tudi nevarnost snežnih plazov. V lanskim zimi so se nedokončano cesto zasuli trije plazovi tako, da so jo popolnoma pokrili in zdrseli se naprej v dolino. Doselej ni bilo izvedenega še nobenega zavarovanja. Sreča je odvisna le od vremena. Odvod vode na bivšem ovinku na staro cesto je speljan enostavno pod novo cesto z odtokom na staro cesto. - Gornja vzpetina ceste bi bila lahko manjša in to z nič večjim, ali celo z manjšim trudom, če bi projekt upošteval naravne razmere, ki same nudijo položnejšo izvedbo, vse od prve hiše pa proti severu. Z današnjimi tehničnimi sredstvi je na cesti

mogoče izravnati klance brez posebnih težav. Na enem mestu se material odvzema in se ga potiska enostavno na drugo poglobljeno mesto; takih vzponov ima sedanja cesta več. Tudi izravnavo ovinkov je enostavna, če se le hoče. Posebno še, ker ta cesta nima samo lokalnega pomena, važna je za povezavo Jesenic in Bleda v turističnem smislu, ker skrajša razdaljo preko Lesc za okoli 10 km.

Popolnoma je pozabljeno, da pri nas tudi dežuje in sneži. Odvodnjavanje je skrajno malomarno. - Sam sem pokazal dvema odgovornima, kje teče oziroma priteče dva do trikrat letno močan hudournik z Mežaklje, vendar do sedaj tega ni nihče upošteval, kljub temu, da je prav ta hudournik malo pred asfaltiranjem pretrgal cesto pod Zvabom. Na ravni pod spomenikom je bila že vgrajena pod cesto odtočna cev, in sicer na najnižji točki zemljišča. Pri delu so delavci to cev zasuli. Tik ob tej cevi sem srečal delovodja in ga opozoril na to, da so zasuli odtočno cev. Odgovoril pa mi je, da to ni v projektu: seveda je cev še danes zasuta. Je pa še več mest, kjer voda ogroža cesto. Lepo se je to videlo jeseni na samem asfaltu, kje voda teče čez njega. Pohvala za projekt in izvedbo: Nadalje ni reguliran potok v spodnjem delu doline, ki je tudi hudourniški. - O bankinah in preostalem materialu ni potrebno govoriti, ker je vse nedodelano.

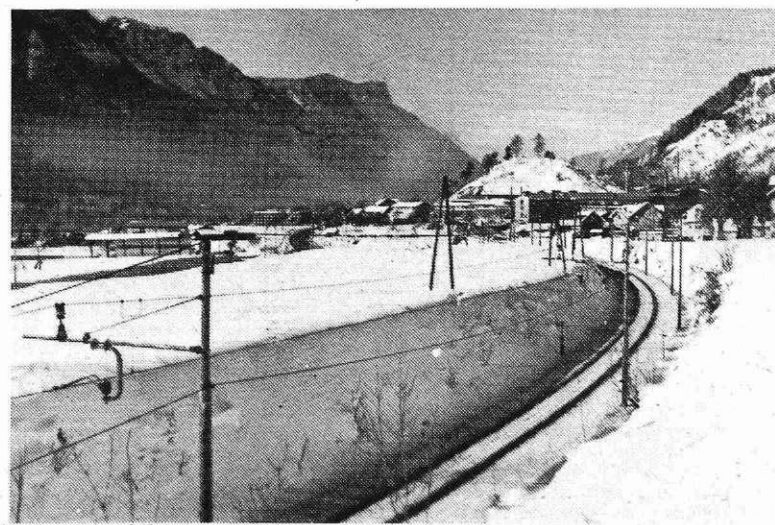
Odgovornost pa ne leži samo na projektu, ki ni upošteval vseh okoliščin, pač pa leži tudi na izvajalcu pa tudi na pregledniku za izvajanje del. Dolžnost preglednika je, da vpiše vsako odstopanje od projekta kot

tudi vsako nepravilnost v gradbeni dnevnik podjetja. Podjetje pa je dolžno na podlagi vpisanega napake odstraniti in izvršeno delo vpisati v gradbeni dnevnik, kar potem preglednik, po ugotovitvi o pravilnosti izvedbe, potrdi, da je v redu.

Upajmo, da bodo odgovorni stvar preučili na samem gradbenem področju in sprejeli potrebne ukrepe, da ne bi prišlo do kakšne nesreče ali poškodbe. Natančen pregled pa bo verjetno pokazal še kakšno slabost.

RAK

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Meglica nad Jesenicami (foto B. Čušin)

VPRAŠANJA KRAJANOV O KOMUNALNI PROBLEMATIKI

V krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana so krajani na zadnjih zborih delovnih ljudi in občanov postavili vrsto vprašanj s področja komunalne ureditve v posameznih naseljih. Zanimali so se tudi o prizadevanjih za vzgojnovarstveni oddelek v Mojstrani, za mrliške vežice na Dovjem ter za vzroke zakasnitve del pri pretvorniku za drugi televizijski program.

Posebno živahen je bil zbor delovnih ljudi in občanov na Belci. Zanimali so se kako je z javno razsvetljavo na Belci, z javno telefonsko govorilnico in prevozom šolskih otrok v osnovno šolo v Mojstrano. Na Belci so prav tako postavili vprašanja glede zimskega pluzenja in odlaganja smeti. Nadalje je krajanje zanimalo kako se bo uredilo križišče na magistralni cesti,

ki je nevarna črna točka predvsem za pešce, ki na tem mestu prečkajo cesto.

Na zborih na Dovjem in v Mojstrani pa so bila postavljena vprašanja glede mrliških vežic, ki so prav tako potrebne, nadalje kako je s stavbo Sonje Marinkovič, ki propada in glede rekonstrukcije in obnove nekaterih cest, med njimi tudi ceste v Vrata.

Zbori občanov, ki so bili v Mojstrani, na Dovjem, v Radovni in na Belci zelo dobro obiskani kažejo, da se krajani zelo zanimajo za svojo okolico in stalno opozarjajo odgovorne, kaj bo treba v kraju še izboljšati, popraviti in olepšati. To pa so seveda odgovorne naloge za člane novoizvoljenih organov krajevne skupnosti, ki so jim krajani zaupali, da bodo uspešno reševali vse naloge. Ob tem naj povemo, da so krajani na nekatera vprašanja že dobili odgovore, ob tem pa tudi zagotovilo, da se bodo komunalna in druga dela začela hitreje urejati. Pri tem je treba še posebej poudariti, da vsi komunalni in drugi problemi niso v pristojnosti krajevne skupnosti, ker je ona le posrednik pri izvajanju del, ki jih opravljajo razne druge organizacije oziroma so v pristojnosti posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. To velja za ureditev križišča na magistralni cesti, ureditev ceste v Vrata in dokončno postavitev televizijskega pretvornika za drugi program. Prav za pretvornik krajani upravičeno negodujejo saj so del denarja zbrali prostovoljno, sedaj pa čakajo kdaj bo pretvornik dokončno usposobljen.

J. R.

DEVETE SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

predpisale dodatno stopnjo davka iz kmetijske dejavnosti v višini najmanj 5 %. Stopnje davka iz kmetijske dejavnosti na dohodke od gozda, bodo občine uskladle v regionalnih okvirih. Občine pa bodo same predpisale olajšave za preureditev stanovanjskih in gospodarskih prostorov v turistične namene, kar bodo usklajevale v regionalnih okvirih; — davek iz obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti in intelektualnih storitev, ki se plačuje od osnov, ki presega dohodek, ki se šteje za osebni dohodek, bodo občine določile v naslednjih mejah: do 10.000 osnove od 23 do 28 %, od 10.000 do 20.000 osnove od 28 do 33 %, od 20.000 do 30.000 od 33 do 38 %, od 30.000 do 50.000 od 37 do 42 %, od 50.000 do 100.000 od 41 do 46 %, od 100.000 do 150.000 od 44 do 49 %, od 150.000 do 200.000 od 46 do 51 % in od osnove nad 200.000 po stopnji od 48 do 53 %. Občine bodo v skladu z zakonom predpisale kompenzacijsko stopnjo davka iz osebnega dohodka od obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti ter intelektualnih storitev za zavezance, ki jim opravljanje take dejavnosti ni glavni poklic. Obenem pa bodo v okviru regije občine še nadalje usklajevale pomembnejša vprašanja pogojev in meril za priznavanje olajšav pri obdavčitvi dohodka iz obrtnih in drugih dejavnosti in intelektualnih storitev.

Davke po odbitku bodo občine zaradi poenostavitve poslovanja predpisale enotno in sicer:

- od dohodkov raznašalcev časopisov, knjig, revij in podobno, od prodaje srečk in vplačil pri športni napovedi ter pri lotu, od prejemkov zavarovalnih poverljivikov, od provizij zastopnikov ustanov za varstvo malih avtorskih pravic, od zbiranja naročil za časopise, knjige, revije in podobno, od dohodkov delavcev, doseženih z opravljanjem del ob pretežni uporabi lastne telesne moči, od dohodkov domače obrti in od dohodkov potujočih zabavišč — 20 % (v letu 1978 — 10 %).

- od provizij poslovnih agentov in poverjenikov ter od zbiranja oglasov, od dohodkov, doseženih s prodajo izdelkov uporabne umetnosti ali z razmnoževanjem ali izdajanjem drugih avtorskih del, ki se ne štejejo za izvirne in od dohodkov doseženih z opravljanjem postranskih kmetijskih dejavnosti — 30 % (v letu 1978 — 20 %).

- od dohodkov oseb, ki priložnostno opravljajo storitve za organizacije združenega dela, državne organe in druge organizacije, od dohodkov, doseženih z opravljanjem del po pogodbi o delu, sklenjeni v skladu s predpisi o medsebojnih razmerjih v združenem delu, če ne gre za dohodek iz prve in druge predhodne alineje, od dohodkov doseženih po tretji točki prvega odstavka 76. člena zakona o davkih občanov — 40 % (lansko leto 25 %).

Občine bodo v regionalnih okvirih usklajevale oprostitve tega davka in predpisale oprostitve davka na dohodke od domače obrti, če gre za ročno delo.

Povišanje teh davkov je v skladu z družbenopolitičnimi stališči, ki predvidevajo zmanjšanje dopolnilnega dela na najnujnejši obseg. Ta izplačila dosegajo namreč vse večje razsežnosti in za leto 1978 ocenjujejo, da bodo v naši republiki dosegla že eno milijardo dinarjev, kar ustreza okrog 10.000 povprečnim letnim osebnim dohodkom in se predvsem na področju intelektualnih storitev v zadnjih letih povečuje letno za 40 do 50 %, čeprav gre za dela, ki so po določbah zakona o delovnih razmerjih le začasna oziroma občasna. V jeseniški občini so znašali dohodki od teh davkov v preteklem letu 3.300.000 din, kar pomeni približno 140 povprečnih letnih osebnih dohodkov. S tem povišanjem se bo doseglo, da bodo ti dohodki bolj obremenjeni, kot pa dohodki iz delovnega razmerja, kar pomeni zavarjevanje opravljanja storitev na ta način, kar je v skladu z družbenopolitičnimi stališči in politiko zaposlovanja. Tako bo davek po odbitku iz intelektualnih storitev v občini po predlogu znašal 40 %.

Davek iz osebnega dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav bodo po dogovoru občine predpisale po stopnji 20 %. Od dohodka iz avtorskih pravic od reklamnih slik, risb in plastik, reklamnih pisanj in govornih besed, reklamnih filmov, diafilmov in diapozitivov, reklamne glasbe ter od reprodukcij takih del, od raznih skic in risb, stripov, križank in drugih podobnih del, od dohodkov umetnikov, pesalcev in podobnih poklicev, doseženih na zabavno glasbenih prireditvah, od dohodkov izvajalcev glasbenih del na zabavah, plesih, športnih igriščih, kopališčih, razstaviščih, varietejh, v gostinskih obratih in na podobnih prireditvah, bodo po predlogu občine določile sponjo 40 %.

Občine bodo zadržale oprostitve tega davka od dohodkov od patentov in tehničnih izboljšav.

- stopnjo davka na dohodke od premoženja bodo občine določile po enakih razponih osnov, kot so s tem dogovorom predvidene za davek od osebnega dohodka iz obrtnih dejavnosti in sicer tako, da bo stopnja pri osnovah 10.000 din predpisana v višini med 25 in 35 %, pri osnovah nad 200.000 din pa med 50 in 60 %;

- davek na dohodek od iger na srečo bodo po predlogu dogovora občine predpisale po stopnji 10 %;

- stopnjo posebnega občinskega davka od prometa proizvodov, za katerega se plačuje davek po splošni stopnji, bodo občine določile v višini 3 %. Z dogovorom pa se občine tudi zavezujejo, da v letu 1979 ne bodo izvajale oprostitve ali olajšav pri plačevanju tega davka;

- občine bodo po dogovoru določile tudi posebni občinski davek od prometa rabljenih motornih vozil v višini 4 %;

- od alkoholnih pijač, proizvedenih z več kot 50 % iz domačih surovin, računamo po vrednosti — v določenem znesku od litra, bodo občine po dogovoru predpisale: od naravnega vina, vina tipa »biser« in vinsko sadni sok 2,00 din, od penečega vina pa najmanj 4,00 din;

- od alkoholnih pijač, proizvedenih z več kot 50 % domačih surovin, računane po vrednosti — v odstotku od davčne osnove je predlagana stopnja: od medice 15 %, od piva med 30 in 40 %, od naravnega žganja in vinjaka najmanj 40 % in od drugih alkoholnih pijač najmanj 45 %;

- od alkoholnih pijač vse vrste, proizvedenih z manj kot 50 % iz domačih surovin, računamo po vrednosti — v odstotku od davčne osnove najmanj 45 %.

Predlog dogovora občine tudi zavezuje, da bodo nenehno analizirale in spremljale izvajanje davčne politike in na osnovi tega sprejemale tudi konkretne ukrepe, ki bodo zagotavljali večjo učinkovitost na tem področju. Občine morajo tudi zagotoviti večjo aktivnost zlasti na naslednjih področjih:

- okrepljen neposredni nadzor nad tem, kako davčni zavezanci izpolnjujejo svoje davčne obveznosti;

- zagotovitev zagotavljanja realnih dohodkov in davčnih osnov;

- dosledna izterjava davčnih in drugih družbenih obveznosti;

- učinkovito in dosledno ukrepanje zoper kršitelje davčnih predpisov.

DOPOLNITEV DRUŽBENEGA DOGOVORA O SKUPNIH OSNOVAH IN MERILIH ZA PODELJEVANJE PRIZNAVALNIN UDELEŽENCEM NOV IN DRUGIH VOJN

Komisija za vprašanja borcev NOV pri skupščini občine predlaga delegatom vseh treh zborov v razpravo in sprejem predlog sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za podeljevanje priznavalnin udeležencem NOV in drugih vojn, katere urejajo skupščine občin s svojimi predpisi. Pomembnejše spremembe in dopolnitve so naslednje:

- z dopolnilom se odpira možnost izjemnega priznanja priznavalnin aktivistom, sodelavcem v narodnoosvobodilnem gibanju, ki imajo priznano posebno dobo med NOB v dejanskem trajanju po predpisih o pokojninskem zavarovanju;

- vsebuje predlog, naj bi se pri odločanju o priznavalninah ne upošteval dohodek vseh družinskih članov, pač pa samo dohodek upravičenca in njegovega zakonca. Ta dohodek se deli po enakih delih na oba zakonca in družinske člane, ki so pridobitno neemožni po predpisih o pokojninskem zavarovanju;

- zaradi novega predpisa o ugotavljanju katastrskega dohodka je vključena sprememba, da se pri ugotavljanju upravičenosti do občinske priznavalnine upošteva 40 % katastrskega dohodka od prejšnjega leta, kar je v poprečju uravnoteženo z dvakratnim katastrskim dohodkom po sedanjih predpisih;

- pomembna dopolnitev se nanaša na primere uživalcev občinske priznavalnine, katerim bi bilo potrebno zaradi spremenjenih socialno-ekonomskih razmer priznavalnino znižati ali ukiniti, pri čemer so zaradi specifičnosti posameznega primera možne tolerance;

- z dopolnilom dogovora se udeleženci zavezujejo, da bodo določila novega družbenega dogovora vnesli v svoje predpise v roku treh mesecev po njegovi uveljavitvi, uporabljali pa jih bodo od 1. januarja 1979;

- dogovor se spreminja tudi v nekaterih drugih določbah glede na navedene dopolnitve, razen tega pa se besedilo v posameznih členih, ki se navezuje na nekatere druge predpise, usklajuje k temu predpisi in redakcijsko ureja.

Uresničitev sprememb in dopolnitev družbenega dogovora, ki ga sprejemajo skupščine občin, republiška konferenca SZDL, republiški odbor ZZB NOV in izvršni svet skupščine SR Slovenije, bo vplivalo tako na povečanje števila upravičencev, kakor tudi na finančne stroške.

Koncem decembra lanskega leta smo imeli v jeseniški občini 89 vseh uživalcev stalnih priznavalnin. Od teh je 14 uživalcev družinskih članov borcev, šest primerov pa je aktivistov NOB, ki jim je priznana udeležba v dejanskem trajanju po predpisih iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Po sprejetih spremembah in dopolnitvah pa predlagatelj predvideva, da bo na novo pridobilo pravico do stalne priznavalnine okrog 35 upravičencev, kar predstavlja okrog 30 odstotno povečanje finančnih sredstev.

PROGRAM DELA ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE V PRVEM POLLETJU

Delovna skupina predlaga delegatom vseh treh zborov v razpravo in sprejem predlog programa dela zborov skupščine občine za obdobje januar—julij 1979. Predlog programa zajema naloge, ki izhajajo iz družbenopolitične aktivnosti ter zajema tista vprašanja, ki so po svoji družbeni naravi taka, da je potrebno o njih razpravljati, se dogovarjati in sprejemati odločitve v občinski skupščini. Program tako predstavlja delovno usmeritev, ki izhaja iz resolucij VIII. in XI. kongresa Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije, dokumentov SZDL, resolucij Zveze sindikatov, sklepov kongresov ZZB NOV in ZSMS in ZSMJ ter izhaja iz razprav na sestankih delegacij in vprašanj delegatov.

Ob programiranju nalog, ki naj bi jih skupščina opravila v tem programskem obdobju, delovna skupina poudarja, da delo, opravljeno v prejšnjih programskih obdobjih, daje dragocene izkušnje, na katerih je mogoče in potrebno graditi tudi sedanje delo delegacij in delegatov. Tako sta dani usmeritev in naloge, ki ju bo skupščina reševala v tem programskem obdobju. To je sprejemanje dokumentov in njihove spremembe in dopolnitve zaradi nadaljnje uveljavljanja in poglobljanja socialističnih samoupravnih odnosov tako na področju družbenoekonomske ureditve ali na področju družbenopolitičnega sistema.

Pomembno mesto je v programu namenjeno obravnavi aktov, ki jih sprejemajo zbori skupščine SRS in zbori skupščine SFRJ. Tem obravam bo treba nameniti še večjo pozornost kot doslej.

Iz vsebinskega vidika je program odprt, kar pomeni, da ga bo tudi potem, ko bo na sejah zborov skupščine občine dokončno sprejet, mogoče spreminjati in dopolnjevati. Najsi bo, da gre za uvrščanje novih ali za odlaganje že sprejetih vprašanj, kar je seveda odvisno od ocene razmer in potreb v občini. Pri tem pa je potrebno upoštevati načelo, da morajo imeti pri uresničevanju programa prednost tista vprašanja, za katere imajo delovni ljudje in občani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih še poseben interes. S tem je opredeljena možnost in odgovornost, da se sproti predlagajo zborom skupščine v obravnavo družbeno najbolj pomembna in aktualna vprašanja.

Uresničevanje predlaganega programa bo zahtevalo velike napore delegacij in delegatov, družbenopolitičnih organizacij in drugih družbenih dejavnikov, ki se vključujejo v proces skupščinskega dela. Tudi v naprej bo potrebno razvijati take metode dela, da bodo dnevi redi seje zborov vključevali vsebinsko zakrožen sklop vprašanj iz posameznega tematskega področja in tako omogočiti delegacijam bolj organizirano in načrtno delo ter delegiranje najbolj kvalificiranih delegatov na posamezne seje zborov.

Program dela, ki ga predlaga delovna skupina, za prvo polletje vključuje naloge za delo skupščine, hkrati pa daje tudi delovno usmeritev za prihodnje polletno obdobje, na osnovi katere bodo za ta čas delegati zborov sprejemali program.

Program dela je bil predložen v razpravo tudi družbenopolitičnim organizacijam in samoupravnim interesnim skupnostim. Delegati bodo tako na sejah zborov ocenili programske osnove in izvedli usklajevanje, kar bo potem osnova za delo delegacij in zborov skupščine občine.

V gradivu so delegatom predložene konkretne naloge oziroma vprašanja, o katerih bodo razpravljali v prvem polletju letošnjega leta.

MERILA ZA RAZVRSTITEV OBJEKTOV ZGRAJENIH BREZ LOKACIJSKEGA DOVOLJENJA

Delegatom vseh treh zborov je predložen v razpravo in sklepanje predlog odloka o merilih za razvrstitev objektov zgrajenih brez lokacijskega dovoljenja, ki je bil predložen delegatom v razpravo in sprejem na osmi seji, vendar pa je bil odložen na sedanjo sejo.

Dopolnjen zakon SRS o urbanističnem planiranju nalaga občinam obvezo, da s posebnim odlokom določijo merila za razvrstitev objektov, ki se že uporabljajo, pa so bili zgrajeni brez lokacijskega dovoljenja. Predlog odloka razvršča nedo-

Tudi na Jesenicah je lepo v zimskih dneh

voljeno zgrajene objekte v tri kategorije glede na to, ali jih je mogoče, upoštevajoč veljavne urbanistične dokumente občine, vključiti v bodoča zazidalna območja ali odstraniti, bodisi takoj ali potem, ko bo to zahtevala uresničitev urbanističnega dokumenta. Več lahko o tem preberete v decembrski številki Železarja.

GRADITEV OBJEKTA DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ IN NADZIDAVALNA OBJEKTA SKUPŠČINE OBČINE JESENICE

Občinske družbenopolitične organizacije delujejo v izredno utesnjenih in nefunkcionalnih prostorih, kar ne le otežkoča, ampak včasih celo onemogoča uresničitev posameznih akcij ali nalog. Iz tega razloga je že dalj časa prisotno vprašanje prizidave ustreznega trakta severno od sedanje stavbe (na parkirišču). Ker pa ima taka rešitev večje pomanjkljivosti — omejene prostorske danosti, prevelike površine in neustrezna funkcionalnost v pogledu povezave na obstoječi objekt, sorazmerno visoki stroški adaptacijskih posegov, gradnja posebnega zaklonišča, se predlaga, da bi se prostori za občinske družbenopolitične organizacije reševali v okviru gradnje Centra II. Tam je namreč poleg trgovsko poslovnih prostorov v pritličju stanovanjskih stolpnih predvidena tudi izgradnja paviljona objekta (eno- ali dvoetažen) med stolpniciami ob obstoječi magistralni cesti, s parkirišči v kletni etaži. Taka rešitev je tudi dolgoročnejša, razen tega pa se bo lahko v okviru tega reševala prostorska problematika strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti glede na to, da je stavba, v kateri ima večina SIS sedaj svoje prostore, predvidena za rušenje.

Glede na možnost zagotovitve proračunskih sredstev in kreditov se predlaga, da se z gradnjo prične že v letošnjem letu, zaključijo pa prihodnje leto. Po oceni bodo stroški za to investicijo po današnjih cenah dosegli 9.000.000 din.

Podobna prostorska stiska je prisotna tudi v stavbi skupščine občine, katere organi, razen tega, da delajo v dveh ločenih objektih, delajo v zelo utesnjenih prostorih. Razen tega je zaradi izgradnje toplovoda, dotrajanosti in preobremenjenosti instalacij potrebna tudi rekonstrukcija in nadomestitev nekaterih delov instalacijskih naprav — kotlarna, telefonska centrala. Za rešitev prostorske in funkcionalne problematike, ki jo sicer omogoča sprejeta urbanistična rešitev na zahodnem delu območja po zazidalnem načrtu Centra II, novogradnja zaenkrat ne pride v poštev iz naslednjih razlogov: stroški za celovito rešitev so zaradi prevelikega obsega in potrebnih rušenj previsoki, proračunska sredstva za negospodarske investicije pa so glede na predvidene proračunske dohodke in nekatere druge nujne naloge, omejena. Zaradi tega je predlagana rešitev z nadzidavo severnega trakta obstoječe stavbe za eno etažo bolj sprejemljiva, saj pomeni v urbanističnem pogledu

realizacijo prvotne zasnove zdravstvenega doma.

Predlaga se, da se za nadzidavo stavbe skupščine občine letos izdela samo tehnična dokumentacija, dela pa bi se izvajala v naslednjem letu. Po oceni bodo stroški za nadzidavo po današnjih cenah znašali 11 milijonov dinarjev.

Pri obeh investicijah predlagatelj — izvršni svet skupščine občine — računa s 50 % lastno udeležbo razporejeno v letih 1979—1980 iz proračunske postavke »negospodarske investicije«, ostalih 50 % pa z bančnimi in drugimi krediti.

VOJNA ORGANIZIRANOST ORGANOV SKUPŠČINE OBČINE JESENICE

Gradivo bo delegatom vseh treh zborov predloženo na seji.

SOGLASJE K STATUSNIM SPREMENBAM ZDRAVSTVENIH ORGANIZACIJ

Delegatom zbora združenega dela in krajevnih skupnosti je predloženo v razpravo in sprejem soglasje:

- k statusnim spremembam temeljne organizacije združenega dela Zdravstveni dom Jesenice in Obratna ambulanta železarne Jesenice, da se združita v delovno organizacijo OSNOVNO ZDRAVSTVO KRANJ;
- k združitvi delovne organizacije Osnovno zdravstvo Kranj v sestavljeno organizacijo združenega dela GORENJSKI ZDRAVSTVENI CENTER.

Delegatom zbora združenega dela sta predložena v razpravo in potrjevanje:

- predlog sklepa o potrditvi statuta Vzgojno izobraževalnega zavoda Jesenice in

- predlog sklepa o potrditvi statuta Biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, TOZD Urbanizem.

Razen navedenega dnevnega reda bodo delegati na vseh treh sejah potrjevali zapisnike zadnjih sej, pregledali poročila o izvrševanju sklepov in sprejeli nekatere imenovanja in soglasja k imenovanju.

Sodelavca — kleparja

PREDSEDSTVO OK SZDL...

(Nadaljevanje s 1. strani)

nega planiranja ter novelacijo zakona o urbanističnem planiranju, pred tem pa je že sprejela več splošnih usmeritev, ki zadevajo politiko uporabe prostora s stališči, priporočili in sklepi, ki zavezujejo vse dejavnike v procesu planiranja. Sprejeti pa so ali so še v razpravi številni drugi zakonski predpisi s področja kmetijstva, gozdarstva, komunalnega gospodarstva, varstva naravne in kulturne dediščine, vključno s človekovim okoljem, kar vse sega v področje gospodarjenja s prostorom.

Prostorsko planiranje se navaja kot prioriteta naloga v resoluciji o izvajanju srednjeročnega družbenega plana republike za leta 1976 do 1980. V preteklem letu pa so se z odlokom o obvezni pripravi prostorskih planov ter z obvezno začasnimi enotno metodologijo uvedle nove kvalitete v prostorsko planiranje — zahtevajo se samoupravno sprejeti elementi prostorskih planov, družbeni dogovori o temeljnih prostorskih planov ter prostorski plani sami.

V nadaljevanju poročilo konkretno navaja, kako daleč smo v občini dospeli pri urbanističnem planiranju iz česar se vidi, da imamo na tem področju še velik zaostanek, saj niti mesto nima še izdelanega urbanističnega načrta. V celoti pa so izdelani urbanistični redi, ki naj bi po predvidevanju urbanističnega programa pokrili preko 80 % celotnega območja občine Jesenice. Te stvari smo v občini reševali bolj parcialno, k čemur nas je seveda največkrat prisiljevala predvsem prostorska problematika v zvezi s pospešeno gradnjo stanovanj pa tudi drugih objektov. Seveda je zato tudi nemalo slabosti, ki prav gotovo zahtevajo kritično presojo, da bodo bodoči urbanistični oziroma prostorski plani sprejeti bolj preudarno. Osnove za tako presojo pa so v uvodnih mislih, ki smo jih povzeli iz poročila.

Delegati predsedstva bodo razpravljali tudi o koledarju pomembnejših prireditvev v občini Jesenice v letu 1979, ki zajema kar 29 različnih prireditvev, oziroma praznovanj obletnic, praznikov in drugih pomembnejših dogodkov. V predlogu koledarja so tudi konkretno nave-

deni organizatorji posameznih praznovanj in nosilci programa.

Na seji predsedstva bodo spregovorili tudi o predlogu samoupravnega sporazuma o praznovanju dedka Mraza v občini Jesenice, ki naj bi ga podpisali: zveza društev prijateljev mladine, OK SZDL, OK ZSMS, občinski svet ZSS, skupščina občine, samoupravne interesne skupnosti, delovne organizacije oziroma TOZD in delovne skupnosti ter krajevne skupnosti v občini Jesenice.

Namen sporazuma je, da bi novoletno praznovanje in praznovanje dedka Mraza dosegla svoj družbeni in vzgojni cilj in da bi praznovanje zajelo vse otroke v starosti od drugega do enajstega leta starosti (do dokončane četrtega razreda osnovne šole). To pa je povezano z organizacijo ustreznih in kvalitetnih kulturnih prireditvev, praznovanj in obdarovanjem, kar naj bi enakopravno in enakovredno doživljali vsi otroci, kar bo prispevalo k lepšemu doživljanju otroštva in poglajalo medčloveške odnose.

Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, delovnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitičnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij naj bi po sporazumu zagotavljali obdaritev in novoletno praznovanje dedka Mraza vsem otrokom v občini, s tem da bi združevali sredstva v višini 0,05 % od mase osebnega dohodka v preteklem letu. Na ta način ugotovljena sredstva pa naj bi se obračunavala od ugotovljenega dohodka delovne organizacije, delovne skupnosti SIS, DPO ali DPS. Sredstva naj bi se odvajala na poseben žiro račun, s katerim bo upravljal poseben koordinacijski odbor za praznovanje dedka Mraza pri predsedstvu občinske konference SZDL, ki bo tudi odgovoren za evidenco in uporabo vplačanih sredstev, za program in akcijsko izvedbo praznovanja in obdaritve otrok v občini.

Predlog samoupravnega sporazuma vsebuje konkretne zadolžitve posameznih izvajalcev, med drugim se podpisnice tudi obvezujejo, da ne bodo še posebej organizirale obdarovanja otrok svojih delavcev, ki bodo udeleženi praznovanju dedka Mraza v krajevnih skupnostih, šolah ali vzgojno varstvenih zavodih.

POPRAVEK

SEJA SKUPŠČINE KS
IN KK SZDL V PLANINI
POD GOLICO

V zadnji, drugi številki Zelezarja smo na 12. strani objavili sestavek pod gornjim naslovom, v katerem je v predzadnjem odstavku izpadla vrstica in je bil zato smisel odstavka precej spremenjen. Pravilno bi se odstavek moral glasil:

Poudarili so tudi, da je treba resno in odločno pristopiti k reševanju problematike gradnje vikendov, saj je KS v sedanjem primeru pri izdaji gradbenih dovoljenj nemočna, da bi zagovarjala interese in stališča krajanov. Gradnja vikendov naj se omeji na za to določena območja, ki pa bi morala biti komunalno urejena. (Izpadel je polkrepko pisani tekst.)

Opravičujemo se avtorici sestavka in bralcem za neljubo pomoto.

Uredništvo

OBRAMBNI KROŽEK V LEŠKI OSNOVNI ŠOLI

V decembru lanskega leta je bil v osnovni šoli F. S. Finžgar v Lescah ustanovljen sestanek obrambnega krožka. Učenci so s tem tudi počastili dan Jugoslovanske ljudske armade.

Tega sestanka so se udeležili učenci 5., 6., 7. in 8. razreda. Pobudo za ustanovitev obrambnega krožka je dal odbor za ljudsko obrambo v občini. Sestanek je vodil tov. Rozman, načelnik oddelka za ljudsko obrambo in družbeno samozagotovitost občine Radovljica, sodelovali pa so še nekateri člani teritorialne obrambe.

Tovariš Rozman je najprej pozdravil vse učence in se jim zahvalil, da so se zbrali v tako velikem številu. Povedal je, da bo to prvi tistinski krožek v radovljiški občini. Osvetlil je pomembne dogodke naše revolucije in poudaril pomen JLA v preteklosti in danes. Nato je predlagal načrte in program delovanja obrambnega krožka. Kot smo lahko videli, je program zelo zanimiv in raznovrsten. Učenci naj bi se seznanili z raznim orožjem, z zgodovino naše boja, obiskali naj bi več vojašnic, naše graničarje, preživeli dan v vojaškem taboru, spoznali bi se z reševanjem ranjenecov itd. Seveda pa bodo program lahko dopolnili tudi člani krožka.

Učencem je predlagal, da bi se krožek imenoval kar odred. Tvorili naj bi ga dve četi, prva in druga. Učenci so nato izvolili tudi komandanta in komisarja odreda ter komandante in komisarje obeh čet. Za komandanta odreda je bil izvoljen Bogdan Jug, učenec 7. a razreda, komisar pa je Marko Meze, učenec 8. b razreda. Komandant prve čete je Branko Novak iz 6. a razreda, komisar pa Mojca Valjavec iz 5. a razreda. Komandant druge čete je Roman Hafner iz 8. b razreda, komisar pa Katarina Jelenc, učenka 7. b razreda.

V drugem delu sestanka smo si ogledali film, ki je prikazoval razvoj JLA. Posebno nas je pritegnilo orožje, ki ga uporabljala naša armada.

Sestanek je bil pester in zanimiv, zato želimo, da bi se kar najhitreje spet srečali.

Marko Meze, 8. b r.
OŠ F. S. Finžgarja Lesce
— novinarski krožek

MEDNARODNO LETO OTROKA

ZELENE POVRŠINE IN VEČ ŽIVLJENJSKEGA PROSTORA NAŠIM NAJMLAJŠIM — OSNOVNA TEMA NA ZVEZNEM POSVETOVANJU O DRUŽBENEM VARSTVU IN VZGOJI OTROK

V Skopju je prejšnji teden potekalo dvodnevno posvetovanje o stanju družbenega varstva in vzgoje otrok v Jugoslaviji. Posvetovanje je organiziral svet Zveze sindikatov Jugoslavije — predsedstvo komisije za življenjske in delovne pogoje. Posveta so se udeležili predstavniki zveze sindikatov republik in pokrajin, vabljeni pa so bili tudi delavci, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo z družbenim varstvom predšolskih otrok. Posvetu je oba dneva prisostvoval tudi predsednik sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Spiljak.

Poročila za posvet so vsebovala načelna in konkretna stališča programov razvoja družbenega varstva predšolskih otrok v republikah, pokrajinah, posameznih občinah in krajevnih skupnostih. Razprava na posvetu je potekala o problemih in tudi uspehih doseženih na tem področju.

Slovenski predstavniki smo na posvetu poročali in razpravljali o stanju družbenega varstva predšolskih otrok pri nas v okviru republike, občine in v posameznih krajevnih skupnostih.

Udeleženci posveta so ugodno ocenili to, da se zveza sindikatov vključuje v problematiko družbenega varstva otrok. To pomeni, da družbena skrb za našega otroka postaja sestavni del nas in vseh delovnih ljudi. Obvezno vključevanje družbenopolitičnih organizacij in aktivno sodelovanje na tem področju sta verifikirala tudi 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije in 8. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije.

V razpravi smo slovenski delegati razpravljali predvsem o konkretnih programih družbenega varstva predšolskih otrok, ki jih samoupravno izvajamo na področju širše družbene solidarnosti v okviru zveze skupnosti otroškega varstva SRS, o izvajanju občinskih programov samoupravnih interesnih skupnosti otroškega varstva, bistvo razprave pa je bilo usmerjeno v samoupravno organiziranje krajevne skupnosti kot specifične samoupravne interesne

skupnosti, v kateri občani z medsebojno pomočjo in solidarnostjo zadovoljujejo svoje osebne in skupne potrebe na vseh področjih, zlasti pa še na področju družbene skrbi za naše najmlajše.

V jesenski občini so občani že v več krajevnih skupnostih neposredno sodelovali s svojim delom in sredstvi za pridobivanje večjega življenjskega prostora naših otrok. Taki primeri so bili v Ratečah, Kranjski gori, na Plavžu, Blejski Dobravi in morda še kje drugje. Uspeh ni izostal, saj smo že v treh krajevnih skupnostih sprejeli vse prijavljene otroke v družbeno varstvo in vzgojo. Tak način samoupravnega organiziranja in medsebojne solidarnosti občanov v krajevnih skupnostih je na posvetu ugodno ocenil tudi predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Spiljak v svojem zaključnem govoru. To pa je spodbuda za nas, da smo na pravi poti.

Vsi skupaj se moramo zavediti, da je krajevna skupnost, kot posebna samoupravna interesna skupnost temelj našega socialističnega sistema, kjer lahko pridejo do izraza vse oblike medsebojne pomoči, toplejših medsebojnih odnosov, družbene samozagotovitosti, splošna ljudska obramba, dana pa nam je možnost, da s skupnimi močmi zadovoljujemo svoje osebne in skupne potrebe na vseh področjih, zlasti pa še na področju družbenega varstva in vzgoje naših najmlajših, ki smo jim dolžni dati svoj prostor na soncu. To pravico daje občanom v Krajevni skupnosti tudi ustava in resolucija o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti.

V zaključnem govoru je predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Spiljak pohvalil naša prizadevanja in nas obvestil, da bo o družbeni skrbi za otroke v bližnji prihodnosti razpravljala tudi plenum Zveze sindikatov Jugoslavije.

Izvajanje sklepov in stališč, sprejetih na posvetu je naš prvi prispevek v akcijah, ki bodo sledile v okviru akcij mednarodnega leta otroka.

Vera Dulmin

REZERVNI VOJAŠKI STAREŠINE IZ KO ŽIROVNICA STROKOVNO USPOSOBLJENI ZA SODELOVANJE Z VSEMI OBRAMBNI MI STRUKTURAMI

Na izredno širokem in razgibanem geografskem območju v krajevni skupnosti Žirovnica so pomembne strateške mikavnosti, kot so stromo planinsko pobočje pod Karavankami, široka odprtost proti letališču Lesce in dalje v Ljubljansko kotlino, obdelovalne kmetijske površine, elektrarna Moste ter zelo ozko grlo proti Jesenicam s cestnim viaduktom in železniškim mostom.

Ravno ti strateško pomembni dejavniki pa so tudi RVS v KO Žirovnica narekovali, da se tesno povežejo z vsemi obrambnimi strukturami v KS Žirovnica. In kot je poudaril predsednik KO ZRVS Žirovnica Mirko Razingar, se zavedajo, da se pred rezervnimi starešinami postavljajo vedno bolj zahtevne naloge, od strokovnega izobraževanja do idejnopoličnega izpopolnjevanja. Le dobro usposobljeni starešine lahko opravljajo svoje dolžnosti, ki jim jih nalaga splošni ljudski odpor in družbena samozagotovitost naše družbe.

Obsežen program splošno vojaškega usposabljanja in idejnopoličnega izobraževanja so v celoti realizirali. Poleg številnih predavanj so uspešno izvedli tudi taktično nalogo reševanja na zemljišču na temo: Obramba mest v splošni ljudski obrambni vojni. Predavatelje, oziroma strokovni kader so si zagotovili z lastnih vrst. Posebej je treba poudariti, da so bile naloge na topografskih kartah RVS iz Žirovnice odlično izdelane.

V sodelovanju z obrambnimi strukturami enot NZ, CZ, TO in SZDL uspešno izvajajo obrambni plan na šoli in v KS Žirovnica, kjer praktično preizkušajo nekatere postavke iz obrambnega načrta. Izredno aktivni pa so v RVS tudi v vaških mladinskih društvih. Ravno zaradi tako aktivnega in zavzetega dela in sodelovanja rezervnih vojaških starešin s krajanji in mladino, je obrambna vzgoja dosti uspešna.

Z množično udeležbo RVS na pohodih po partizanskih poteh, proslah in prireditvah v sodelovanju z mladino in ZB NOV si nenehno pridobivajo za ohranjanje in razvijanje evolucionarnih tradicij, za kar so člani RVS še posebej zadolženi.

Sodelovanje z enoto graničarjev karavli narodnega heroja Matija Gerdnika-Tomaža jim narekuje poudarjati in ohranjati bratstvo in solidarnost naših narodov in narodnosti. Skupaj že nekaj let prirejajo

različna tekmovanja za prehodni pokal.

RVS so se tudi aktivno vključili v predkongresne priprave na 8. kongres ZK Slovenije in 11. kongres ZK Jugoslavije. Kongresni dokumenti in izhodišča ZK so pri RVS našli na pozitiven odmev. Že nekaj časa se pripravljajo za ustanovitev aktivna ZK KO ZRVS Žirovnica, ki po številu članov RVS ni posebno velika organizacija, bo v kratkem dosegla, da bo polovica članov RVS v vrstah ZK. Zato se bodo tudi v prihodnje še bolj prizadevali, poleg strokovnega izobraževanja, za marksistično izobraževanje in idejnopolično izpopolnjevanje, pri krepitvi delegatskih odnosov in družbene preobrazbe sredine, v kateri živijo.

V razgovoru s predsednikom KO ZRVS Žirovnica zapis pripravil Jože Urh

URESNIČEVANJE ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

Zakon o združenem delu je bil sprejet 25. novembra leta 1976, sedaj pa sta minili tudi dve leti, s tem pa tudi rok, v katerem je bilo potrebno razne samoupravne akte uskladiti z določili tega zakona. Da bi lažje spremljali uresničevanje določil tega zakona, so v jesenski občini marca pred dvema letoma imenovali komisijo za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu pri skupščini občine. Naloge komisije so se nanašale na področja, kako organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti uresničujejo izvajanje zakona, kako spreminjajo vsebinske odnose na področjih dela z družbenimi sredstvi, pridobivanja in delitve dohodka, upravljanja s sredstvi družbene produkcije ter uresničevanja samoupravnih pravic delavcev. Komisija je takoj po imenovanju sprejela tudi program dela, ki je obsegal ocenitev stanja pri uresničevanju zakona o združenem delu, metode dela komisije, ukrepanje in dajanje pobud in ocenjevanje posameznih samoupravnih aktov.

Komisija je ugotovila največjo aktivnost v mesecih na prehodu iz leta 1977 v leto 1978, v tem času so namreč sprejemali samoupravne akte s področja dohodkovnih odnosov in delitve sredstev za osebne

dohodke in skupno porabo. V delovnih organizacijah so bili aktivni tudi v drugi polovici preteklega leta, ko se je bližal zadnji rok za usklajitev zadnjih aktov z zakonom o združenem delu.

Pri analiziranju samoupravnih aktov so ugotovili, da so se sestavljali precej orientirani na prepisovanje zakona in drugih zakonskih določil. Iz nekaterih aktov je razvidno, da so jih sprejemali z naglico in tako so akti le formalno usklajeni z zakonom, ne uravnavajo pa dela in življenja v konkretnih sredinah. Marsikje so pozabili, da sprejemanje samoupravnih aktov po temeljiti pripravi in razpravi pomeni poleg samoupravnega akta tudi nov prodor samoupravne prakse, mišljenja in odnosa do dela in upravljanja z družbenimi sredstvi.

Člani komisije so obiskali tudi več organizacij združenega dela, kjer so najbolj kasnili s sprejemanjem aktov in ugotovili precej neresnosti.

Iz analize, ki jo je pripravila komisija in prinaša podatke o sprejetih samoupravnih aktih, ki jih je komisija prejela do 31. decembra lani, izhaja, da so statusne samoupravne akte sprejele vse organizacije združenega dela. Statute so sprejele vse temeljne organizacije, delovne skupnosti in enovite delovne organiza-

cije, razen dveh delovnih organizacij, v katere se združujejo temeljne organizacije, vendar akte že pripravljajo.

Precej slabše je na področju sprejemanja samoupravnih sporazumov s področja planiranja. Te samoupravne akte je sprejelo komaj 63 odstotkov organizacij združenega dela.

V marsikateri sredini kasnijo tudi s sprejemanjem pravilnikov o delovnih razmerjih in do konca preteklega leta je komisija prejela pravilnike od 74 odstotkov organizacij združenega dela.

Med drugim so tudi ugotovili, da so pri samoupravnih aktih s področja dohodkovnih odnosov marsikje pozabili na pogoje, da mora delavec odločiti o celotni družbeni reprodukciji, o pridobivanju in razporejanju dohodka v temeljni organizaciji in ne na nivoju delovne organizacije, kot se to še ponekod dogaja.

V samoupravnih aktih je tudi slabo opredeljena svobodna menjava dela tako med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi kot med OZD gospodarske dejavnosti in OZD družbene dejavnosti. 67 odstotkov delovnih organizacij je sprejelo samoupravni sporazum ali pravilnike o razvidu del, vendar je opaziti vrsto

pomanjkljivosti zato je komisija imenovala posebni strokovni odbor, ki bo izdelal podrobna navodila kot pripomoček za izdelavo teh aktov.

Tudi samoupravni akti s področja inovacij in reševanja stanovanjskih vprašanj niso zadovoljivo urejeni.

Komisija je ugotovila, da nekatere OZD kasnijo s prejetjem samoupravnih aktov, za kar so odgovorni individualni poslovodni organi, strokovne službe, družbenopolitične organizacije in samoupravni organi.

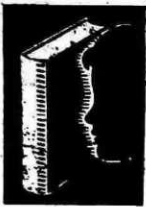
Individualni poslovodni organ je že po zakonu dolžan, da zakonito posluje in zato bo treba proti vsem, ki niso spoštovali zakona o združenem delu, tudi ukrepati.

Nadaljnje delo komisije pa bo temeljilo na analiziranju že sprejetih samoupravnih aktov, na dajanju pobud za spremembo posameznih neprimernih določil v samoupravnih aktih, prizadevala pa si bo tudi, da bi v vseh sredinah sprejeli vse potrebne akte. Največ pozornosti bodo vsekakor namenili izvajanju samoupravnih aktov v praksi.

Rk

Pobrateno Valjevo v januarjskih dneh (foto J. Rabič)

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Hubert SELBY: Poslednje skretanje za Bruklin. Beograd 1978.

Spet poročam o eni izmed številnih inčinih verzij, ki naj bi bil vodilna smer v današnji umetnosti. Pri tem pa je treba dodati, da je knjiga *Last Exit To Brooklyn* — tako se glasi naslov izvirnika — stara že več kot dve desetletji. Srbohrvaški prevod danes učinkuje zelo moderno. Zdi se, da je šolsko razvrščanje avtorjev in knjig v tokove — ki da si sledijo po nekem redu — nekaj zelo nasilnega.

Sicer pa so tudi Britanci čakali skoraj deset let na svojo izdajo, se pravi na dovoljenje cenzure za natis. Kaj je puritanske cenzorje tako motilo pri tej knjigi? Pornografija oziroma prostaška govorica ljudi iz dna? Dejstvo, da se v tej knjigi razkriva temna plat urbanizirane družbe?

Za nekoga bo to pornografski, za koga drugega spet izrazito socialni roman. Po mojem ni eno ne drugo. Čeprav gre v tem delu tudi za mučne in za umazane stvari, pa ga vendarle ne bi dali v isti koš z nekaterimi dvomljivimi mojstrovini zadnjega časa, recimo s filmi zadnjih let, ki lovijo občinstvo na limanice sadomasohizma. Selbyjev roman pravzaprav ni v sorodu s filmi kot *Nočni portir*, *Zadnji tango* ali *20. stoletje*, ki bodisi mučijo bodisi privlačijo občinstvo z mešanico krvi in blata. Podobnost je po mojem samo zunanja.

Zakaj si je avtor izbral ljudi iz predmestja? Rekel bi, da zato, ker po njegovem občutku prav ti ljudje bolj naravnost izrekajo svojo »resnico«.

Če tu se zadnjič izstopi za v *Brooklyn* vzamemo kot celoto, potem je to vsekakor »večglasno« delo. Prvi vtis: ta pisatelj ima velik dar za opazovanje, se ti ob prvem premisleku sprevrže v ta avtor ima velikanski dar za poslušanje. Nič drugače kot s poslušanjem si ne bi bil mogel nabrati tako obsežnega in tako raznolikega znanja o človeških zadevah: — od tega, kaj se pogovarjajo črnske gospodinje v pralnici pa do tega, kakšne občutke ima homoseksualec-prostitutka, ko leže v posteljo s klientom oziroma do tega, kakšno vzdušje vlada na orgiji, kjer se družba, sestavljena iz v ženske preoblečenih toplih bratcev in pravih moških (pravkar izpuščenih zapornikov) naceja z džinom in vzpodbuja z benzedrinom.

FOLKLORNA SKUPINA IN »VESELI UPOKOJENCI« V DU JAVORNIK — KOR. BELA

Priprave na lanskeletni teden upokojencev so spodbudile in poživile društva upokojencev jeseniške občine, da bi kar najbolje prikazala svojo dejavnost. Tako smo tudi društvo upokojencev Javornik — Koroska Bela na pobudo poštvalne članice Marije Heberle, ki jo je sprva tudi vodila, organizirali folklorno skupino, ki je štela pri prvem nastopu le osem članov, vključno s harmonikašico Marijo Koder. Oblike so bile sponosene od DPD Svoboda T. Čufar Jesenice, deloma pa iz gledališča Tone Čufar Jesenice, ki jima za razumevanje našega dela in brezplačno posojilo iskrena hvala!

Prvi nastop je bil ob zaključku tedna upokojencev 16. septembra in navdušenje gledalcev je bilo dokaz, da je skupina v svojem prizadevanju uspela ter vzbudila zanimanje.

Vadili so neutrudno. Skupina se je povečala, pri vajah ji je bil v pomoč Bernard Svetlin in drugi njihov nastop je bil že 11. novembra na srečanju 80-letnikov.

Na tem srečanju pa je prvič nastopil tudi domači vokalno-instrumentalni ansambel »Veseli upokojenci«. Sestavljajo ga: G. Peternej in St. Gorišek (harmoniki), Dr. Janšič (kitara) in K. Bogataj (bobenček) in prikazujejo s folklorno skupino lepo usklajeno celoto.

Ti dve sekciji sta društvo še bolj popularizirali in vabila za gostovanje so jima dajala predvsem moralno oporo, da sta z vso vnemo delo nadaljevali.

Tako sta že v treh mesecih minulega leta imeli kar šest nastopov. Poleg navedenih dveh je 23. novembra v domu DU na Jesenicah ob sprejemu 80-letnikov.

26. novembra pa v Davči v Selški dolini nad Železniki za popestritev programa za dan republike. Organizator je bil Gabrijel Peternej, vaščani pa so izrazili željo, da bi jih še večkrat obiskali.

27. novembra sta folklorna skupina in instrumentalni kvartet

Zakaj naj bi to bilo »večglasno« delo? Avtor vsekakor ne zastopa stališče svojih junakov, pač pa jih pusti govoriti. Pusti jih govoriti na glas in spet jih spremlja, ko njihov glas zdrse pod prag slinosti, v notranji monolog. Tega, kar izpovedujejo, ne prodaja kot svojo resnico, prav tako pa tega ne izpodjeda z namigovanjem na pravo resnico, z razkrivkavanjem svojih oseb ali ironiziranjem. Brez izbire pusti do besede njihovo noro samoljubje, njihove upe in njihovo bedo.

Po zunanji zgradbi je ta roman podoben Dos Passovim delom. Posamezne zgodbe so le za silo povezane med seboj s tem, da nekatere osebe nastopajo tu in tam. Prvi dve zgodbi govorita o skupini v ženske preoblečenih moških prostitutk in o skupini kriminalcev, ki so jim nekakšni ljubčki in zvodniki. Tretja zgodba je najdaljša. Govori o zaupniku sindikata, ki v času velike stavke razpola s stavkovnim skladom; v tem času odkrije svojo pravo homoseksualsko naravo, začne zahajati v lokale, kjer se zbirajo transvestiti in zapravlja sindikalni denar zanje. Konec je tragičen: v tem, ko stavkajoči slavijo triumf, pa junak zgubi tla pod nogami in propade v neznanski moralni bedi. V tem koncu je tudi tragični vrhunec knjige.

V četrtem delu se namreč ta tragična ostrina nekako umakne v ozadje: sklepi stavek te simfonije deluje pomirjujoče — in sploh je celotno delo ubrano kot pot iz teme — ne v svetlobo, ampak v manjšo temo. Zdi imamo namesto usode nekega iztirjenca pred sabo prerez skozi življenje neke srenje, sodoživljamo en dan življenja preprostih večidel črnih družin, ki prebivajo v velikanskem stanovanjskem bloku. Brezposelnosti možje poležavajo,

pijejo in sanjarijo o punčkah, ki jih bojo položili; žene se jezijo nanje zaradi njihove lenobe in samopašnosti; otroci jo usekajo po svoje, nagajajo ali pa se združujejo v tolpe nasilnežev — ali pa v krožke narkomanov.

Ta situacija nas malce spominja na zgodnja Zidarjeva dela. Le da se pri Zidarju že takrat prebija v ospredje religija, filozofija, morala. Nikjer ni rečeno, da Selby nima odnosa, svojega odnosa do teh »globokih« reči; kaže pa, da pri njem vse to, kadar piše roman, ostaja lepo v glavi in se ne zliva na papir. V romanu pa govorijo osebe, te pa so tako preproste in neposredne, da jim ni do sajenja rožic. Le nekateri skrajno fini transvestiti se v svoji mehkužnosti občasno postavljajo s kulturnim govorjenjem.

Vprašanje je, ali bomo to delo kdaj lahko brali tudi v slovenščini. Tudi če bi prišlo do prevoda, bo ta prejkone zelo zaostajal za srbohrvaškim. Dejstvo je, da preprosto nimamo še takega predmetnega slanga oziroma vrste slangov, iz katerih lahko izbiraš različice, ki bojo zbudile okus po brooklynskem slangu, kot je to lahko storil srbski prevajalec. Ta v spremni besedi pravi, da imajo Amerikanci strašno domišljijo za preklinjanje, na srečo imajo Srbi še hujsko. In še, »da je minil čas, ko smo govorjenje Črncev prevajali tako, da smo dajali vse glagole v nedoločnik«. V slovenskem prevajalstvu ta čas še ni minil. Prevod Cice v metruju je edina svetla zvezda na tem nebu.

Sicer pa tudi izvirnik ni bil dostopen angleškemu cenzorju brez slovarja! In tudi pričujoči prevod bo bralcu, ki zna le knjižno srbohrvaščino, le delno razumljiv: smetana mu bo šla mimo ušes.

PLANINCI SO POLAGALI OBRAČUN SVOJEGA DELA

V soboto, 20. januarja je bil v dvorani osnovne šole na Koroski Beli 31. občni zbor planinskega društva Javornik — Kor. Bela. Zbralo se je preko 200 članov in ljubiteljev planinstva, ki so poslušali daljše poročilo dosedanjega predsednika Marjana Bega, kakor tudi poročila drugih članov upravnega odbora.

Iz podanih poročil smo se lahko prepričali o bogatem in plodnem delu, ki ga društvo opravlja že preko 30 let. Tudi rezultati doseženi v preteklem letu so razveseljevali kljub temu, da ni manjkalo težav. Tako kot druga društva se namreč tudi PD Javornik — Kor. Bela srečuje vsako leto s problemom oskrbnosti predvsem v visokogorskih postojankah. Čeprav si je vodstvo društva prizadevalo, da bi za vse postojan-

ke preskrbelo stalno osebje, mu v lanskem sezoni to za Stančev dom pod Triglavom ni uspelo. Le prizadevnosti odbora in poštvalnim članom se imamo zahvaliti, da je bil dom kljub temu vse leto oskrbovan. Kar 32 »amaterjev« se je zvrstilo v dobrih dveh mesecih. Iz številnih pohval pa izhaja, da so bili obiskovalci doma tudi s takšnim načinom oskrbovanja zadovoljni.

Razen gospodarske problematike se je predsednik dotaknil tudi organizacijskih vprašanj, predvsem pa pravga planinskega udeleževanja, ki se odraža v številnih delovnih akcijah, srečanjih, pohodih, proslavah in izletih. Lahko trdimo, je dejal predsednik, da so se člani v večjem ali manjšem številu odzvali prav vsem srečanjem na območju Gorenjske, posamezniki pa so se udeležili tudi nekaterih proslav, izvedenih za širši slovenski prostor.

Brez dvoma pa je bil v lanskem letu podarek na proslavi 200-letnice prvega pristopa na simbol naše domovine Triglav, kjer je bilo društvo udeleženo tudi kot gostitelj številnih obiskovalcev, ki jih je poleg drugih postojank moral prevzeti Stančev dom. Nelahka naloga je tudi vsakoletna izvedba spominskega pohoda na Stol, ko ob stalnem naraščanju števila pohodnikov, obstoječa Prešernova koča postaja čedalje bolj ozko grlo. Temu pa se pridružuje še težave s samim odprtjem koče, ogrevanjem, sušenjem prostorov itd.

Tako predsednik kot kasnejši govorniki so se dotaknili plodnega sodelovanja društva z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in krajevni skupnosti, kar se posebno odraža po lanskeletni reorganizaciji krajevne skupnosti.

Iz finančnega poročila, ki ga je podal računovodja tov. Kofol je razvidno, da je društvo poleg kritja vseh stroškov uspelo vložiti znatna sredstva v obnovo in vzdrževanje svojih starih postojank. Stančev dom dobiva v celoti novo leseno zunanjo oblogo, v Krmi je izboljšana notranja oprema in prizidku, za povečanje in obnovo Prešernove koče na Stolu pa je že pripravljeno nekaj materiala. Omeniti moramo, da je k tem stroškom znaten delež prispevala tudi planinska zveza Slovenije. Predsednik se je zahvalil tudi konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne za pomoč, ki jo le-ta nudi z usmerjanjem sredstev v telesno-kulturne organizacije.

Z velikim zanimanjem so navzoči sledili poročilu načelnice mladinskega oddelka, kateremu se zaenkrat ni še treba ukvarjati z gospodarskimi vprašanji. Ravno zaradi tega se v delu MO odraža predvsem tisto, kar naj bi planinstvo dejansko predstavljalo. V poročilu smo lahko sledili številnim akcijam, ki jih je izvedel mladinski odsek, od sestankov s pionirji v šoli, izletov, proslav, taborjenja, do predavanj in tečajev, ki usposablja mlade planince v prave ljubitelje naših gor.

Poleg pozdravov, ki so jih obnemu zboru prinesli številni zastopniki sosednjih društev in predstavnik PZS, so v zivahni razpravi posamezniki predvsem izražali željo, da bi v okviru sredstev, ki jih družba usmerja za telesno-kulturno dejavnost, planinska društva prišla do nekoliko večjega deleža kot doslej.

Ker je pretekla dveletna mandatna doba dosedanjemu upravnemu odboru, so bile izvedene tudi volitve, ki so v sestavi odbora prinesle nekaj sprememb, delno zaradi obremenjenosti posameznikov na drugih področjih, delno pa zaradi osebno izražene želje. Vsekakor sestav novega odbora, ki ga bo tudi v bodoče vodil Marjan Beg zagotavlja, da bo društvo tudi vnaprej skušalo čimbolje upravičiti svoj obstoj, predvsem za usmerjanjem članstva v tisto planinsko dejavnost, ki z majhnimi stroški lahko veliko prispeva k razvijanju humanih medsebojnih odnosov, boljšemu počutju nas vseh in ki nas bo vzgajala v prave ljubitelje naših gor. Dobra volja in nad 1500 članov, nam to vsekakor zagotavljata.

Tako kot vsako leto je bil občni zbor zaključen s prijetno zabavo, kjer smo lahko v sproščnem razgovoru za trenutek pozabili, da je pred nami novo naporno leto, saj je delo v planinstvu neprestano dopolnjevanje poklicnega dela s koristno in zdravo družbeno dejavnostjo.

S. M.

RAZPIS SREČANJA GLEDALIŠKIH SKUPIN SLOVENIJE

Zveza kulturnih organizacij Jesenice obvešča vsa kulturna društva in organizacije v občini Jesenice, da v letošnjem letu ne bo posebnega, časovno opredeljenega občinskega srečanja gledaliških skupin, temveč naj vsa društva in organizacije, ki na srečanju nameravajo sodelovati, sproti prijavljajo vse svoje predstave občinski zvezi. Vse prijavljene predstave si bo ogledala posebna komisija pri občinski zvezi kulturnih organizacij in ustrezne predstave predlagala za področno srečanje gledaliških skupin gorenjske regije, ki bo od 2. do 8. aprila po sistemu časovno zaporedne vezane menjave gostovanj med sodelujočimi skupinami v več krajih.

Prijave za sodelovanje sprejema zveza kulturnih organizacij Jesenice od dneva razpisa do 20. marca. Prijava mora vsebovati: naslov dela, avtorja, društvo, ki ga izvaja, ime in priimek režiserja, spisek igralcev, kraj, datum in uro prireditve.

Prijave morajo prispeti najmanj sedem dni pred predstavo.

RAZSTAVNA DEJAVNOST NA JESENICAH V PRETEKLEM LETU

Likovni klub DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki združuje prek 20 slikarjev ljubiteljev in skrbri za njihovo likovno izpolnjevanje in nadaljnjo rast ter je organizator svojih razstav in razstav drugih slikarjev na Jesenicah in izven, je lansko leto zaključil izredno uspešno. V lanskem letu je organiziral in pripravil na Jesenicah in izven skupaj 26 razstav in s svojimi člani sodeloval v treh slikarskih kolonijah.

Na Jesenicah so bile v lanskem letu v organizaciji in izvedbi DOLIKA naslednje razstave:

— DOLIK — kolektivno ob kulturnem prazniku Slovencev (16 slikarjev, 36 del),

— gorenjski likovniki (15 slikarjev, 15 del),

— dela iz planinske slikarske kolonije Vrščič (8 slikarjev, 22 del), ob 200-letnici prvega pristopa na Triglav,

— akademski slikar Janez Ravnikar z Bleda,

— ruški likovni krog (14 slikarjev, 39 del),

— DOLIK — kolektivno ob občinskem prazniku Jesenic (15 slikarjev, 29 del),

— akademski slikar Boni Čeh,

— društvo likovnih samorastnikov Ljubljana — kolektivno,

— likovno društvo Petra Labode Domžale — kolektivno,

— akademski slikar Ljubo Ravnikar (spominska),

— DOLIK — kolektivno v počastitev dneva republike (19 slikarjev, 33 del),

— RELIK, revirski likovniki Trbovlje — kolektivno.

Slikarji združeni v likovni klub DOLIK pa so se predstavili v naslednjih krajih:

— DOLIK — kolektivno v Novi Gorici (17 slikarjev, 34 del),

— DOLIK — kolektivno v Rušah (17 slikarjev, 33 del),

— člana DOLIK Franc Dolinšek in Jože Dakscofler v Novi Gorici (24 del),

— DOLIK — kolektivno v Trbovljah ob podpisu listine o pobratenju med občinama Trbovlje in Jesenice (11 slikarjev, 25 del),

— člani DOLIK Janez Ambrožič, Pavle Lužnik in Tone Tomazin v Ljubljani,

— člani DOLIK dr. Gura in dr. Bemova-Gala v okviru slikarjev zdravstvenih delavcev,

— člani DOLIK na razstavi planinske slikarske kolonije v Kranjski gori (8 slikarjev, 17 del),

— DOLIK — kolektivno po končani slikarski koloniji v Mostu na Soči (13 slikarjev, 30 del),

— DOLIK — kolektivno v Domžalah (16 slikarjev, 26 del),

— DOLIK — kolektivno v Trbovljah (16 slikarjev, 26 del),

— DOLIK — kolektivno v okviru razstave v Mariboru v počastitev 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije (8 slikarjev, 14 del),

— član DOLIK Rudolf Arh v Novi Gorici (33 del),

— DOLIK — kolektivno v Krškem — Brestaniški grad (16 slikarjev, 26 del),

— člani DOLIK po končani slikarski koloniji Gorenjke v Kranjski gori (7 slikarjev, 32 del).

Dolikovci so se v letu 1978 udeležili naslednjih slikarskih kolonij:

— planinske slikarske kolonije na Vrščiču — 9 članov,

— lastne slikarske kolonije v Mostu na Soči — 13 članov,

— slikarske kolonije GORENJEKE v Podkorenu — 7 članov.

Če pri tem upoštevamo, da vsa dela v zvezi s pripravo in izvedbo razstav opravijo člani DOLIK ljubiteljsko, je to neprecenljiv prispevek jeseniških slikarjev k bogati likovni razstavni dejavnosti na Jesenicah in izven. V to pa moramo vključiti tudi njihovo lastno likovno tvornost, ki plemeniti likovno-estetska prizadevanja v občini in v širšem družbenem prostoru. In končno, če upoštevamo, da vse likovne razstave na Jesenicah odpirajo s krajšimi kulturnimi programi in spremeno besedo ob otvoritvi in da si vsako razstavo v poprečju ogleda čez 800 delovnih ljudi in občanov, potem je to zgovoren dokaz o veličini te dejavnosti v jeseniški občini. Pri tem pa ne bi smeli zanemariti dejstva, da se dolikovci redno tedensko sestajajo na delovnih in kritičnih večerih in da ogromno prostega časa porabijo za lastno ustvarjanje v naravi in doma.

RAZPIS SREČANJA »NAŠA BESEDA 79«

Zveza kulturnih organizacij Jesenice ter občinska konferenca ZSMS Jesenice obveščata vsa kulturna društva in organizacije, mladinske organizacije, klube in osnovne ter srednje šole, da tudi v letošnjem letu poteka akcija »Naša beseda 79«.

Vsi, ki želijo sodelovati v tej akciji in sicer na področju mladinskih in pionirskih gledaliških in lutkovnih skupin, gledaliških krožkov, recitatorskih skupin, mladinskih skupin, literarnih skupin in krožkov mladinskih in pionirskih skupin, mladinskih in pionirskih likovnih skupin in krožkov, filmskih skupin, fotografskih krožkov, vokalnih in instrumentalnih skupin ter mladinskih in pionirskih skupin, ki se ukvarjajo z drugimi kulturno umetniškimi dejavnostmi, naj se prijavijo s svojimi prireditvami in predstavami občinski ZKO ali OK ZSMS Jesenice.

Prijava mora vsebovati: vrsto prireditve, avtorja dela (igre, recitala ipd.), ime in priimek vodja skupine (režiserja), naziv društva ali organizacije, ki program izvaja, spisek sodelujočih, kraj, datum in uro prireditve.

Kot edini pogoj za sodelovanje je, da je večina sodelujočih mlajša od 17 let.

Prijave sprejema posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov ZKO in ZSMS Jesenice od dneva razpisa do 20. marca, prispeti pa morajo najmanj sedem dni pred prireditvijo.

PROGRAM ŠPORTNIH PRIREDITEV KLUBOV ŠD JESENICE

UMETNO DRSLIŠČE:

rekreacijsko drsanje:

- petek, 26. januarja, ob 20. ure za železarno Jesenice,
- sobota, 27. januarja, ob 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure,
- nedelja, 28. januarja, ob 14. do 16. ure, od 17. do 19. ure in od 20. do 22. ure,
- petek, 2. februarja, ob 20. do 22. za železarno Jesenice,
- sobota, 3. februarja, ob 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure,
- nedelja, 4. februarja, ob 13.30 do 15.30 in od 16. do 18. ure.

Hokej:

- torek, 30. januarja, ob 18.30 super finale – II. tekma HK Jesenice: HK Olimpija, vstopnina 30 din,
- sreda, 31. januarja, ob 17.30 prvenstvo mladincev SR Slovenije HK Kranjska gora: HK Jesenice, vstopnina ni,
- nedelja, 4. februarja, ob 19. uri prvenstvo mladincev SR Slovenije HK Jesenice: HK Olimpija, vstopnina ni.

Umetnostno drsanje:

- sobota, 27. januarja, ob 7. uri klubsko prvenstvo.
- Keglanje na ledu:
- nedelja, 28. januarja, ob 7. uri X. mednarodni turnir,
- nedelja, 4. februarja, ob 7. uri slovensko prvenstvo.

Iz pisarne ŠD Jesenice

OBJAVA PROSTIH DEL IN NALOG

Svet delovne skupnosti TOZD Osnovne šole Tone Čufar Jesenice

objavlja prosta dela in naloge

UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA

za določen čas od 5. 2. do 30. 6. 1979 s polovičnim delovnim časom.

Pogoj: PRU angl. jezika.

Kandidati naj vložijo prijave v tajništvo šole. Objava velja 8 dni.

RAZVEJENA DEJAVNOST TRIGLAVSKE PLANINSKE MUZEJSKE ZBIRKE

Lansko leto v počastitev 200-letnice prvega pristopa na Triglav (1778–1978), 85-letnice slovenske planinske organizacije (1893–1978) in 50-letnice ustanovitve triglavskega planinskega društva na Dovjem in v Mojstrani (1928–1978), je v Mojstrani v Jakljevi hiši začela uspešno delovati triglavska planinska muzejska zbirka, katere nosilci so takoj ob ustanovitvi, 6. avgusta, uredili prvo planinsko in alpinistično zgodovinsko razstavo, ki je vzbudila najširše zanimanje in navdušenje ljubiteljev planinskoalpinistične zgodovine in obiskovalcev gora.

Kljub neugodnim pogojem in občutnemu pomanjkanju sredstev, toda z veliko mero entuziazma, so muzejski delavci že v prvem letu obstoja dosegli in zabeležili spodbudne in razveseljevalne dosežke. Pred pogazbo in uničenjem so rešili in ohranili bogate in redke planinskoalpinistične dokumente, eksponate in rekvizite iz tisočletne triglavske in planinske zgodovine. Priznanja in pohvale so dale muzejskim delavcem iz Mojstrane novega, še večjega poldneva in navdušenja.

V letošnjem letu, 12. januarja, so mojstranski planinci-zgodovinarji razstavili del teh dokumentov, rekvizitov in eksponatov v Godešiču (Škofja Loka). Razstavo je z izrednim zanimanjem obiskalo veliko ljubiteljev gora iz Škofje Loke in okolice in se o njej nadvse pohvalno izrazilo.

Trenutno gostuje ta zgodovinska razstava v Radovljici pod okriljem PD Radovljica (od 19. do 27. januarja). Ker vlada za redke razstavne dokumente, rekvizite in eksponate veliko zanimanje tudi v drugih PD in AC, se bo razstava selila po vsej Sloveniji in širšem Gorenjskem.

V času 14. tradicionalnega pohoda na Stol od 16. do 18. februarja bodo uredili muzejski delavci iz Mojstrane retrospektivno razstavo »13 pohodov na Stole« v Jesenicah, pozneje pa tudi v Radovljici in drugih krajih jeseniške in radovljiške občine. Za to dokumentarno razstavo zgodovine Stola in trinajstih pohodov na Stol

vlada že sedaj izredno zanimanje planincev, tabornikov, lovcev in članov borbovskih organizacij.

Z veliko željo, da bi pospešili zbiranje redkega in dragocenega dokumentarnega planinskoalpinističnega gradiva, bodo marljivo muzejski entuziasti iz Mojstrane tako kot doslej tudi v prihodnje prirejali občasne tematske razstave v Mojstrani, širšem Gorenjskem in Sloveniji.

V cilju in želji, da bi čimprej obogatili triglavske planinskoalpinistične zbirke in ohranili pred pozabo in uničenjem vsaj del naše bogate planinskoalpinistične zgodovine, vabijo in prosijo ljubitelji planinskoalpinistične muzejske zbirke vse, ki posredujejo kakršenkoli dokument, rekvizit ali eksponat, da ga odstopijo ali vsaj posodijo za izpolnitev in obogatitev bodočega slovenskega ali triglavskega planinskoalpinističnega muzeja, ki je že dolgoletna velika in vedno večja potreba našega naroda. Vsakega, kakršnega koli dokumenta, rekvizita, eksponata, cepina, stare razglednice, derez, popotne torbe, palice, fotografije in podobno, bodo v Mojstrani izredno veseli in lastniku iskreno hvaležni.

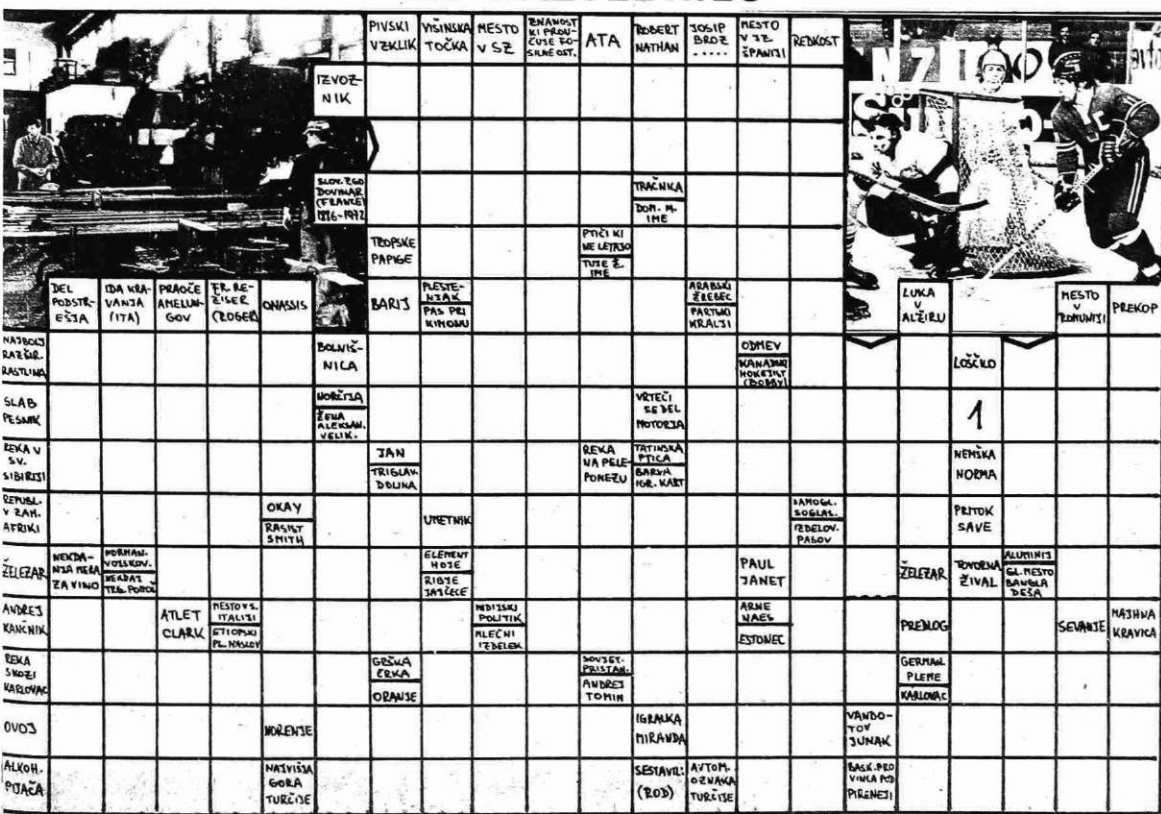
Po retrospektivni planinski zgodovinski razstavi o Stolu, najvišjem vrhu zelenih, cvetočih in razglednih Karavank in o dosedanjih trinajstih spominskih pohodih, bodo mojstranski planinski muzejski delavci sredi meseca marca pripravili zanimivo razstavo o naši 600-letni smučarski zgodovini v počastitev petega svetovnega prvenstva v smučskih poletih v Planici. Mojstrana, ki je dala našega prvega smučarskega državnega prvaka v tekih Janeza Hlebanja, Luksa, kjer se je rodil junak Planice Janez Polda in je dala plejado odličnih smučarskih prvakov in reprezentantov, je bogata zakladnica naše smučarske zgodovine. Prepričani smo, da jim bo uspešno poleg triglavskega planinskega muzeja bogato urediti tudi naš smučarski muzej.

Program mojstranskih muzejskih delavcev pa s tem letos še ni končan. Sredi poletja, ko se skozi Mojstrano valja pisana reka ljubiteljev in obiskovalcev Triglava, bodo v Mojstrani uredili bogato razstavo našega organiziranega planinstva od leta 1870 dalje, od Triglavskih prijateljev, preko Piparjev, ustanoviteljev SPD in Drenovcev, naših prvih smučarjev, plezalcev, jamarjev in planinskih propagandnih fotografov, do Skalašev in novega vala našega plezalnega športa in alpinizma.

Izredna prizadevnost in aktivnost planinskih muzejskih delavcev iz Mojstrane vsekakor zasluži vso našo, ne samo planinsko pozornost in vsestrano razumevanje in pomoč, temveč tudi pomoč širše družbene skupnosti.

Uroš Zupancič

ZA RAZVEDRILO

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 27. januarja, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta trgovina

EMONA-MARKET, Prešernova 1/a, Jesenice.

ZAHVALA

Ob tragični smrti našega sina, brata in moža

EDIJA FRANCA

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom in sodelavcem za izkazano pozornost, pomoč in bodrilne besede v najtežjih trenutkih. Hvala tudi vsem za spremstvo na njegovi prerani zadnji poti.

Starši Lado in Marjeta, žena Lidija in sestra Alenka

ZAHVALA

Ob smrti moje sestre

NEŽKE KAPUS

se iskreno zahvaljujem Pibrovim za vsestransko pomoč, obiske na domu, v bolnici, kakor tudi Milojku Rajakoviču za prevoze z avtomobilom in drugo ter ostalim sorodnikom, sosedim Vidicevi, sestanovalki Lukanovi in Bogatajevi iz bloka na Plavžu št. 96, ki so nesebično priskočile na pomoč v boleznih in smrti moje nepozabne sestre Nežke. Hvala sosedom iz Koroške Bele in prijateljem ter znancem za spremstvo na njeni poslednji poti na pokopališče na Blejski Dobravi. Enako se zahvaljujem društvu upokojencev Javornik–Koroška Bela.

Užaloščeni brat Albin

ZAHVALA

Ob smrti drage žene in mame

ŠTEFANIJE PINTAR

se zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem in sovaščanom za izkazano pomoč in sočustvanje v teh težkih dneh. Posebno zahvalo smo dolžni zdravstvenemu osebju internega oddelka splošne bolnice Jesenice, predvsem pa dr. Sajevcu in sestri Stefki za dolgoletno zdravljenje in lajšanje trpljenja v njenih zadnjih dneh. Zahvaljujemo se tudi godbi na pihala in pevcem za žalostinke ter predstavniku KO ZB NOV Hrušica za poslovilni govor. Zahvala tudi vsem darovalcem številnih vencev, vsem, ki ste jo spremlili na njeni zadnji poti in nam izrekli sožalje.

Se enkrat vsem in vsakemu posebej iskrena hvala.

Mož Franc ter hčerki Nada in Frida z družinama

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna bluming-štel se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ter obisk na domu v času moje bolezni, kakor tudi aktivno invalidov Železarne za darilo ob novem letu ter obisk na domu.

Lojze Grašič

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

27. januarja amer. barvni risani film TOM IN JERRY – VEČNA TEKMECA, ob 15. uri.

27. in 28. januarja amer. barvni revijski film VROČICA SOBOTNE NOČI, režija John Badham, v gl. vlogi John Travolta, ob 17. in 18. uri.

29. in 30. januarja amer. barvni vojni film JUNAKI, režija Jeremy Paul Kagan, v gl. vlogi Henry Winkler, ob 17. in 19. uri.

31. januarja amer. barvni pustolovski film POBEGNIL SEM S HUDIČEVEGA OTOKA, režija William Witney, v gl. vlogi Jim Brown, ob 17. in 19. uri.

1. februarja ni predstav.

2. februarja amer. barvni kriminalni film ZBOGOM LEPOTEC, režija Dick Richards, v gl. vlogi Robert Mitchum, ob 17. in 19. uri.

3. in 4. februarja amer. barvni kriminalni film ELITA MORILEC, režija Sam Peckinpah, v gl. vlogi James Caan, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

27. in 28. januarja amer. barvni vojni film JUNAKI, ob 18. in 20. uri.

28. januarja amer. barvni risani film TOM IN JERRY – VEČNA TEKMECA, ob 10. uri.

29. in 30. januarja amer. barvni revijski film VROČICA SOBOTNE NOČI, ob 18. in 20. uri.

31. januarja ni predstav.

1. februarja amer. barvni komediji film NAJVEČJI LJUBIMEC NA SVETU, ob 18. in 20. uri.

2. februarja amer. pustolovski barvni film POBEGNIL SEM S HUDIČEVEGA OTOKA, ob 18. in 20. uri.

3. in 4. februarja franc. barvni komedijski film CE SKAČE SLON CEZ PLOT, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

27. januarja hongkonški barvni karate film PEST VELIKEGA ZMAJA, ob 20. uri.

31. januarja amer. barvni vojni film JUNAKI, ob 20. uri.

3. februarja amer. barvni revijski film VROČICA SOBOTNE NOČI, ob 20. uri.

Kino DOVJE – MOJSTRANA

27. januarja hongkonški barvni film VELIKA GAZDA, ob 19. uri.

28. januarja hongkonški barvni karate film PEST VELIKEGA ZMAJA, ob 19. uri.

3. februarja amer. barvni vojni film JUNAKI, ob 19. uri.

4. februarja amer. barvni revijski film VROČICA SOBOTNE NOČI, ob 19. uri.

PROGRAM RADIA TRIGLAV – JESENICE

Oddaja: vsak dan od 16. ure dalje, ob nedeljah od 11. ure dalje, na SV (srednjih valovih) na frekvenci 1485 Megaherca; na UKV (ultra kratkih valovih) pa na frekvencah: 87,7 Megaherca za radovljiško občino, 100,6 Megaherca za Jesenice in okolico, 103,8 Megaherca za Gornjesavsko dolino.

Ponedeljek:

16.00 Lokalna poročila – obvestila
16.30 Ponedeljkov športni pregled
Morda vas bo zanimalo

Torek:

16.00 Lokalna poročila – obvestila
16.30 Oddaja za mlade
Morda vas bo zanimalo

Sreda:

16.00 Lokalna poročila – obvestila

16.30 Stop – zelena luč
Morda vas bo zanimalo

Četrtek:

16.00 Lokalna poročila – obvestila
16.30 Po domače za vas
Morda vas bo zanimalo

Petek:

16.00 Lokalna poročila – obvestila
16.30 Kulturna oddaja
Morda vas bo zanimalo
Kaj je novega v produkciji kaset in plošč
RTV Ljubljana

Sobota:

16.00 Lokalna poročila – obvestila
16.30 Kam danes in jutri
Jugoton vam predstavlja

Nedelja:

11.00 Mi pa nismo se uklonili
Koledar važnejših dogodkov iz preteklosti
Morda vas bo zanimalo
11.40 Nedeljska kronika
Obvestila
12.00 Čestitke in želje
Reklamna obvestila

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Remontne delavnice se lepo zahvaljujem za večkratno denarno pomoč, prav tako tudi sodelavcem, obratovodji in glavnemu delovodji za obiske v bolnici in na domu.

Zahvaljujem se gasilec in vaščanom za obiske v bolnici, prav posebno zahvala pa velja zdravnikom in ostalemu osebju kirurškega oddelka v splošni bolnici na Jesenicah za uspešno zdravljenje.

Vsem še enkrat prisrčna zahvala.

Alojz Klinar
inštalacija

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje se za denarno pomoč in obisk na Golniku prisrčno zahvaljujem in želim vsem mnogo uspehov in zdravja v letu 1979.

hvaležna Vlasta Jasenc

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in prijateljicam, kakor tudi delovodjem TOZD Hladna valjarna Jesenice in ostalim, ki so kakorkoli prispevali za darila ob moji upokojitvi se najlepše zahvaljujem.

Faniki Sotlar za požrtvovalno akcijo kakor tudi Anici Čerin za prevoz daril na dom.

Želim vsem še naprej mnogo uspehov in medsebojnega razumevanja v letu 1979. Hvala vsem.

hvaležna Anica Jasenc

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem izmene Kralj iz pocinkovalnice TOZD Žičarna ter tovarišema Dorniku in Kozarju za pozornost in darila.

Obenem želim vsem sodelavcem še naprej veliko skupnega uspeha.

Alojz Žust

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem krajevni skupnosti, krajevnomu odboru ZB NOV Plavž in hišnemu svetu Boka-lova 9, oziroma njihovim predstavnikom, ki so mi čestitali in zaželeli vse najboljše in me obdarili ob mojem 95. rojstnem dnevu. Se enkrat najlepša hvala.

Ivan Mecgar

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Hladna valjarna Bela se iskreno zahvaljujem za obisk na domu, prejeto darilo in denarno pomoč.

Adema Rakovič

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna žice in profilov se najlepše zahvaljujem za obisk na domu in čestitko in darilo ob novem letu 1979.

Vsem želim veliko zadovoljstva in uspehov v letu 1979.

Janez Črv

ZAHVALA

Občinskemu odboru ZB NOV Jesenice in društvu upokojencev Žirovnica se iskreno zahvaljujem za prejete čestitke ob življenjskem jubileju.

Anton Kokalj

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD HV Bela se za novoletno darilo in čestitko iskreno zahvaljujem, obenem pa želiva kolektivu veliko delovnih uspehov.

Nataša in Aleksandra Dečman

VSE JE ODLOČENO

Devetnajsto kolo letošnjega 32. državnega prvenstva, ki je bilo na sporedu v soboto, 20. januarja, je dalo dokončni odgovor na letošnje državnoprvenstvo. Ko je bilo odločeno, po dveh nepričakovanih porazih Jeseničanov, v dvoboju s Celjani in Medveščakom, da se je tehnika naglila na stran Olimpije, so mnogi upali, da bi z morebitno zmago jeseniških hokejistov v osemnajstem kolu v Ljubljani proti Olimpiji, večkratni prvaki le izborili možnost za nadaljevanje borbe za prvaka. To srečanje se je končalo s neodločenim rezultatom 2:2 in je bilo skoraj vsem jasno, da je Olimpija novi prvak. No, obstajala je še ena možnost, da bi jeseniški hokejisti še vedno ostali v »bojstvu« za najvišji naslov. Ta možnost pa je bila povezana z dvobojem med Celjem in Olimpijo, v soboto, 20. januarja. V kolikor bi Celjani presenetili Olimpijo, bi potem o prvaku odločali preostali dve srečanja, tako imenovani superfinale, ki so ga prvič uvedli v letošnji sezoni. Toda Ljubljaničani so tudi v Celju slavili visoko zmago in tako razbili vse upe tistih, ki so verjeli v čudež, super finale pa bo formalnost.

Olimpija je tako postala državni prvak v sezoni 1978/79, moramo priznati zaslužen. S tem se je vsakega treba sprijazniti, čeprav bi nekateri upali dati roko v ogenj za trditve, da sta jeseniški in ljubljanski moštvo enakovredni. To vsekakor ni res, kajti dejstvo je, da so Ljubljaničani v letošnjem prvenstvu zbrali kar šest točk več kot Jeseničani. Niso poklekli z objektivno slabšima moštvoma, denimo proti Celju in Medveščaku, kot se je to zgodilo Jeseničanom. In ne nazadnje v medsebojnih dvobojih so Ljubljaničani pokazali precej zrelejšo igro kot jo igrajo Jeseničani. To so dejstva, mimo katerih ne moremo in bi bilo tudi hudo narobe, če vrstah jeseniških hokejistov tedaj dejstvo ne bi priznavali. Ob neuspehu jeseniških hokejistov v letošnji sezoni pa ne gre le za priznavanje napak in spodajlajev, gre predvsem za bodočnost jeseniškega hokeja.

V letošnji sezoni smo večkrat poudarjali, da se ljudje učimo na napakah. To je dejstvo in tudi stalna praksa v športu. Toda kot kaže v letošnji sezoni jeseniški hokejisti niso bili dovolj močni in razumni, da bi se zavedali svojih napak, le-teh pa ni bilo tako malo.

Kakorkoli že, prvenstvena sezona 1978/79 se je končala za jeseniške hokejiste z neuspehom. Toda tudi porazi so del športa, lahko rečemo neločljivi del tovrstnega udeleževanja. In zato zapišemo še enkrat: če bodo igralci in tudi vodstvo znali pravilno analizirati neuspeh prvenstveno sezono 1978/79, če bodo ugotovili napake, ki so se vrstile, če bodo zastavili resno in strokovno delo dovolj zgodaj, potem ni bojazni, da bomo že v sezoni 1979/80 gledali v Podmežaklju boljši hokej kot je bilo to v letošnji sezoni.

Ob teh navedbah ni odveč spregovoriti tudi o nekaterih drugih, predvsem pa pozitivnih spoznanjih v jeseniški občini, na področju telesne kulture, ki bi jih kazalo upoštevati pri delu z jeseniškimi hokejisti. Denimo izredno strokovno in sistematično delo zveze smučarskih organizacij, predvsem pa trenerja Janeza Smitka in njegovih pomočnikov. Kazalo bi protit njihovo delo, njihov način treniranja, predvsem pa sistem vadbe in selekcioniranja ter nenehno preverjanje. To je pot, ki pelje naprej in, ki je pripeljala mlade jeseniške smučarje v sam jugoslovanski vrh, ki ne pomeni tako malo tudi v mednarodnem merilu. Nenehno testiranje in spremljanje fizičnih zmogljivosti športnika, ki je predpogoj za njegov nadaljnji razvoj, je praksa jeseniških smučarjev in njihovih delavcev. Vse se dela na znanstveni osnovi, pogosta testiranja pa strokovnjaki jasno povedo, kakšne prednosti, oziroma pomankljivosti ima posamezni športnik. To je morda tisto, kar najbolj manjka jeseniškemu hokeju, v jeseniškem smučarskem športu pa tak sistematičen način uporablja že pri najmlajših.

Ce smo že spregovorili o delu mladih jeseniških športnikov, v prejšnjem primeru smučarjev, bi se kazalo v bodoče odkriti in kritično pogovarjati o dokaj neurejenem delu z najmlajšimi jeseniškimi hokejisti, ki so predpogoj za kvaliteten rast celotnega jeseniškega hokeja.

V letošnji sezoni je bilo na tem področju vrsta problemov in nerešenih vprašanj. Prav Jesenice pa so bile pred leti primer, kako se pride do kvalitetnega prvega moštva, namreč le prek strokovnega in sistematičnega dela z najmlajšimi. V letošnji sezoni pa smo dostikrat pozabili nanje in nadaljevanje takšne prakse ima lahko usodne posledice za jeseniški hokej. Se enkrat poudarjamo, zglejemo se po tistih, ki so prišli zelo daleč na tem področju, na področju vzgoje mladih športnikov, v mislih pa imamo mlade jeseniške smučarke in smučarje.

Ob koncu omenimo še delež Kranjske gore, ki je startala v letošnjem državnem prvenstvu znatno oslabiljena. Kljub temu so mladi Kranjskogorci dosegli nekaj pomembnih zmag, osvojili bodo najbrž dvajset točk, v prvenstvu pa so celo vzeli »skalpe« tudi Celjanom in Medveščaku, da ima moštvo bodočnosti. Ob tem morda še misel, ki je ne bi smeli zavreči. Gre za slabe izkušnje glede discipline in neopornega odnosa, ki so bile prisotne v prvem moštvu, v preteklosti. Zaradi grenkih »stabele«, ki so jih morali požreti ljubitelji jeseniškega hokeja, bi bilo prav, da bi že pri mladih hokejistih, predvsem pa pri Kranjskogorcih uvedli tršo disciplino, zahtevati bi morali večjo odgovornost in športni odnos do soigralcev, kolektiv in nasprotnika v želji, da se preteklost ne bi ponovila.

XVIII. kolo

OLIMPIJA : JESENICE 2:2
(1:0, 0:2, 1:0)

Hala Tivoli, gledalcev 4000, sodnik Gerc, Rus in Vidič vsi trije iz Beograda. Strelci so bili za Olimpijo: Petić in Vidmar, za Jesenice pa T. Košir in Šuvak.

KRANJSKA GORA : MEDVEŠČAK
5:0 b. b.

Ker hokejisti Medveščaka niso pravčasno prišli na Jesenice, pa tudi pravčasno niso obvestili jeseniške organizatorje tega srečanja, bo tekmovalna komisija po vseh pravilih najbrž registrirala srečanje z rezultatom 5:0 brez borbe v korist Kranjske gore.

XIX. kolo

JESENICE : MEDVEŠČAK 15:5
(3:2, 9:2, 3:1)

Dvorana v Podmežaklju, gledalcev 400, sodniki Djokić, Vidič in Rus vsi trije iz Beograda. Strelci so bili za Jesenice: Šuvak 3, Hafner, Pajić in J. Razinger po 2 ter I. Ščap, Bešić, J. Razinger, Hiti, D. Horvat in S. Ščap po enega, za Medveščak pa Tišma 2 ter Maruša, Šinovec in Oreščanin po enega.

MLADI KRANJSKOGORCI USPEŠNI

Mladi igralci Kranjske gore so tudi tokrat iz gostovanja v Beogradu prinesli dve točki. Crvena zvezda si je želela obe točki, a je ostala tudi tokrat brez.

Kranjskogorci so prispeli v Beograd oslabiljeni, pa tudi dolga pot jih je utrudila. Prva tretjina je pripadla gostom 2:0, saj so imeli več od igre, čeprav tudi rdečebeli niso bili brez priložnosti, a jih niso znali izkoristiti.

V drugi tretjini so domači napadli in plod akcij je bil tudi zadetek. No, proti koncu tretjine so mladi kranjskogorci povedli s 3:1. Zadnja tretjina je bila najzanimivejša. Predvsem so napadali domači igralci, ki so videli, da imajo priložnost za doseg ugodnejšega rezultata. Kranjskogorska obramba je pogrešila le enkrat, čeprav je bil zadetek bolj sumljiv. Končni rezultat 3:2 je pravična slika stanja na igrišču. Tudi tokrat se je izkazal vratar Tičar in prvi napad Kranjskogorcev.

Zadetek so dosegli: Čelešnik in Knežević. Izključitve: Kranjska gora 10 min., Crvena Zvezda 4 min.

Hrvaško-slovenska liga: Prevoje - Bled 6:19.

Slovenska mladinska liga: Olimpija : Jesenice 8:6.

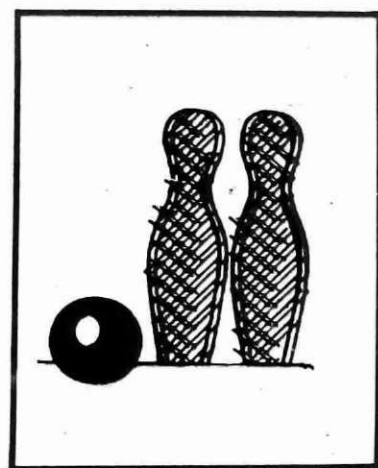
Kranjska gora : Tivoli 5:4.

ŠPORTNO REKREATIVNA DEJAVNOST V TOZD REMONTNE DELAVNICE

Tekmovanja za prvenstvo TOZD naj bi bili nekakšno finale v športno rekreacijski dejavnosti v naši delovni organizaciji. V množici teh dejavnosti, ki se odvijajo skozi vse leto in v katerih smo bili skoraj vsi več ali manj udeleženi, moramo iskati svoje mesto in merilo aktivnosti in uspešnosti na tem področju. Bitajno se namreč letne sindikalne konference in za nas športne referente obračun o delu, ki smo ga opravili. Zato se mi zdi prav, kljub temu, da so do konca tekmovalne sezone ostale še tri discipline (kegljanje na ledu, sankanje, smučanje) napraviti bežen pregled skozi tekmovalni del, kar naj bi bila tudi orientacija športnim referentom v sindikalnih skupinah naše TOZD za poročila na letnih konferencah.

Doseženi rezultati:
- v kegljanju na asfaltu: moški 4. mesto; ženske 4. mesto;
- v plavanju: 2. mesto;
- v balinanju smo izpadli v predtekmovanju;
- v malem nogometu: 1. mesto - ta rezultat je na močno konkurenco naš letošnji največji uspeh;

- v odbojki: 4. mesto - v tej panogi smo pričakovali boljše uvrstitve. Kljub pripravam, ki smo jih izvedli ekipa še ni homogena. Ko bo ekipa v naslednjih letih okrepil sodelavec Brane Divjak, bomo uvrstitev vsekakor lahko izboljšali;

- v šahu: 7. mesto - v tej panogi smo imeli dobro ekipo, ki pa je bila žal v finalu močno okrnjena. Ekipo so sestavljali: Marjan Lužnik, Miroslov Noč, Stane Martinčič, Viktor Pavlič. Upamo, da se bo ekipa v naslednjih letih lahko pridružil tudi Janko Korošec;

- v namiznem tenisu: 1. mesto - ekipa sestavljajo sodelavci iz priprave dela: Srečko Korbar, Marko Žmitez in Vinko Rotar. Letos se je ekipi pridružil tudi Cene Valenčič iz RTA.

Po rezultatih sodeč pričakujemo v skupni uvrstitvi eno prvih mest, kar je vsekakor velik uspeh. V disciplinah, kjer nismo bili najbolj uspešni, bomo v naslednjem letu izvedli boljše priprave in vključevali nove igralce.

Odzvali smo se tudi nekaterim razpisom za sindikalno prvenstvo občine Jesenice. Tako smo dosegli:

- v šahu 2. mesto - ekipa: Janko Korošec, Marjan Lužnik, Miroslov Noč, Stane Martinčič;

- v kegljanju na asfaltu: 10. mesto - v tej panogi so nas zastopali sodelavci iz instalacije: Varl, Solar, Šmrekar, Šteblaj, Benet.

Nasamladinska ekipa se je na pobudo vodje TOZD letos prvič udeležila tradicionalnega kurirskega smuka in zasedla 7. mesto v postavi: Jekler, Pogacnik, Aleš, Ambrožič, Pagon.

Ne smemo pa pozabiti raznih drugih športnih aktivnosti, ki se spontano odvijajo znotraj posameznih sindikalnih skupin skozi vse leto: udeleževanja v interesnih skupinah, planinski izleti, kolesarski izleti, razna tekmovalna in sindikalnih izletih in piknikih itd. Prav ta širša rekreacijska dejavnost je najbolj zaželjena in tudi najbolj priljubljena med kolektivom.

Nazadnje lahko rečemo, da smo bili kljub nekaterim težavam, ki so splošnega značaja, uspešni. Minilo je obdobje ko smo se »komaj poznali«. Razna srečanja, kot na primer srečanje športnikov naše TOZD ob koncu sezone 1977 in interna razgleditev rezultatov in podelitev priznanj najboljšim športnikom, so nas zbližala in mislim, da so rezultati, ki smo jih dosegli lahko spodbuda za naprej.

Naj ob koncu omenim še to, da smo našim športnim referentom namenili brezplačno nabavo tekaških smuč, v okviru akcije komisije za športno rekreacijo pri ZJ, kar naj bi populariziralo tudi to športno dejavnost v naši TOZD.

Prav tako je v teku nabava športnih dresov za športnike, ki bodo zastopali naše ekipe na tekmovalnih.

Vsem sodelavcem športnikom za dosežene uspehe iskrene čestitke.

D. Morič

Košarka

NASTOP JESENIŠKIH EKIP NA TURNIRJU BRATSTVA IN ENOTNOSTI V VALJEVU

Košarkarji Valjeva in Jesenic (Foto J. Rabič)

PODREKARJU DVAKRAT SREBRO

Osrednja prireditelj v minulem tednu je bilo republiko prvenstvo za mlajše mladince in mladinke, ki ga je organiziral SK Jesenice minulo soboto in nedeljo, 20. in 21. januarja, na Kobil. Na tekmi je nastopilo 80 najboljših slovenskih mladincev in mladink iz 22 slovenskih klubov. Izredni uspeh je v obeh dneh dosegel tekmovalce Jesenic Aleš Podrekar, ki je osvojil dvakrat drugo mesto in bil sigurno najuspešnejši tekmovalce prvenstva. Premočno pa je prevzel vodstvo v tekmovalcu za slovenski pokal.

Oba dneva pa mu je zmaga ušla le za las, zlasti pa drugi dan, ko je zaostal za prvim le devet stotink sekunde. Spodbudno pa je predvsem to, da je v drugem teku vedno dosegel boljši rezultat kot v prvem. Od ostalih naših je bila Veskova odlična četrta v slalomu ter sedma v veleslalomu, Benedičičeva pa v veleslalomu šesta, pri slalomu pa je po odlični vožnji v prvem teku, v drugem teku padla.

REZULTATI:
Veleslalom - ml. mladinci: 1. Klakočar - Izlet: 1:36,11, 2. Podrekar - Jes. 1:38,59, 11. Kavčič - Jes. 1:38,35, 20. Noč - Radovlj. 1:41,37, 21. Jemc - Bled 1:42,54, 24. Šitar - Bled 1:43,38, 25. Benet - Kr. g. 1:43,70, 32. Razinger - Bl. Dobrava 1:46,92, 35. Dolensek - Bl. Dobrava 1:48,65.

ML. mladinke: 1. Pehar - Tržič 1:36,07, 6. Benedičič - Jes. 1:40,71, 7. Vesek - Jes. 1:40,76, 11. Vreček - Radovlj. 1:44,67, 12. Čop - Jes. 1:45,22, 15. Urh - Radovlj. 1:49,35.

Slalom - ml. mladinci: 1. Podborj - Olimp. 1:22,86, 2. Podrekar - Jes. 1:22,95, 7. Jemc - Bled 1:28,87, 13. Dolensek - Bl. Dobrava 1:34,10, 15. Razinger - Bl. Dobrava 1:34,63.

ML. mladinke: 1. Ravnikar - Alpetour 1:24,99, 4. Vesek - Jes. 1:28,76, 7. Urh - Radovlj. 1:38,64.

Starejši in mlajši pionirji pa so se v soboto pomerili ravno tako na Kobil v tekmi gorenjske tekmovalne skupnosti v veleslalomu. V treh od štirih kategorij so tokrat prepričljivo zmagali mladi smučarji Jesenic, in sicer Matej Oblak pri starejših pionirjih, Barbara Kunc pri starejših pionirkah in Robi Žan pri mlajših pionirjih. Izredno dober rezultat je dosegel Robi Žan, ki bi v kategoriji starejših pionirjev dosegel tretje mesto.

REZULTATI:
Starejši pionirji: 1. Oblak - Jes. 57,61, 3. Naglič - Jes. 59,60, 8. Ravnik - Jes. 1:00,58, 10. Pirce - Jes. 1:01,73, 11. Presterl - Jes. 1:01,83, 12. Gosar - Kr. gora. St. pionirke: 1. Kunc - Jes. 1:04,26, 5. Klinar - Jes. 1:05,70.

ML. pionirji: 1. Žan - Jes. 59,11, 2. Robič - Jes. 59,98.

ML. pionirke: 1. Dežman - Triglav 1:08,04, 5. Kotalj - Bled 1:10,45, 7. Globčević - Bl. 1:13,71.

Mlajši pionirji in pionirke ter cibicani v cibicankah Gorenjske pa so se že v petek, 19. januarja, pomerili na Zelenici v veleslalomu. Tudi na tej tekmi so naši najmlajši smučarji odigrali važno vlogo in zasedli pomembna mesta. Zlasti so bili dobri Žan, Robič in Rojnik - slednji je zmagal z naskokom skoraj šestih sekund.

ML. pionirji: 1. Žan - Jes. 1:03,02, 2. Robič - Jes. 1:04,27.

Cibicani: 1. Rojnik - Jes. 1:08,70, 2. Teran - Tržič 1:14,42, 6. Pogacnik - Radovljica 1:17,42, 18. Čop - Blejska Dobrava 1:29,28, 40. Razinger - Blejska Dobrava 1:48,68.

ML. pionirke: 1. Hafner - Alpt. 1:05,34, 6. Globčević - Bled 1:12,68.

Cibicanke: 1. Klinar - Bled 1:12,65, 3. Zemva - Bled 1:23,32.

Cibicani pa so v nedeljo sodelovali na tekmi v veleslalomu gorenjske regije na Starem vrhu nad Škofjo Loko. Tudi na tej tekmi se je ponovno odrezal cibican Jesenic.

France Zvan

PRIPRAVE NA I. GORNJESAVSKI TEK

Organizacijski odbor pokal Vitranc je že pred leti sklenil, da bo razširil svojo dejavnost od organizacije vrhunskih tekmovalcev v alpskem smučanju tudi na druga tekmovalna področja. V letošnji zimski sezoni bo zato sodeloval pri organizaciji svetovnega prvenstva novinarjev, ki bo v Kranjski gori v začetku marca, pri organizaciji I. Gornjesavskega teka, ki bo 25. februarja in pri organizaciji V. Gorskoga teka na Vrščic, ki bo zadnji nedeljo v marcu. I. Gornjesavski tek je uvrščen v koledar športnih prireditev, razen tega pa šteje tudi za trofejo vzdržljivosti.

Organiziral ga bo organizacijski odbor pokal Vitranc skupaj s smučarskim društvom Rateče. Marljivi smučarski delavci iz Rateč bodo imeli na skrbi celotno tehnično izvedbo, odbor za organizacijo pokala Vitranc pa vse ostale priprave.

Progo bodo pripravili v dveh variantah. Če bodo snežne razmere ugodne, bo potekala iz Kranjske gore po nekdanji železniški progi do Rateč, od tod pa v Tamar in nazaj v dolžini 25 km. Če pa bodo snežne razmere manj ugodne, jo bodo skrajšali na 15 km.

Skupinski start bo v nedeljo, 25. februarja, ob 10. uri na prostoru med obvoznico cesto in nekdanjo železniško postajo v Kranjski gori. Število prijavljenecv so organizatorji omejili na 1.000, zato bodo prijave sprejemali v turističnem društvu Kranjska gora dokler ne bo doseženo to število. Pričakujejo precej prijav tudi iz bližnjega zamejstva - Koroške in Kanalske doline.

Pravico nastopa imajo prijavljeni, ki bodo na dan tekovanja izpolnili 17 let starosti, tekmovalci pa bodo uvrščeni v tri skupine. V prvi skupini bodo tekmovali moški med 17. in 40. letom, v drugi moški, ki so starejši kot 40 let, v tretji pa ženske. Tekmovalci, ki želi biti uvrščen, bo moral doseči časovni maksimum, kar pomeni, da bo moral progo preteči najkasneje v štirih urah, oziroma v treh urah, če bo tekovanje izvedeno na skrajšani progi.

Tekmovalci bodo plačali enotno startnino 100 dinarjev, zato pa bodo prejeli v trajno last startno številko in značko. Organizator bo poskrbel za to, da se bodo lahko okrepčali v dveh okrepčevalnicah ob progi in v okrepčevalnici na cilju. Po trije najboljši v vsaki skupini bodo prejeli pokale, rezultati pa bodo objavljeni v Nedeljskem vesniku 1. marca 1978.

Dosedanje priprave kažejo na to, da bo I. Gornjesavski tek velika manifestacija množičnega smučanja in lepo smučarsko doživetje za tekmovalce, gledalce in ostale, ki bodo zadnji nedeljo v februarju v Kranjski gori, Ratečah, Planici ali Tamarju.

France Zvan

nic Rojnik, ki je osvojil prvo mesto s prednostjo treh sekund, pa tudi Mojca Novak je bila prva.

REZULTATI:
Cibicani: 1. Rojnik - Jes. 53,02, 2. Grašič - Alpt. 56,29.

Cibicanke: 1. Novak - Jes. 1:00,50, 3. Zemva - Bled 1:05,87.

Grega Benedik je na tekmi vrhunskega razreda med starejšimi mladinci na Pohorju v veleslalomu osvojil drugo mesto in le za malenkost zaostal za zmagovalcem Frankom iz Olimpije.

REZULTATI: 1. Franko - Ol. 90,98, 2. Benedik - Jes. 91,28.

Ob koncu naj še omenimo izjemen uspeh slovenske pionirske reprezentance, ki je sodelovala kot gost na prvenstvu pionirjev Avstrije na Dobruču. V konkurenci najboljših avstrijskih pionirjev so naši pionirji kljub visokim startnim številkam osvojili skoraj vsa boljša mesta, saj so postali prvaki Avstrije Petrovič, Leskovska in Jeseničan Sašo Robič, ki je osvojil prvo mesto med mlajšimi pionirji. Od Jeseničanov so na prvenstvu sodelovali poleg Robiča še Matej Oblak, Matjaž Naglič, Robi Žan in Barbara Kunc. Naši pionirji so s svojim izjemnim uspehom dokazali, da ima naše alpsko smučanje v njih naraščaj, ki bo v nekaj letih ob trdem delu lahko dostojno in uspešno zamenjal Križaja, Strela in ostale alpeške smučarje.

REZULTATI:
St. pionirji: 1. Petrovič - Slov. 1:18,22, 2. Oblak - Slov. 1:20,56, 3. Knific - Slov. 1:20,56, 4. Lunner - Koroška 1:20,70, 8. Čizman - Slov. 1:22,16.

St. pionirke: 1. Leskovšek - Slovenija 1:21,54, 2. Hochenwarter - Koroška 1:22,70, 3. Maver - Slov. 1:23,51, 8. Kunc - Slov. 1:24,76, 9. Česnik - Slovenija 1:25,39.

Mlajši pionirji: 1. Robič - Slov. 1:24,47, 2. Kilzer - Koroška 1:24,61, 3. Žan - Slovenija 1:24,69, 5. Peneš - Slov. 1:26,44.

ML. pionirke: 1. Bergman - Koroška 1:23,43, 3. Hafner - Slov. 1:27,52.

-bef

Namizni tenis

GORENJSKA LIGA

MUROVA : SAVA (KRANJ) 5:1

V četrtem kolu gorenjske namiznoteniške lige, je prišlo do prvega pravega derbija. V dvorani, na Murvi sta se namreč pomerili doslej edini neporaženi ekipi Save iz Kranja in ekipe Murove. Tokrat so igralci Murove zaigrali tako kot znanj in na koncu slavili gladko zmago z rezultatom 5:1.

V domači ekipi sta tokrat dobro zaigrala Lavtarič, ki je po dolgem času zopet nastopil in Ravnikar, ki sta dosegla vsak po dve zmagi, eno točko pa je prisobil Šranc. S to zmago je ekipa Murove povedla na lestevici gorenjske namiznoteniške lige.

Tekmovanje se sedaj prekinja za štiri-najst dni, v naslednjem petem kolu pa bo prišlo do mestnega derbija med ekipama Jesenic in Murove.

KRIŽE : JESENICE 0:5

Ekipa Jesenic je v tem kolu gostovala v Križah, kjer se je pomerila z domačo ekipo, tokrat so za ekipo Jesenic nastopili mladi igralci Babič, Veber in Štrumbli, ki niso imeli problemov in so dvoboj gladko odločili v svojo korist z najvišjim možnim rezultatom 5:0.

F. R.

Pobrateni mesti Valjevo in Jesenice vežejo prijateljske - brateške vezi stekane v najtežjih dneh naše novejšje zgodovine v času NOB. To so bili časi hudega trpljenja pod fašističnim terorjem, ki so jih preživljali naši očeti, matere, bratje in sestre. Mnogi od njih so našli drugi dom prav v prijateljskem Valjevu. Mlajša generacija, rojena v svobodni domovini v miru, je dolžna negovati bratstvo in enotnost med narodi in narodnostmi socialistične Jugoslavije in še posebej prijateljstvo med mladino pobratenih mest. Če je šport predvsem domena mladih, je to izvrstna priložnost, da se mladi med seboj spoznavajo in ohranjajo izročilo iz preteklosti. Prav to nas je vodilo, da smo navezali prijateljske stike s košarkarji iz Valjeva. Prvi turnir Bratstvo - enotnost je bil leta 1977 na Jesenicah, sedaj pa so bili naši košarkarji in košarkarice gostje vrstnikov iz Valjeva. Sami rezultati niso primarnega pomena, pa vendar predstavljajo še posebno draž srečanja. Na turnirju moških ekip so poleg Jesenic nastopili še KK Student Valjevo, ki je uvrščen na drugo mesto v močni srbski republiški ligi in se poteguje za nastop v drugi zvezni ligi ter KK Omladinac, ki zaseda sredino lestvice prav tako v prvi srbski republiški ligi. V obeh ekipah nastopa precej igralcev, ki ne nastopajo več za KK Metalac in mladincev tega zveznega ligaša. V ženski konkurenci sta nastopili samo ekipi domačega Studenta in naša dekleta.

KK STUDENT : KK OMLADINAC
(CLANI) 92:75 (49:34)

Ta tekma je bila odigrana že prvi dan turnirja. KK Student je na tej tekmi upravičilo vlogo favorita in v mestnem derbiju dobesedno preglazil nasprotnika. Ko smo gledali tekmo, smo bili močno v skrbeh, da se ne bomo preveč osramotili, saj smo pripeljali v Valjevo mladinsko ekipo brez Janjica, Lešnjaka in trenerja Šilerja.

KK STUDENT : KK JESENICE
(CLANI) 76:77 (35:37)

To je bila prvostrana senzacija turnirja, saj se je KK Student za turnir okrepil s petimi mladinci zveznega ligaša Metalca.

Za KK Jesenice so igrali: Smolej 30, Azman 9, Rizvanović 6, Bergine 7, Matučec 25, Novak, Jelovčan, Minarič, Kržić, Raković, Samardžija.

Tekma je bila dovolj kvalitetna in vseskozi zelo dramatična. Domači centri, visoki preko dva metra, nikakor niso mogli zaustaviti razpoložene Smoleja, ki je v napadu zadel valj kar štiri ali petkrat, a viselac na njem. Igra sta odlično vodila Bergine in Rizvanović, ki je tokrat prvič dobil priložnost, da se v odsotnosti Šilerja in Janjica izkaže na močnejši tekmi in jo je tudi dobro izkoristil. Pri strelu je bil tudi Matučec, Azman pa si je hitro nabral štiri osebne napake in je moral počivati.

Jeseničani so igrali zelo agresivno cono, tako da je bil celo trener Metalca nad igro presenečen. Ko je nekaj minut pred koncem tekme Student povedel za štiri koše, so prešli Jeseničani na konski presing. 45 sekund pred koncem je bil rezultat le še dve točki za domače, ki so imeli tudi žogo.

Vsi smo že mislili, da je tekma odločena, ko je 14-letni pionirski reprezentant Novak odvezl žogo domačemu igralcu. Akcija je zaključil Azman z učinkovitim zadetkom izpod koša, pri tem pa so na njem napravili grob prekršek še domači centri. Azman je izkoristil tudi prosti met, zadnjih 17 sekund se je vlekel kot ura, vendar so naši fantje uspeli preprečiti domačinom uspešen met na koš. Po tekmi je zavladalo veliko veselje, saj res ni kar tako na tujem igrišču po 13 urni vožnji v drugem razredu vlaka premagati eno vodilnih moštev v prvi srbski ligi.

KK JESENICE : KK OMLADIN